T.C
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

# FLÖRT SÜRESİNİN BİREYLERİN EŞ SEÇME ÖNCELİKLERİNE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Merve KAÇAR
200000447

İstanbul, 2018

T.C
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

# FLÖRT SÜRESİNİN BİREYLERİN EŞ SEÇME ÖNCELİKLERİNE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Merve KAÇAR
200000447

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Hanifi PARLAR

İstanbul, 2018

# ETİK KURALLARA UYGUNLUK

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup YÖK ve İstanbul Ticaret Üniversitesi Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamıyla uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesinin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

T.C. İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

**T.C.**
**İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ**
**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

## YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Aile Danışmanlığı ve Eğitimi

Yüksek Lisans programı öğrencisi Merve Kocar'ın Flört Sürecinin Bireylerin Eş Seçme Önceliklerine İlişkisinin İncelenmesi başlıklı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulu 25.05.2018 tarih ve 2018/475/11 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

| | UNVANI, ADI SOYADI | İMZA |
|---|---|---|
| TEZ DANIŞMANI | : Dr. Öğr. Üyesi Hanifi Parlar | |
| JÜRİ ÜYESİ | : Doç. Dr. Cihad Demirli | |
| JÜRİ ÜYESİ | : Dr. Öğr. Üyesi A. Faruk Levent | |

(*) Yüksek lisans tez savunma jürileri en az biri kurum dışından olmak üzere danışman dahil en az üç öğretim üyesinden oluşur. Jürinin üç kişiden oluşması durumunda eş danışman jüri üyesi olamaz. Eş tez danışmanının jüri üyesi olması durumunda asıl jüri beş üyeden oluşur.

# TEŞEKKÜR

Çalışmanın her aşamasında, bilimsel desteğiyle ve her zaman yüreklendirici tavırlarıyla yanımda olan değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Hanifi PARLAR' a çok teşekkür ederim.

Ayrıca araştırmam için gerekli verilere ulaşmamı sağlayan, zamanlarını ayırarak bu çalışmaya katkıda bulunan değerli katılımcılara, veri toplama sürecinde yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarıma ve her zaman, her koşulda sevgi ve desteğini esirgemeyen aileme verdikleri emekler için teşekkür ederim.

Son olarak, her zaman yanımda olan dostum Bora'ya, yol arkadaşım Fatma Nur'a ve varlığı ile sonsuz destek veren Hakan' a çok teşekkür ederim.

Temmuz, 2018

Merve KAÇAR

# ÖZET

Evlilik insanoğlunun hayatındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. Birey, evlilik kararını vermesiyle birlikte alışkın olduğu ortamdan çok farklı bir ortama geçişi sağlar. Bu durum da maddi ve manevi birçok sorumluluk ve yükü beraberinde getirir. Kişilerin uzun süre flört yaşaması evlilik algıları ve eş seçimindeki kriterler konusunda fikir vermesi bakımından önemlidir. Bu bakımdan kişilerin evlilik öncesinde uzun süre flört dönemi yaşamış olması, kişilerin arasındaki ilişkiyi güçlendirmesinde yönlendirici olması açısından evlilik konusundaki algıları belirleme araştırmada temel problem olarak ele alınmıştır. Bu araştırmada uzun süreli flört yaşayan bireylerin evlilik algıları ve eş seçimlerini hangi etkenlere göre yaptıkları araştırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu İstanbul' da bulunan, uzun süreli flört yaşayan bireylerdir. Bu bağlamda yapılmış olan çalışmaya 323'ü kadın, 177'si erkek olmak üzere toplam 500 kişi katılmıştır. Araştırmada, araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve 'Eş Seçmede Öncelikler Ölçme Aracı' kullanılmıştır. Verilerin analizinde yazılım programı kullanılarak betimsel analizler (frekans, yüzde, anlamlılık, ilişkisel tarama) yapılmıştır. Cinsiyetlerine göre katılımcıların evlilik tercihleri arasında anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmuştur. Medeni durumlarına, flört sürelerine ve gelir düzeylerine bakıldığında katılımcıların evlilik tercihleri arasında anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmuştur.

**Anahtar Kelimeler:** Evlilik, Flört, Eş Seçme

# INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE FLOORING PERIODS OF INDIVIDUAL SELECTION PRIORITIES

## ABSTRACT

Marriage is one of the most important turning points in human life. The individual gives a marriage decision and makes a very different transition from the one he is accustomed to. This situation brings with it a lot of material and spiritual responsibility and burden. Long-term flirting is important in terms of giving an idea about the marital perceptions and the criteria for selecting the spouse. In this respect, determining the perceptions of marriage in terms of having a long period of flirting before marriage and guiding the strengthening of the relationship between the people is considered as the main problem in the research. In this study, it was researched whether the individuals who have long term flirting have perceived their marriage perceptions and spouse choices according to the factors. The study group of the study is individuals living in Istanbul for a long time. In this context, a total of 500 people, 323 women, 177 men, participated in the study. In the research, a personal information form prepared by the researcher and 'Priority Measurement Measures for Peer Selection' were used. In the analysis of the data, descriptive analyzes (frequency, percentage, significance, relational scan) were performed using the software program. Significant differences were found among participants' marriage preferences by gender. When looking at marital status, dating time, and income levels, there were significant differences between participants' marriage preferences.

**Keywords:** Marriage, Dating, Spouse Selection

# İÇİNDEKİLER

Sayfa No

**Özet** ..... V

**Abstract** ..... Vİ

**İçindekiler** ..... Vİİ

**Tablolar listesi** ..... X

**GİRİŞ** ..... 1

**1. FLÖRT** ..... 3

1.1. Flörtün Tanımı ..... 6

1.2. Flörtün Etimolojisi ..... 6

1.3. Flörtün Tarihi ..... 7

1.4.Flört ve Romantik İlişki ..... 7

1.5. Partner Seçimi ..... 11

1.6. Flörte Başlama ..... 12

1.7. Flörtte Kadın- Erkek ..... 14

1.9. Flörtte İlişki Doyumu ..... 15

1.8. Flört ve Çatışma ..... 16

1.10. Evlilik Öncesi Eş Seçimi Yaklaşımları ..... 16

1.11. Flört ve Evlilik ..... 17

**2. EVLİLİK** ..... 20

2.1. Evliliğin Tanımı ..... 27

2.2. Evliliğin Tarihi ..... 28

2.3. Eş Seçimi ..... 29

2.4. Eş Seçme Tercihleri ..... 33

2.4.1. Benzerlik, Zıt Özellikler ve Bütünleme Kuramlarına Göre Eş Seçimi ..... 35

2.4.2. Toplumsal Yapı Kuramına Göre Eş Seçimi ..... 35
2.4.3. Süreç ve Süzgeç Kuramı'na Göre Eş Seçimi ..... 36
2.4.4. Cinsel Stratejiler Kuramı ..... 36
2.4.5. Evrim Kuramı'na Göre Eş Seçimi ..... 38
2.4.6. Sosyal Rol Kuramı'na Göre Eş Seçimi ..... 39

2.5. Evlenme ..... 39

2.6. Evlilikte Kadın ve Erkek ..... 42

2.7. Evlilikte Doyum ..... 43

2.8. Evlilikte Çatışma ..... 45

2.9. Evlilik ve Cinsellik ..... 46

**3. KONUYLA İLGİLİ YAPILAN DİĞER ÇALIŞMALAR ..... 50**

**4. YÖNTEM ..... 54**

4.1. Araştırmanın Amacı ..... 54

4.2. Araştırmanın Modeli ve Yöntemi ..... 55

4.3. Araştırmanın Problemi ..... 55

4.4. Araştırmanın Hipotezleri ..... 56

4.5. Evren ve Örneklem ..... 56

4.6. Veri Toplama Araçları ..... 56

4.7. Verilerin Toplanması ..... 59

4.8. Verilerin Analizi ..... 59

**5. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ ..... 61**

5.1. Kişisel Özelliklere İlişkin Bulgular ..... 61

5.2. Eş Seçme Önceliğine İlişkin Bulgular ..... 70

5.3. Eş Seçme Önceliği ile Kişisel Bilgiler Arasındaki İlişkiler ..... 71

5.3.1. Cinsiyet ..... 72
5.3.2. Yaş ..... 77
5.3.4. Medeni Durum ..... 80
5.3.4. Flört Edilen Kişiyle Tanışma Biçimi ..... 84
5.3.5. Flörte Başlama Yaşı ..... 87
5.3.6. Flört Süresi ..... 89
5.3.7. Flört Nedeni ..... 91

5.3.8. Flört Sayısı ..... 94
5.3.9. Halihazırdaki Flörtte Çatışma Sıklığı ..... 96
5.3.10. Eğitim Düzeyi ..... 98
5.3.11. Çalışma Durumu ..... 102
5.3.12. Çalışılan Sektör ..... 104
5.3.13. Gelir Düzeyi ..... 106
5.3.14. Yaşanılan Yer ..... 109
5.3.15. Birlikte Yaşanılan Kişiler ..... 111
5.3.16. Ebeveynlerin Durumu ..... 113
5.3.17. Ebeveynlerin Evlenme Biçimi ..... 115

**6. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER ..... 117**

**EKLER ..... 125**

**KAYNAKÇA ..... 129**

# TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Araştırmada Kullanılan Veri Çözümleme Teknikleri ve Araştırmanın Değişkenleri 60
Tablo 2. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Cinsiyet Dağılımı ..... 61
Tablo 3. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Yaşlarına Göre Dağılımı ..... 61
Tablo 4. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı ..... 63
Tablo 5. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Tanışma Biçimlerine Göre Dağılımı ..... 63
Tablo 6. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Flörte Başlama Yaşlarına Göre Dağılımı ..... 64
Tablo 7. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Flört Süresine Göre Dağılımı ..... 64
Tablo 8. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Flört Nedenine Göre Dağılımı ..... 65
Tablo 9. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Flört Sayısına Göre Dağılımı ..... 65
Tablo 10. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Flört İçi Çatışma Sıklığına Göre Dağılımı ..... 66
Tablo 11. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı ..... 66
Tablo 12. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı ..... 66
Tablo 13. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Çalışılan Sektöre Göre Dağılımı ..... 67
Tablo 14. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı ..... 67
Tablo 15. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Yaşanılan Yere Göre Dağılımı ..... 68
Tablo 16. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Birlikte Yaşanılan Kişilere Göre Dağılımı ..... 68
Tablo 17. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Ebeveyn Birlikteliğine Göre Dağılımı ..... 69
Tablo 18. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Ebeveynlerin Evlenme Biçimine Göre Dağılımı ..... 69
Tablo 19. Eş Seçmede Tercih Edilen Ölçütlerin Genel Dağılımı ..... 70
Tablo 20. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı ..... 73
Tablo 21. Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Madde-Cinsiyet Analizi 74
Tablo 22. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Yaşlarına Göre Dağılımı .78
Tablo 23. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı ..... 81
Tablo 24. Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Madde-Medeni Durum Analizi ..... 82
Tablo 25. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Tanışma Biçimlerine Göre Dağılımı ..... 86
Tablo 26. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Flörte Başlama Yaşlarına Göre Dağılımı ..... 88
Tablo 27. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Flört Süresine Göre Dağılımı ..... 90
Tablo 28. Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Madde-Flört Süresi Analizi ..... 91
Tablo 29. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Flört Nedenine Göre Dağılımı ..... 93
Tablo 30. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Flört Sayısına Göre Dağılımı ..... 95

Tablo 31. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Çatışma Sıklığına Göre Dağılımı ..... 97
Tablo 32. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı ..... 99
Tablo 33. Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Madde-Eğitim Düzeyi Analizi ..... 100
Tablo 34. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı ..... 103
Tablo 35. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Çalışılan Sektöre Göre Dağılımı ..... 105
Tablo 36. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı ..... 107
Tablo 37. Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Madde-Gelir Düzeyi Analizi ..... 108
Tablo 38. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Yaşanılan Yere Göre Dağılımı ..... 110
Tablo 39. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Yaşanılan Yere Göre Dağılımı ..... 112
Tablo 40. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Yaşanılan Yere Göre Dağılımı ..... 114
Tablo 41. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Ebeveynlerin Evlenme Biçimlerine Göre Dağılımları ..... 116

# GİRİŞ

Evlilik insanoğlunun hayatındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. Birey, evlilik kararını vermesiyle birlikte alışkın olduğu ortamdan çok farklı bir ortama geçişi sağlar. Bu durum da maddi ve manevi birçok sorumluluk ve yükü beraberinde getirir. Ancak buna rağmen çeşitli toplumlarda değişiklik gösterse de evlenip aile kurmak çoğu zaman istenilen bir yaşantı şeklidir. Bu anlamda evlilik, şartlar izin verdiği sürece gerçekleştirilmek istenen bir yaşantı olarak toplumsal önemini sürdürmektedir (Fışıloğlu, 1992).

Evlilik sosyal bir kurumdur. Evlenme yoluyla bireyler aile kurup çocuklar yetiştirerek sosyalleşmektedirler. Ayıca evlilik, eşlerin genel sağlık durumunu iyileştirmekte ve yaşamdan aldıkları doyumu etkilemektedir. Bunlarla birlikte evliliğin gerçekleşmesinin tek nedeni insanların neslinin devam etmesini sağlamak değildir. Bu konuda yapılan araştırmalar insanların neden evlendiğine dair pek çok sebep buluştur. Bu sebeplerden bazıları ise; toplumsal beklentiler, aşk ve sevgi, çocuk yetiştirme isteği, cinsel yaşamın düzenli olması olarak belirtilmiştir. İnsanın temel ihtiyaçlarından olan sevmek ve sevilmek, ait olmak, yalnızlığı gidermek ve güçlü sosyal destek sağlamak gibi amaçlarla da kadın ve erkek yakın ilişkiler kurarak evililiği gerçekleştirebilmektedirler (Demir ve Durmuş, 2015).

Araştırma, bireylerin flört sürelerinin eş seçme öncelikleriyle ilişkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Uzun süre flört yaşayan bireylerin evlilik algılarının olumlu yönde olduğu hipoteziyle yola çıkılmış, bireylerin eş seçimindeki önceliklerine, flört süresinin evlilik algısı üzerine araştırma yürütülmüştür.

Kişilerin uzun süre flört yaşaması evlilik algıları ve eş seçimindeki kriterler konusunda fikir vermesi bakımından önemlidir. Bu bakımdan kişilerin evlilik öncesinde uzun süre flört dönemi yaşamış olması, kişilerin arasındaki ilişkiyi güçlendirmesinde yönlendirici olması açısından evlilik konusundaki algıları belirleme araştırmada temel problem olarak ele alınmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde, flört kavramına değinilmiştir. Kavramsal açıklamalar çerçevesinde flört kavramının tanımı, tarihi, gelişimi ve unsurları üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde, evlilik tanımına değinilerek tanımı, tarihi, evliliği ve eş seçimini etkileyen faktörlerin neler olduğunu, evlilik üzerine araştırmacıların yapmış olduğu eş seçimine ilişkin sınıflandırmalar açıklanmıştır.

Son bölümde ise, gerçekleştirilen çalışma hakkında bilgilendirmeler ve verilerin analizi ile bulguları açıklanarak hipotez ve sorulara yanıtlar aranmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular 'uzun süre flört yaşayan bireylerin evlilik algılarının olumlu yönde olduğu' ana hipotezimizi onaylar niteliktedir. Sonuç olarak, flört süresine göre katılımcıların evlilik tercihleri arasında anlamlı düzeyde farklılıklar bulunduğu ortaya çıkmıştır.

# 1. FLÖRT

Fransızca kökenli olan, daha sonra da İngilizce bir kelimeye dönüşen flört, ilk kullanılmaya başlandığı yıllarda 'genç kızların ve genç erkeklerin birbirleriyle aşk yaşamaları, birbirlerine kur yapmaları' anlamını taşımaktaydı. Flört kelimesinin anlamı yıllar içerisinde evrilmiştir. İlk kez kullanıldığında 'çıkmak' anlamı taşıyan kelime, daha sonraki yıllarda günümüzde kullanılan anlamına ulaşmıştır. Flört yaşayan kişiler, bu süreç içerisinde birbirlerini tanımayı amaçlar.

Romantik ilişkilerin kişilerin ergenliğinde yaşanmaya başlandığı söylense de bu tarz romantik ilişkilerin başlangıcı olarak yetişkinliğe geçiş dönemi olduğu ve bu dönemde keşfedilip yaşanmaya başlandığı söylenmektedir. Bir başka deyişle, ergenlik döneminde yaşanan romantik ilişkiler, çoğunlukla eğlence ve ortaklaşa deneyimler edinme amacıyla kurulup kısa sürmekte (Feiring, 1996), yetişkinliğe geçiş aşamasında ise daha ciddi olmakta, yakınlık ve bağlılık duygularını içermektedir (Montgomery, 2005; Akt. Küçükarslan ve Gizir , 2014).

Yapılan araştırmalara göre flört şu şekilde tanımlanmıştır; Karşı cinslerin birbirlerini tanımak ve uyumluluklarını test etmek amacıyla arkadaşlık, sevgililik ve cinsellik aşamalarının yaşandığı duygusal ilişki biçimidir (Hortaçsu, 2002). Genel anlamda flört "kadın ve erkek arasındaki duygusal alanı aşan ilişki" olarak tanımlanabilir (Öztürk, 2013). Flörtte önemli olan iki kişinin birbirine beslediği duygudur. İki kişi arasında özel bir durum olan flört, çiftlerin birbirlerine olan özel yakınlığıdır (Saxton, 1980;Akt. Çakıcı, 2016). Kızlar ve erkeklerin birbirleri ile arkadaş olma istekleri, her iki cinsin de fizyolojik ve psikolojik açıdan önemli bir gelişme ve olgunlaşma sürecine girdikleri "buluğ" çağında başlamaktadır. Bir genç kız veya erkek için karsı cinsten biri ile arkadaşlık, yetişkinler arasındaki cinsel veya cinsel olmayan ilişkilere hazırlayan bir öğrenim süreci gibi düşünülebilmektedir (Özgüven ve Bilge, 1997). Fromm'un da belirttiği gibi, eski Çin toplumlarına kadar uzanan görücü usulü evlilik biçimi, doğu toplumlarına özgü bir geleneksel yapının ürünü; cinsel özgürlük ve seçme özgürlüğü hakkı veren flört ve duygusal arkadaşlıklar ise batı toplumsal yapısının bir sonucudur (Yılmazçoban, 2008). Erikson (1963) da yakın ilişkideki bireylerin kendi kimliklerini başkasının kimliğinde eritmeden, karşı cinsiyeti tanıması, anlaması ve böylelikle kendilerine yeni bir kimlik oluşturmalarını ifade etmektedir (Gülden, 2011). Flört, ergenlik döneminde ergenin toplumsallaşma sürecinin bir parçasıdır (McCabe, 1984).

Flört, genç yetişkinlikteki yakınlık davranışlarının hazırlayıcısıdır. Flört, iletişim kurmayı, karşıdakini dinlemeyi, duyguları paylaşmayı sağlayan iki kişilik bir ilişkidir. Flört ilişkisinde iki kişinin birbirlerine karşı cinsel çekimleri vardır. Birtakım cinsel deneyimler flört ilişkisi içerisinde kazanılır. Santrock (1998), flörtü, "karşı cinsle cinsel ilişki ve toplumsal ve fiziksel etkinliklerin gelişiminde önemli role sahip bir ilişki türü" olarak tanımlar. "Flört" kavramı aynı zamanda karşıdaki kişiyle göz teması kurma, dokunma, öpme ya da onunla ilgilendiğini gösteren benzer fiziksel davranışları da içerir (Hendrick, 1994; Akt. Büyükpapuşçu, 2011).

Diyarbekirli (2007)'nin çalışmasında, "Neden flört ediyorsun?" sorusuna verilen cevaplar, özel şeyleri paylaşma, anne-baba-arkadaşlarıyla paylaşamadıklarını paylaşma, karşı cinsiyetten hoşlanma, karşı cinsiyete duygusal yakınlık hissetme, gelecekteki eş seçimi, karşı cinsiyetteki insanların özelliklerini tanıma, karşı cinsiyetten ilgi görme isteği olmuştur. Flört edilen kişide kişisel özellikler olarak ise, pozitif olması, güvenilir olması, saygı-sevgi göstermesi, anlayışlı, fedakâr, sabırlı olması ve duygularını ifade edebilmesinin istendiği görülmüştür (Gülden, 2011).

Öte yandan flört, başkalarıyla nasıl beraberlik yaşanacağını ve sosyal davranış tarzını öğrenmeye yardımcı olur (Nemlioğlu, 2011). Flört, kız ve erkek rollerini ve ilişki sırasındaki rollerini tanımlar. Bu durum, kız ve erkeklerin karşı cinsiyetin sosyal beklentilerini öğrenmelerine ve bu kalıpları yetişkin ilişkilerinde kullanarak pekiştirmelerine yardımcı olur. Flört, kızların ve erkeklerin kendi davranışlarının kontrol etmelerine yardım eder. Kızlar ve erkekler arkadaş seçimlerini kendileri yaparlar; yetişkinlerin yardımı ve kontrolü olmaksızın kendi doğru ve yanlış davranış kavramlarını oluştururlar (McCabe, 1984).

Ergenlik yılları hızla erken yetişkinliğe doğru ilerlerken, Erikson'un modeline göre bir sonraki zolukla karşılaşılır: samimi ilişkiler kurabilme. Genç erkek ve kadınlar yakınlık geliştirebilecekleri ve duygusal olarak olgunlaşacakları özel bir ilişki arayışı içine girer. Bu ilişkiler çoğu zaman evlilik ve duygusal bağlılıkla sonuçlansa bile her zaman böyle olmayabilir. Bu aşamada yakınlık kurmayı başaramayan insanlar duygusal soyutlanmayla karşı karşıya gelir. Gerçek ilişkilerin sağladığı doyum ve yakınlık duygusunu bulamadıkları bir çok yüzeysel ilişki yaşayabilir (Burger, 2006).

Çıkma ilişkisi heteroseksüel ilişkilerde deneyim edinmenin temel bir yolu olurken bir dizi farklı ikinci dereceden amaçları da vardır. Skipper ve Nass (1966), birey için çıkmanın en azından dört temel işleve hizmet ettiğini tartışmışlardır:

(1) eğlence;

(2) sosyalleşme -farklı cinsiyetteki bireylerin etkileşim için uygun teknikler geliştirme fırsatı;

(3) statü kazanma -kişinin çok arzu edilir bireylerle çıkarak statü elde etmesi;

(4) kur yapma -bir evlilik partneri seçmek için diğerleriyle ilişki.

McCabe ve Rice (1984) çıkma için üç neden daha eklerler:

(1) Cinsel deneyimleme,

(2) Eşlik etme -bir karşı cins ilişkisinde etkileşim ve ortak etkinlikler,

(3) Yakınlık -karşı cinsteki bir kişiyle tek ve anlamlı bir ilişki kurma fırsatı (Roscoe, Diana ve Brooks, 1987).

Flört, nispeten yeni bir olgudur. 1920'lere karar hatta daha sonrasında flört, bizim gerçekte bildiğimiz gibi değildir. Flörtün temel rolü bir eş seçmek ve kazanmaktı. Bu dönemden önce, eş seçimi flörtün tek amacıdır ve 'flörtler' herhangi bir heteroseksüel arkadaşlığı bütünüyle kontrol eden ebeveynler tarafından dikkatle izlenen eylemlerdir (Collins, Welsh ve Furman, 2009; Akt. Santrock, 2015).

Flört, her yaş döneminde ortaya çıkabilen bir olgudur. Nasıl ki eş seçiminin bir parçası olarak görünüyor olsa da flört, ergenlik döneminde kişilerin kendini tanımaya başlamasıyla karşı cinsle arasında olan romantik ilişki olarak tanımlanabilmektedir.

Günümüzde flört, en az sekiz işlevle hizmet edebilir (Paul ve White, 1990;Akt. Santrock, 2015).

1. Flört bir eğlence biçimi olabilir. Flört eden ergenler eğleniyor gibi görünür ve flörtü bir hoşlanma, eğlence kaynağı olarak görürler.
2. Flört bir statü ve başarı kaynağıdır. Ergenlik döneminde sosyal karşılaştırma sürecinin bir parçası, kişinin flört ettiği insanların statülerinin değerlendirilmesini içerir: İyi görünüyorlar mı, popüler kişiler mi? gibi.
3. Ergenlikte flört sosyalleşme sürecinin bir parçasıdır: Ergene başkalarıyla nasıl geçineceğini öğrenmesine yardım eder, tavırları ve sosyal davranışları öğrenmesi için destek olur.
4. Flört, samimiyeti öğrenmeyi içerir ve karşı cinsten bir kişi ile benzersiz ve anlamlı bir ilişki kurmak için bir fırsat olarak görür.
5. Flört, cinsel deneyim ve keşif için bir ortam olabilir.

6. Flört, karşı cins bir ilişki içinde etkileşim ve paylaşılan etkinlikler yoluyla arkadaşlık sağlayabilir.
7. Flört deneyimleri, kimlik oluşumu ve gelişimine katkıda bulunur. Flört, ergene kendi kimliğini tanımlaması ve ailenin kökeninden ayrılması için yardımcı olur.
8. Flört, eş seçimi ve gruplandırma anlamı taşıyabilir, böylece, özgün kur işlevini korur.

### 1.1. Flörtün Tanımı

Flört Türkçe sözcük olarak; '' kadınla erkek arasındaki duygusal ilişki'', ''birbirine duygusal ilgi duyan kadın ve erkek '' anlamına gelmektedir (TDK). İngilizce 'de ''flirt'' olarak geçen flört kelimesinin anlamı ise; ''fingirdeşmek'',''flört etmek'',''kur yapmak'' anlamlarını taşımaktadır (Cambridge Dictionary).

Ayrıca bu kelimeden türeyen, a) "Flirtation" sözcüğü "Ciddi olmayan kısa ask macerası, bir şeye duyulan geçici ilgi ilişki" b) "Flirtatious" kelimesi de, "Civelek, oynak, fingirdek, flörtçü'', sürekli birileriyle flört eden" ve " flörtüm- sü" anlamlarına gelmektedir. Bu kelimenin isim hali olan, " flirt" sözcüğü de, "Civelek kadın, flörtçü kız ya da oynağın teki" gibi anlamları ihtiva ederken bu kelimenin, "with" ile kullanılışı da, bir şey hakkında pek ciddi olmaksızın şöyle bir düşünmek, ya da hafife almak, oynamak, gereksiz yere tehlikeye atılmak gibi anlamları içinde barındırmaktadır (Öztürk, 2013).

Sternberg (1986) ise romantik ilişkiyi, kadın ve erkek arasında yaşanan psikolojik, duygusal ve cinsel bağlılığı içeren, tutkulu bir yakınlık olarak tanımlamaktadır. Strenberg"e göre romantik ilişki sadece bireysel hazza giden bir yol değil, aynı zamanda bireyin kendini yeniden keşfetmesidir. Bu bakış açısıyla romantik ilişki, psikolojik yakınlık hissi (ruh eşi), hayranlık ve cinsel çekim olmak üzere üç unsurun bileşiminden oluşan bir kavram olarak ele alınmaktadır (Overbeek, Ha, Scholte, Kemp ve Engels, 2007; Akt.Küçükarslan, 2011).

### 1.2. Flörtün Etimolojisi

Flörtün etimolojisini Memduh Özakman şu şekilde anlatmıştır. Flört sözcüğü bazı ansiklopedilerde aslı Fransızca olan ama artık İngilizce olarak bilinen bir sözcük olarak o ansiklopedilerde "Çiçeklerle süslemek", "Tatlı sözler söylemek" ya da "Boş şeylerden söz

etmek" anlamına gelen Fransızların "fluerettir" sözcüğünü, İngilizlerin "flirt" şekline büründürdüğü belirtilir. Yani bugün bizim Türkçe flört şeklinde yazıp dile getirdiğimiz şey flört önceleri, "Genç kız ve delikanlıların birbirlerine aşk sözleri söylemeleri, karşılıklı kur yapmaları" demek oluyordu (Öztürk, 2013).

### 1.3. Flörtün Tarihi

Zeldin (1998), Birleşik Devletler 'de ilk kez 1896'da kullanılan ''çıkmak''(dating) sözcüğünün başlangıçta yoksullar arasında yaygın olan bir argo sözcük olduğunu belirtir. 1920'lerde Amerikan gençliğinin en önemli okul dışı etkinliğinin ''çıkmak'' olduğu görülür. 1945'e kadar çıkmanın temel amacı olabildiğince çok sayıda kişiyle flört etmekti; özgüven sağlamanın başlıca yoku, çıkılan kişi sayısını arttırmaktı. Daha eskiden ''ziyaret'' denilen sistem vardı ve genci anababanın iznine bağımlı kılıyordu. Oysa çıkma eylemi gençleri anababa iktidarından kurtarmakta, evdeki denetimden kaçmayı sağlamaktadır (Onur, 2005).

### 1.4.Flört ve Romantik İlişki

Ülkemizde yapılan çalışmalara bakıldığında, Demir, Baran ve Ulusoy (2005), Ondaş (2007), Diyarbekirli (2007) "flört" kavramını kullanmış, Eryılmaz (2004)'ın "romantik yakınlık" ve Bahadır (2006), Büyükşahin Çevik (2007), Tüfekçi (2008), Özat'ça (2009)'nın "romantik ilişki" kavramını kullandıkları görülmüştür (Gülden, 2011).

Romantik ilişki için, aşk ile ilgili olarak, "taahhüt, ilgi, sorumluluk, saygı, algılama, bilişsel etkinliğin devre dışı bırakılması, kalıcı bağımlılık, sevilen kişiye bedenen duyarlı tepki" gibi pek çok tanımlamalar yapılmaktadır (Atak ve Tastan, 2012). Romantik ilişki, birbirleriyle bir bağları olduğunun farkında olan iki birey arasında gönüllü olarak devam eden, sıklıkla cinsel bir bileşeni de içeren, genellikle yoğun ya da tutkulu bir çekiciliğin olduğu bir ilişki ve etkileşim örüntüsüdür (Furman, vd.1999, Akt. Yalçıntaş Sezgin, 2015).

Yapılan bir diğer tanımlama ise şu şekildedir; kendi kişiliklerini ve geçmiş yaşam deneyimlerini de beraberinde getiren iki eş arasında oluşan; eşlerin duygusal, davranışsal ve bilişsel özellikleri ile katıldığı, karşılıklı etkileşim sonucunda birbirlerini de etkiledikleri bir ilişkidir (Neyer ve Voigt, 2004; Akt. Şamatacı, 2013). Romantik ilişki, iki kişi arasında hissedilen duyguların ve paylaşımların diğer kişilerle kurulan ilişkilerle karşılaştırıldığında

daha yoğun duyguların ve daha özel paylaşımların yaşandığı ilişkidir (Özdemir, 2006; Akt. Şamatacı, 2013).

Sternberg (1986) ise romantik ilişkileri erkek ve kadın arasında gelişen bağlılık, tutku ve yakınlığın bileşiminden oluşan bir ilişki olarak tanımlamaktadır. Romantik ilişkiler; içerisinde flört etme, beraber yaşama, evlilik ve diğer uzun süreli beraberliklerin yer aldığı bir kişilerarası ilişki biçimidir (Hendrick ve Hendrick, 2006; Akt. Karaoğuz, 2016).

Öte yandan insanların, yaşamlarını devam ettirebilmeleri için fizyolojik ihtiyaçlarının yanında duygusal ihtiyaçları da bulunmaktadır. Kişiler bu duygusal ihtiyaç gereksinimlerini çoğu zaman romantik ilişki yaşayarak giderir. Romantik ilişki türü kimi zaman bireysel bir ilişki olurken kimi zaman bireysel ilişkilerin içinde olduğu özel bir durum ya da kişinin partnerine duyduğu hisleri belirtmek için yapılan tanımlamadır. Romantik ilişkilerde önemli olan kısım ilişki veya aşk için başka bir kişiye duyulan ihtiyaçtır (Atak ve Taştan, 2012).

Hazan ve Shaver, kişinin çocukken bağlanma figürüyle kurduğu ilişkinin bir benzerini yetişkinlikte romantik ilişkide bulunduğu kişiyle de kurduğunu öne sürmüştür (Selçuk ve diğerleri, 2005). Bağlanma kuramına göre insanlar kendileri için önemli olan başka kişiler ile güçlü duygusal bağlar kurma eğilimi gösterirler. Bu, türün devamını sağlamaya hizmet eden evrensel bir gereksinimdir (Bowlby, 1969, Akt. Çapkın, 2012). Topkara (2015) nın yaptığı araştırmada ise ilişki kelimesinin anlamı olarak, iki şey arasında karşılıklı oluşan ilgi, bağ, münasebet, temas ya da bağlantı şeklinde bir tanım ile karşılaşılmaktadır. İlişki nedir sorusuna ise birçok kaynakta sadece kadın erkek arasındaki cinsel ilişkiyi kapsayan açıklamalar bulunmaktadır. Sıklıkla karşılaşılan tanımla arasında "evlenmek", "flört etmek" ya da "çıkmak" da vardır ancak bunlar bir rol tanımlamamızı sağlar. Sonuç olarak ilişki, bunların hiçbiri değildir. Kavramın önemi sebebi ile ilk olarak ilişkinin ne olmadığından bahsetmenin önemine vurgu yapan Topkara (2015) ya göre ilişki; kadın ve erkeğin birbirlerine temas etmesi olarak algılanmaktadır. Ek olarak kadın ve erkeğin arasında karşılıklı olarak bir bağın kurulması olarak tanımlamaktadır (Ceylan, 2017).

Belli bir olgunluğa gelen bireyler yaşam anlam ve amaçlarını kök aile ilişkilerinin dışında kendilerini güçlü biçimde özel hissettirecek romantik ilişkilerde bulmayı denerler. Sevgililer ve evli çiftler arasında kurulduğu kabul edilen romantik ilişkiler de birçok ihtiyacın karşılanmasına dönüktür. Tüm bu yakın ilişkiler bireyler için birçok temel ihtiyaca karşılık gelir:

(1) Bağlanma, sevgi ve aşk duyguları;

(2) psikolojik ihtiyaçların (güç, gelişim, değişim, çatışma, cinsiyet rolleri) karşılanması ve

(3) karşılıklı bağımlılık (Berscheid ve Peplau, 1983; Akt. Türkoğlu, 2014).

Bireylerin yaşamlarındaki en önemli gelişim görevlerinden biri, genç yetişkinlik döneminde kendi kimliğini başkalarının kimliği ile bütünleştirmeye hazır olabilmesidir. Bu da ancak kişinin çevresindeki birey ya da bireylerle yakın ilişkiler kurabilmesiyle gerçekleşebilir. Bireyler yakın ilişkiler vasıtasıyla kendi kimliklerini ortaya koyacakları deneyimler yaşarken, karşısındaki kişinin kimliği ile de iletişime girmiş olur. Bu tarz ilişki türlerinin en önemlilerinden bir tanesi karşı cins ile kurulan yakın ilişkidir. Bireyin yaşamında mutlu ve güvende hissedebilmesinin temel kaynaklarından biri doyum alabileceği romantik ilişkiler kurabilmesidir (Erikson, 1968; Akt. Özbiçer, 2013). Sağlıklı romantik ilişki geliştirmek, yaşanılan ilişkiden doyum alma düzeyi ile ilişkilidir (Metts ve Cupach, 1990; Akt. Sarı ve Korkut-Owen).

Ergenlikte başlayan romantik ilişkilerin, daha çok bir oyun niteliğinde olduğu ve kısa süreli olduğu belirtilmektedir. Beliren yetişkinlikle birlikte ailesinden ayrılan bireyin romantik ilişkileri, daha uzun süreli ve daha kalıcı niteliktedir. Bu dönemdeki romantik ilişkiler, gelecekte birlikte yaşanılacak eşi bulma amacını da taşımaktadır. Yetişkinlik ve yaşlılık dönemindeki romantik ilişkiler ise daha çok evlilik dışı olabilmektedir. Bu romantik ilişkiler, eşten sıkılma ya da eşi eskisi gibi çekici bulmama gibi nedenlerle, bir başkasına yönelme isteğiyle başlayabilmektedir. Romantik ilişkilerin bu dönemdeki temel işlevi ise yakınlık ihtiyacının giderilmesi olarak düşünülmektedir. Bunlarla birlikte yaşlılık döneminde ise, buna ek olarak romantik ilişkileri bireyi yaşama bağlamak gibi bir işlevi daha vardır. Yaşamın hangi döneminde olursa olsun, romantik ilişkiler her birey için istendik bir şey olmuştur. Yine, yaşamın hangi döneminde olursa olsun, romantik ilişkiler bittiğinde kişiler acı, üzüntü, belki depresyon, kaygı gibi olumsuz duyguları yaşayabilmektedirler (Atak ve Taştan, 2012).

Romantik ilişkiyi bireylerin karşılıklı olarak kabul ettiği ilişki olarak tanımlayan Collins (2003) ise, romantik ilişkileri diğer ilişkilerden ayıran beş özellik üzerinde durmuştur. Bu özelliklerden ilki bireyin flört edip etmediğini, flörtün hangi yaşta başladığını ve sıklığını ifade eden "katılım "dır. İkinci özellik "eş seçimi "dir ve bireyin kimlerle romantik deneyimler yaşamayı tercih ettiğini ifade etmektedir. Üçüncüsü "ilişki içeriği"dir. ilişki içeriği, romantik ilişki süresince paylaşılan etkinlikleri ifade etmektedir. Dördüncü özellik ise "ilişki niteliği" olarak adlandırılan özellik ise, ilişkiden elde edilen olumlu kazançları ifade eder. Son özellik olarak da ilişkinin "bilişsel ve duygusal süreçleri" şeklinde ifade edilen özellik ise ilişkiyi diğer ilişki türlerinden ayrıştıran ilişkiye yüklenen anlamları, duygusal tepkileri ve beklentileri içermektedir (Aslan Dölen, 2014).

Branden (2005)'e göre romantik ilişkiler, kadın ve erkek arasında tutkulu, ruhsal, cinsel, bağlılığın her birinin, diğerine verdiği yüksek önem anlamına gelmektedir. Yine Branden'a (2005) göre romantik ilişkiler olağanüstü hazza giden yol değil, aynı zamanda kişinin kendisini bulmasıdır. Romantik ilişkinin karakteristik tanımı ise elementlerin birleşimiyle gerçekleştirilmiştir. Bunlar, bir tür ruhsal yakınlık hissi, cinsel çekim gücü ve hayranlık duymadır. O iki kişi tanıştıkları zaman birbirlerine hayran olurlar ve birbirlerine karşı güçlü bir cazibe hissetmelerine rağmen aralarında cinsel bir çekim veya yaşantı olmazsa bu ilişkinin ancak sevgi olarak tanımlanabileceğini ama romantik ilişki olmayacağını belirtmiştir (Budak, 2011).

Moss ve Schwebel (1993), romantik yakınlığı beş etkenle açıklamışlardır:

a) Bağlılık: Bireylerin ilişkileri süresince yaşadıkları deneyimlerin sonucunda, sevgilileriyle birlikte olmayı istemeleri bağlılık olarak tanımlanmaktadır. Bağlılık, yakınlığın diğer boyutlarının gelişmesine olanak tanıyan bir kaynak olarak ele alınmıştır. Bağlılığın olumlu olduğu belirtilmiştir. Buradaki olumlu kelimesi, sevgililerin birbirlerini çekici kılan ve bundan dolayı duygusal, fiziksel etkileşime girmelerini sağlayan bir öğe olarak tanımlanmasını ifade etmektedir.

b) Duygusal yakınlık, bireylerin paylaştıkları duygusal değişimleri ve sevgililerin birbirinin duygusal dünyalarını fark etmelerini ifade etmektedir.

c) Bilişsel yakınlık sevgililerin, paylaştıkları bilişsel değişimlere ve bireylerin bilişsel dünyalarını derin bir şekilde fark etmelerine işaret eder (değerler, amaçlar ve diğer bilgiler gibi).

d) Fiziksel yakınlık, paylaşılan fiziksel etkileşimi ifade etmektedir.

e) Karşılıklılık kavramı, karşılıklı etkileşime ve bireylerin enerjilerini ilişkilerini sürdürmek için kullanmalarına işaret etmektedir (Eryılmaz, 2004).

Özabacı'nın (2004) belirttiği gibi bireyin hem kendisini hem de başkasını tanıdığı romantik ilişkide kişi birtakım beklentiler ve ihtiyaçlar içerisine girmektedir. İlişki içerisinde partnerlerin benzer beklenti ve ihtiyaçları olduğu gibi zaman zaman bu ihtiyaçlar farklılık gösterebilmektedir (Türkoğlu, 2014). Bir romantik ilişki iki eş arasında oluşmakta, bu iki eş de kendi kişiliklerini, geçmiş yaşam deneyimlerini, duygusal, davranışsal ve bilişsel özellikleri ile ilişkiye katmaktadır. Bireyler ayrıca karşılıklı etkileşim sonucunda birbirlerini de etkilemektedir (Neyer ve Voigt, 2004; Akt. Şamatacı, 2013). Kişiler romantik ilişkilerde, karşılarındaki kişiyi iyi bir şekilde tanıyıp, ona göre davrandıklarında çatışma çözümleme, birbirini anlama, saygı duyma, empati kurma gibi ilişkisel faktörler işlerlik kazanabilir

(Doğaner, 2014). İnsanların her zaman ilgisini çekmiş bir konu olan romantik ilişkileri, duygusal bağlılık (sevgi, aşk), eşin duygusal ihtiyaçlarıyla ilgilenilmesi ve bu ihtiyaçların tatmin edilmesi (örneğin duyguların paylaşılması ve güvenin kazanılması) ile eşler arasındaki karşılıklı dayanışma süreci olarak tanımlanabilir (Solmuş, 2010).

Çoğulcu teorisyenler, insanların romantik ilişkilerinin farklı aşamalarında ve yumurtlama döngüsünde eşleşme stratejilerini değiştirmelerinden faydalanabileceğini ileri sürerler. Çoğu çoğulcu yaklaşım, kadın ve erkeğin, cinsel ilişkiye özgü, cinsiyete özgü tasarım özelliklerine sahip olduğunu ve insanın tek bir formundan daha fazla bir biçimde güvenli bir şekilde üretebildiğini ileri sürmektedir. Örneğin, erkekler kısa süreli eşler peşinde koştuklarında, cinsel çeşitlilik için uyarlanmış arzularla motive olmuş gibi görünürler - kısa süreli ilişki arayan erkeklerin işlevsel olarak çok sayıda cinsel partneri takip etmelerine ve nispeten hızlı bir şekilde cinsel ilişkiye razı olma isteklerine yol açar (Akt. Schmitt, 2003). Bunun tersine, kadınlar çok sayıda kısa süreli ilişki yaşamak ve göz önünde bulunmak yerine, yüksek statüye veya genetik kaliteye sahip erkeklerin odak noktası olmaya kendilerini motive ederler. Çoğulcu yaklaşımlar, kısa süreli cinsel ilişki psikolojisinin özelinde, cinsiyet farklılığının bir sonucu olarak, genellikle, erkeklerin kadınlara göre cinsel çeşitlilik için daha büyük arzuları olduğunu öngörmektedir (Akt. Schmitt, 2003).

### 1.5. Partner Seçimi

Kişilerin görünüşü nasıl olursa olsun her şekilde önemlidir. Fiziksel yönden çekici olarak algılanan kişilerin diğerler insanlar üzerinde, daha az çekici olan insanlara kıyasla, daha iyi bir izlenim bıraktıkları söylenmektedir. Çoğu insan, çekici insanların, çekici olmayanlara göre daha uzlaşılabilir, daha sosyal, daha çalışkan, daha istenir ebeveyn özelliklerine sahip olduklarına varsayar. Bununla birlikte, çekici insanlar, romantik partner olarak değerlendirilirler, hem erkekler hem de kadınlar kazanabilecekleri en çekici partneri arzu ederler (Marcus ve Miller, 2003;Akt. Tuna, 2004).

Kadınların, erkeklerde aradıkları fiziksel çekicilik kriterlerini araştırmak üzere yapılan bir çalışmada (Cunningham, Barbee ve Pike, 1960) baskın ve olgun görünen erkeklerin daha çekici algılandıkları bulunmuştur. Bu kişilerde küçük gözler ve ince dudaklar yüksek düzeyde baskınlık ve olgunlukla ilişkili bulunmuştur. Kare çene yapısı ve ince dudaklara sahip erkekler, oval çenesi olan ve kalın dudaklara sahip erkeklerden daha çekici bulunmuştur. Bu çalışmada, genel olarak, kadınlar kalın kaşlı, küçük gözlü, ince dudaklı ve kare şeklinde çene

kemiğine sahip erkekleri, ince kaşlı iri gözlü, kalın dudaklı ve oval çene kemiğine sahip erkeklere kıyasla hem daha baskın hem de daha çekici bulmuşlardır. Olgun yüzler çok yakışıklı olmasa da daha çekici algılanmaktadır. Bu araştırmacılara göre, kadınlar erkeklerin baskınlığını ve olgunluğunu, diğer erkeklerle olan yarışta başarılı olacağının bir göstergesi ve doğacak çocuklarının hayatta kalması için daha fazla olanak sağlayacak bir kaynak olarak görmektedirler (Tuna, 2004).

Kadınların çekici olarak algılanmasını sağlayan özelliklerle ilgili yapılan bir araştırmanın (Cunningham, 1986) sonuçlarına göre de, yüksek oranda çekici bulunmuş olan kadınların ortak özelliklerinin kalkık kaşlar, dolgun dudaklar, iri gözler, küçük burun, çıkık elmacık kemikleri, dar bir çene olduğu bulgulanmıştır (Cunningham, Barbee ve Pike, 1990; Akt: Tuna, 2004).

### 1.6. Flörte Başlama

Geleneksel kuramlar, romantik ilişkilerin gelişimsel bir süreç izlediğini ifade etmektedirler. Romantik ilişkilerin başlangıç dönemi konusunda bir görüş birliği olmamasına karşın, ilk romantik ilişkilerin ergenlik döneminde ve özellikle de 14-15 yaş dolaylarında başladığı ileri sürülmektedir (Connolly, Craig, Goldberg ve Pepler, 2004; Akt. Küçükarslan, 2011). Öte yandan Zimmer-Gembeck'e (2002) göre romantik ilişkiye başlama yaşlarının farklı farklı bulunmasının bir nedeni farklı kavramların ilişkileri tanımlamak için kullanılmasıdır. Bu terimler, flört, düzenli gezme, romantik katılım ve romantik ilişkilerdir. Erken ve orta ergenlik döneminde romantik ilişkiler bir hayli kısa sürelidir fakat ortalama ergenler bir dizi düzenli ilişkilere girerler (Connolly ve Johnson; Akt. 1996; McCabe, 1984).

Connolly ve Goldberg (1999) ve Brown'a (1999) göre ergenlik döneminde romantik gelişim dört evrede gerçekleşmektedir. Bu evreler; *tutulma(başlama), statü, yakınlık* ve *ilişki(bağlanma)*'dır.

1. İlk evre olan *tutulma* evresinin ergenler yaklaşık 11-13 yaşlarındayken, erken ergenlikte ortaya çıktığı söylenebilir. Ergenler romantik eşlerine karşı potansiyel ilgileri olduğunu keşfederler. Bu evrede etkinlik odağı, ergenin kendisini potansiyel romantik eş olarak görmesini içeren benlik kavramını genişleterek, kendisine ilişkin öğrenmeleri üzerinedir.

2. *Statü evresi*, orta ergenlikte, 14-16 yaşları arasında ortaya çıkmaktadır. *Statü* evresinde ergenin romantik etkinlikte bulunmasının amacı akran grubul statüsünü oluşturmak, geliştirmek ve sürdürmektir. Yanlış bir kişiyle romantik ilişkiye girmek ve ilişkinin yanlış bir yönde ilerlemesi ergenin grup içindeki statüsünün olumsuz etkilenmesine neden olur.
3. İleri ergenlikteki duygusal *yakınlık evresi* 17-20 yaşları arasında ortaya çıkmaktadır. *Yakınlık* evresinde ergenler romantik eşleriyle anlamlı ve gerçekçi bağlar kurarlar. Ergenler bu evrede hâlen romantik bir eş olma anlamında kendilerini keşfetmeye devam ediyor olsalar da, romantik katılımın daha önceki evrelerinde hâkim olan kişisel ve statü ile ilgili kaygıları bir kenara bırakıp romantik ilişkilerin duygusal boyutuna yeterli derecede katılırlar. İlişkiler bu dönemde ergenin kafasını meşgul eder ve bir bakıma hırs kaynağı haline gelir.
4. Son olarak, *İlişki(bağlanma) evresi*, genç yetişkinliğe geçişte 21 yaş civarında ortaya çıkmaktadır. Bu evre içerisinde romantik arkadaş/eşe gelecekle ilgili planlar vaat etme konusunda kaygılar öne çıkmaya başlar. Romantik bağların uzun zamanlı gelişimi ve geleceği ön plana geçer. Ancak bu evliliğe hazır oldukları anlamına gelmemektedir. Ergenlik döneminde romantik ilişkiyi başlatmada karşı cinsin özellikleri bakımından erkek ve kızlar farklılık göstermektedir. Erkek ergenlere karşı cinsten neden hoşlandığı sorulduğunda cevap olarak karşı cinsin fiziksel özellikleri olurken, kız ergenlerin cevabı yakınlık ve destek olmuştur (Collins, 2003 Akt. Yalçıntaş Sezgin, 2015).

Genç, yeni bir duygu dünyasını tanıyarak karşı cinse aşk, coşku ve neşe gibi hisler duyar. Ergenliğin son dönemindeki genç, daha dengeli davranışlar içine girer. Duygusal bakımdan ilk yarıdaki yoğun duygu durumu azalmış daha sakin hale gelmiştir. Öte yandan araştırma sonuçları, ergenliğin son dönemindeki bireylerin, karşı cinse en fazla ilgi duyanlar olduğunu göstermektedir. Genç yetişkinlikte ise kişi, çocukluk ve ergenlikten çıkarak ekonomik ve duygusal yönden bağımsızlaşmaya çalışır. Toplumda yer edinme çabaları içerisine girer. Hayatını sürdüreceği kişiyi bulma açısından bu dönemdeki yakın ilişkiler büyük önem taşımaktadır (Erikson, 1968, Akt. Eryılmaz ve Ercan, 2011).

Erikson'a (1968) göre genç yetişkinlik döneminde kimlik arayışından çıkmış olan kişi, kendi kimliğini başkalarınınkiyle kaynaştırmaya istekli ve gönüllü olmaktadır ve yakınlık kurmaya hazır durumdadır. Genç yetişkin, benlik yitimi korkusu nedeniyle yalnızlık ve yalıtılmışlık yaşamaktan kaçınmakta ve bu durumun sonucu olarak yakın ilişkiler kurmaya yönelmektedir. Erikson'a (1968) göre ergenlik dönemi, kişinin eş ve aile standartlarını

oluşturduğu, ekonomik ve duygusal bağımsızlığa ulaşmaya çalıştığı bir dönemdir. Ergenliğin ardından kişi belirlediği bu standartlarını uygulamaya koyarak; iş ve eş bulma uğraşıları içerisine girer (Eryılmaz ve Ercan, 2011).

Romantik ilişkinin başlamasını ve başladıktan sonra ilişkinin sürüp sürmeyeceğini belirleyen bir çok faktör vardır. Bunlardan bazıları ise; tutku, iletişim, güven, yakınlık, bağlanma, bağlılık ya da bağımlılık, ilişkinin olası ödülleri ve bedelleri, kişilik özellikleri, kültürel olarak erkekliğe yada kadınlığa ilişkin beklentiler, taraf yada tarafların kendine duydukları saygı, kendilerine verdikleri değer ya da yaşam öncelikleridir (Solmuş, 2010). Öte yandan A.B.D.'de yapılan çalışmalarda flört ilişkisinin başlamasının küçük yaşlara indiği görülmüştür. Yapılan çalışmalar ise flört ilişkisine başlama yaşının gittikçe alt yaşlara düşen bir süreç olduğunu belirlemiştir. Artık flört deneyimlerinin erken yaşlarda kazanıldığını, evlilik yaşantısının ise daha geç yaşandığını gösteren çalışmalar vardır (McCabe, 1984).

### 1.7. Flörtte Kadın- Erkek

Sprecher ve Metts'in (1999) cinsiyet farklılıkları hakkında yaptığı çalışmalarında, romantik ilişkilerin yaşandığı ilk dönemlerde erkekler büyük ölçüde romantizm yaşarken ilişkinin ilerleyen dönemlerinde ise daha çok bağlılıkları artmakta, kadınlar ise romantik ilişkilerin ilk dönemlerinde daha çok bağlılık gösterirken daha çok ilişkinin ilerleyen zamanlarında romantizm yaşadıkları sonucunu bulmuşlardır. Başka bir deyişle flört ilişkilerinde erkeklerin daha çok romantik inançların teşvik ettiği bağlılıkları; kadınların ise daha çok bağlılığın teşvik ettiği romantik inançları vardır. Kadınların romantik ilişkilerinde zamanla daha çok bağlılığı destekleyen romantik inançlarındaki azalma beraberinde bağlılık düzeylerini de düşürmektedir (Serpin Eşiyok, 2016).

Bununla birlikte flört etmeye erken yaşta başlayan kızların diğer kızlardan daha popüler oldukları ve daha çok erkek arkadaşa sahip oldukları söylenmektedir. (Zimmer-Gembeck, 2002 Akt. Eşici, 2014). 1980'lerde yapılan araştırmalarda, romantik bağlanmada cinsiyet farkının bir önem taşımadığı kanısı yaygınsa da daha sonraları yapılan çalışmalar erkeklerin kadınlardan daha fazla çekingen olduklarını ortaya koymaktadır (Schmitt ve ark., 2003; Akt. Yedilioğlu, 2017). Birçok toplumda ilk adımın erkekten beklenmesi, erkek üzerinde bir baskı yaratmakta ve tedirginliğe sebep olarak reddedilme korkusu aşılamaktadır (Schachner ve ark., 2008; Akt. Yedilioğlu, 2017).

### 1.9. Flörtte İlişki Doyumu

Söz ve nişan dönemlerine oranla flört dönemi ilişkinin daha erken dönemlerini kapsamaktadır ve romantik ilişkinin başlangıç döneminde olan çiftler ise birçok güçlükle baş etmek durumundadır. Lewis, bir çiftin yaşamlarında doyuma ulaşabilmeleri için üç gelişimsel değişiklikle baş etmeleri gerektiğini öne sürmüştür. Bunlar; bağlılık, güç ve yakınlıktır. Bağlılık, bireyin eşinin onun birincil partneri olduğuna ilişkin algısıdır. Güç, çiftlerden her birinin diğerinin ne yapacağı konusundaki etkinliğidir ve güç ancak paylaşıldığında en etkin şekilde işleyebilir. Yakınlık ise, ilişkiden karşılıklı doyum sağlayabilmek adına yakınlık ve yalnızlık arasındaki dengenin kurulmasıdır (İşmen-Gazioğlu, 2011).

Flört döneminde henüz bu gelişimsel krizler atlatılamamıştır. Yani çiftler henüz partnerlerine karşı yakınlık ve bağlılık duygusu hissedememekte ve birbirleri arasında bir güç dengesi kurmaya çalışıyor olabilirler. Bunlara, ilişkide kimin baskın olacağı ve partnerle kurulan yakınlığın derecesine karar verme konusundaki kaygılar eşlik edebilir. Flört döneminde bireylerin birbirlerini tanıma aşamasında olmaları ve ilişkileriyle ilgili güçlüklerle nasıl baş edeceklerini tam olarak kestirememeleri onların ilişkiden elde edecekleri doyumu düşürmüş olabilir (Saraç, 2013). Romantik ilişkiler genellikle uzun süreli ve mutlu bir beraberlik beklentisi ile kurulurlar. Ancak, her romantik ilişkinin uzun sürmesi ya da uzun süren her romantik ilişkinin mutlu bir ilişki olması söz konusu değildir. Bir ilişkinin sürüp sürmeyeceği ilişkiye bağlanım ve ilişkiden alınan doyum olmak üzere iki etken tarafından belirlenir. İlişkiye bağlanım bir anlamda ilişkiyi sürdürmedeki istek ve kararlılık olarak düşünülebilir. İlişkiyi sürdürme isteği ve kararlılığın temelinde başka seçeneğin olmamasından derin bir aşka kadar uzanan birçok neden yatabilir (Taylor, Peplau ve Sears, 2003; Akt. Beştav, 2007).

Romantik ilişkilerde çiftlerin birbirlerine kendilerini açıkça ifade etmeleri ve birbirlerine bağlılık göstermeleri ilişkilerindeki tatmin duygusunu olumlu yönde etkilemektedir. Bununla birlikte, ilişkiyi ihmal etmek ya da terk etmek ilişkideki tatmini olumsuz yönde etkilemektedir (Işınsu, 2003). Kişilerin karşılıklı olarak ihtiyaçlarının giderilmesi ve beklentilerinin karşılanması güvenli bir romantik ilişkinin oluşması için gereklidir. Romantik ilişkilerde ihtiyaçların ve beklentilerin karşılanmadığı durumlarda ise kaygı durumu oluşmaktadır (Shaver ve Mikulincer, 2014; Akt. Soğancı, 2017).

Bu doğrultuda bakıldığında, romantik ilişkilerin kalitesini, doyumunu ve kalıcılığını etkileyen önemli bir değişken de kişinin kendine ve partnerine yönelik belirlemiş olduğu standartlardır. Bu standartlar ulaşılamaz, katı ve aşırı olduğu zaman bu durum hem kişinin iyi oluğunu ve psikolojik rahatsızlıklarla karşılaşma olasılığını hem de partneriyle olan etkileşimini birçok açıdan etkilemektedir (Özkete, 2015).

### 1.8. Flört ve Çatışma

Evlilik öncesi romantik ilişkiler ve evlilik; bireylere sağladığı doyum, mutluluk gibi olumlu duyguların yanı sıra, hayal kırıklığı, değersizlik, mutsuzluk gibi olumsuz duygulara ve çatışmalara yol açabilmektedir (Tosun, 2015).

Solmuş'a (2008) göre flört ve evlilikte çatışma yaratan temel faktörler; kişiler arası uyuşmazlık, anlayışsızlık, belirsiz olan konulara toleranslı olamama, eşe ve ilişkiye duyarsız olma, sorumluluklardan kaçma ve empatiden yoksun olma gibi sıralanabilir (Tosun, 2015). Sevgi bir duygudur, yasayla sınırlandırılamaz ya vardır ya da yoktur. Sevginin varolması için bir neden gerekmez. Ancak devam edip gelişmesi için beslenmesi gerekir. Bütün çiftler romantik ilişkilerinde zaman zaman tökezler. Herkes zaman zaman hayal kırıklığına uğrayıp acı çeker ve yanlış anlaşılır. Bunun ötesine geçerek ilişkinin gelişmesi çiftlerin aralarındaki sürece bağlıdır (Satir, 2001 akt. Serpin Eşiyok, 2016).

### 1.10. Evlilik Öncesi Eş Seçimi Yaklaşımları

Eş seçme yaklaşımı olarak dört farklı yaklaşım ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımlar, eşlerde bulunan özelliklerin birbirlerine göre "benzer" yada "farklı" özellikler olması gerektiği konusunda farklılaşan görüşler etrafında toplanmaktadır. "Birbirlerini tamamlayan ihtiyaçlar" ile "uyaran değer ve rol" yaklaşımları ise diğer iki temel yaklaşıma çerçevesinde ortaya çıkmış yaklaşımlardır (Keldal, 2015).

Benzer özellikler (homogami) ve farklı özellikler (heterogami) yaklaşımlarına dikkat çeken Meriç (2007)'e göre benzer özelliklere sahip insanların birbirlerini eş olarak seçme tutumları daha yüksektir (Yılmazçoban, 2008). Evlilikte başarı şansının yüksek olması

düşüncesinin evlenecek kişilerin benzer özelliklerinin fazla olmasıyla ilişkisi olduğu düşünülmektedir. Bu düşünceye göre eş seçerken kişilerin kendi özelliklerine benzeyen kişileri tercih etmesi gerekmektedir. Bu tür evliliklerde eşlerin durumları, dini inançları, ırkları, eğitimlerinin, yaşlarının ve sosyal açıdan birbirlerine yakın düzeyde ya da benzer olmaları istenmektedir (Yılmazçoban, 2008).

Bugün benzer kişilik özelliklerinin kişileri birbirine yaklaştırdığını savunan görüş daha fazla rağbet görmektedir. Coornbs (1976) kişilik özellikleri birbirine benzeyen ve benzemeyen çiftleri karşılaştırmış, birbirine benzediklerini düşünen çiftlerin evliliklerinde daha mutlu olduklarını ileri sürmüştür. Kelly (1941), Luckey (1960), Bryne ve Blayfock (1963), Tharp (1963), Murst (1967) ve Trost (1967)'un araştırmalardan elde ettikleri bulgularda, eşler arasında "algılanan benzerlikler arttıkça. evlilik kalitesinin arttığı" görüşünü desteklemişlerdir (Lewis ve Spanier, 1979: 295; Akt. Yılmazçoban, 2008).

Eş seçimi kararında toplumlardaki dönüşüm de etkili olmuştur. Görücü usulü eski yaygınlığını yitirmiş, kişilerinin birbirlerini tanıyarak, flört ederek evlenme yaklaşımı yaygınlaşmıştır. Bu yaklaşım sayesinde bireylerin tercihleri ön plana çıkmıştır. Tanışarak evlenme, görücü usulünün otoriter tavrının getirdiği sorunları ortadan kaldırsa da yeni sakıncalar ortaya çıkmıştır. Eş seçme sürecinde çiftlerin arasındaki romantik çekimin yoğun olması, değerlendirme aşamasının mantık ölçülerinden uzaklaşmasına neden olabilir. Çiftler, birbirlerine hoş görünmek için olumsuz tavırlarını gizlemeye çalışmaktadırlar. Eş seçme kararının sağlıklı olabilmesi için çiftlerin birbirlerini akılcı ve gerçekçi bir tutumla değerlendirmeleri gereklidir (Özgüven, 2017).

### 1.11. Flört ve Evlilik

Sezen (2005) evliliği şu şekilde tanımlamıştır; insanların yaşamları boyunca uyguladıkları temel kavramlardan birisi olup, toplumların yapılarına ve değerlerine göre farklılık göstermektedir. İki insanın bir araya gelerek, aynı zamanı ve mekânı paylaşmaya başlamasıyla iki kişilik bir psikolojik sistem kurulmuş olur. Evlenerek bir araya gelen bu iki kişinin amacı, fizyolojik, psikolojik ve toplumsal açıdan birbirlerinin ihtiyaçlarını giderecek bir ortam yaratmalarıdır (Gülerce, 1996; Akt. Doğan 2010).

Yine Sezen'in (2005) evlenme biçimlerinin çeşitliliği hakkında yaptığı çalışmada 33 farklı evlenme biçimi ortaya çıkmıştır. Bu evlenme biçimleri ise; görücü usulü ile evlenme, kız kaçırma, başlık parası karşılığında evlenme, oturak alma evliliği, baş örtüsü kaçırma yoluyla evlilik, beşik kertme evliliği, taygeldi evlilik, kuma getirme evliliği, berder (bedel) evliliği, kepir (yaban değişimi) evliliği, ölen kardeşin karısıyla evlenme, baldızla evlilik, içgüveyi evliliği, yetim evliliği, yakın akraba evliliği, oldu bitti evlilik, para karşılığı evlenme, kan parası karşılığı evlenme, öç alma karşılığı evlenme, çok eşli evlilik, anlaşmalı evlilik, hileli evlilik, rastlantı evliliği, ilan yoluyla eş seçme (evlenme), tercihli evlilik, yabancı ile evlilik, farklı mezhep evliliği, metres edinme evliliği, muta evliliği, dış güveyi evliliği, dul evliliği, tanışıp anlaşarak evlenme, televizyon evliliği olarak sıralanmıştır.

Surra (1990) 1980'li yıllarda eş seçimi ve evlilik öncesi ilişkiler hakkında yaptığı çalışmada, evlilik kararına etki eden mekanizmaların yapısal, kültürel ve şahsi kararlar olduğunu, şahsi karar vermeye etki eden nedenlerin ise cinsiyet, bölgesel etkiler, kendi sosyal statüsünde olan yaşıtların evlilik durumu ve psikolojik durumu etkilediğini belirtmiştir (Ondaş, 2007).

Partner seçme ve evliliğe karar verme süreci farklı şekillerde tartışılmaktadır. Toplumda yaygın olarak gözlenen bir görüşe göre, romantik ilişkiler ve evlilik; bireysel gelişimi engelleyen ve eşlerin bazı kişisel alanlarda fedakârlık yapmalarını zorunlu kılan bir durumdur. Geleneksel yaygın görüş bu kapsamda iki farklı temayı ön plana çıkarmaktadır;

1) İnsanlar özgürlüklerinden vazgeçip evlenmeyi tercih ederler ve

2) insanlar doğru kişi ile evlendiklerinde hayat kalitelerinin ve yaşam doyumlarının artacağının hayalini kurarlar.

Bu temalarla ilişkili olarak son yıllarda yapılan çalışmalar doğrultusunda romantik ilişki ve evlilik konusunda yeni görüşler ortaya çıkmıştır. Bunlardan birisi de Kalkan ve diğ. (2012)' nin yaptığı araştırmadır. Bu araştırmada, romantik ilişki kavramını sadece aşk ile sınırlandırmanın yanlış olduğunu belirtmişlerdir. Bu bağlamda romantik ilişkinin; aşkın yanı sıra bağlanma, duygusal destek ve ait olma gibi özellikleri de barındırdığı ifade edilmektedir. Ayrıca işlevsel ve sağlıklı olduğu takdirde bu özelliklere sahip romantik ilişkinin, insan yaşamını geliştirdiği, zenginleştirdiği, fiziksel ve duygusal iyilik haline katkı sağladığı savunulmaktadır (Tosun, 2015).

Warren (1999), ABD'de yaptığı çalışmalarda, potansiyel eşte bulunması en çok arzu edilen 25 özelliği; Ruhsal sağlık, güçlü kişilik, zekâ ve enerji seviyesi, ekonomik yönden güven, sağlıklı iletişim ve empati yeteneği, sorun çözme becerisi, öfke kontrolü, temizlik,

dakiklik, verdiği sözü tutma, dindarlık, dünya görüşünde benzerlik, anne baba olmayı isteme ve bunun için yeterli görünme, yüz güzelliği, boy, kilo ve yaş uygunluğu olarak sıralamıştır. Eşte bulunması istenmeyen 25 özellik; yalan, aldatma, ekonomik güvensizlik, baskın kişilik, empati yoksunluğu, öfkeyi kontrol edememe, pornografi düşkünlüğü, flört etmekten hoşlanma, sigara, alkol ve uyuşturucu kullanma, kumar ve şans oyunlarına düşkünlük, tembellik, dağınıklık, ihmalkârlık, sözünde durmama, dedikoduculuk, gevezelik, müsriflik, cimrilik, argolu ve küfürlü konuşma, kibirlilik, ailesine bağımlı olma, tehlikeli araba kullanma, dini inançlara, geleneklere saygısızlık ve fanatizmdir (Yavuzer, 2015).

# 2. EVLİLİK

Sosyoloji ve psikolojinin önemli bir konusu olan evlilik çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Westermarck (1936) sosyolojik bakış açısına göre evliliği; bir veya birçok erkek ve kadının gelenekler ya da kanunlarca kabul edilmiş ilişkisi olarak tanımlamıştır. Son yıllarda ise Girgis, George ve Anderson (2010) evliliği iki farklı görüşle açıklamıştır: İlk görüşe göre evlilik; bir kadın ve bir erkeğin birbirlerine kalıcı ve özel bir biçimde bağlılığı ile oluşan, dünyaya çocuk getirme ve birlikte yetiştirme ile tamamlanan birlikteliktir. Diğer bir bakış açısına göre evlilik; birbirlerine romantik bir sevgi göstermeyi, birbirlerini önemsemeyi ve ev yaşamının zorlukları ile güzelliklerini paylaşmayı vaat eden iki insanın birlikteliği olarak tanımlamıştır. Ayrıca bu görüşe göre evlilik; iki partnerin de istediği her türlü cinsel yakınlaşma ile güçlenen, esasında kalplerin ve zihinlerin birleşimidir. Psikolojik bakış açısına göre ise; "Evlilik, bireylerin, geçmiş yaşam deneyimleriyle geliştirdikleri ruhsal, duygusal, fiziksel beklenti ve gereksinimlerinin karşılanması bağlamında, yaşamın belli döneminde tercihte bulundukları, eşler açısından aynı evde yaşama, müşterek hayatı paylaşma, birbirlerinin alışkanlıklarını benimseme, yeni alışkanlıklar kazanma, toplum içinde evlilik sonucu kazanılan rolleri ve gereksinimleri yerine getirme durumunu içeren bir paylaşım sürecidir" (Şener ve Terzioğlu, 2008).

Evlilik hakkında bir çok açıklama yapılmıştır. Bunlardan birisi de Adler'dir. Adler (2003), evlilik için; ''içinde yaşadığımız uygarlıkta sevgi ve eşitlik sosyal ödevlerdir. Biz evleniyorsak, yalnız kişisel çıkarımız için; dolaylı olarak toplum çıkarını da göz önünde bunu yapıyoruzdur'' demiştir. Gerçekte evlilik, insanlığın ayakta kalmasını sağlamaya yönelik bir eylemdir'' demiştir. Evlilik, insanlık tarihi boyunca her toplumda olan ve yaşanılan, aynı zamanda hayatın idamesini sağlayan bir kurum olarak varlığını sürdürmüştür. İnsanlar ister ferdi, ister toplumsal hayatın içinde yaşamlarını sürdürsünler; evliliğe/evlenmeye ihtiyaç duyacaklardır. Bu hem biyolojik/fizyolojik hem de psikolojik/sosyolojik bir gerekliliğin sonucudur. Böylesi çok yönlü bir gereklilikten doğan evlilik, toplumsal dokunun oluşmasına ilk ve en önemli katlıdır. Yani evlilik, toplumsal dokunun ve yapının mayasıdır (Maşallah, 2004).

İnsan hayatın önemli dönemlerinden biri olan evlenme, kızlar ve erkekler açısından bir geçit olmakla birlikte, tarafların arasında yeni bir bağ kurması, aileler arasındaki düzeni ve ekonomiyi etkilemesi bakımından da, her zaman için üzerinde titizlikle durulan, her safhası ayrı tören ve ayrı âdetlerle süslenen bir olay olarak önem kazanmıştır (Örnek, 1966). Öte

yandan kişilerin evlenme nedenlerine bakıldığında; ekonomik faktörlerin, yalnızlıktan kurtulmanın, cinsel doyumun yasal olarak sağlanmasının, bireyin statü ve bağımsızlık kazanmasının ve sahiplenme duygusu gibi etkenlerin kişilerin evlenme nedenleri olarak görülmektedir (Güleç, 2013).

Bir yaşam biçimi olarak evlilik olgusuna, birbirinden çok farklı kültürlerde evrensel düzeyde rastlanması, evliliğin kişisel ve toplumsal çeşitli işlevleri yerine getirmesinden kaynaklanmaktadır (Güleç, 2013). Evlilik, karşılıklı bir dayanışma, toplumsal onaylamayla gerçekleşmiş bir sözleşme ve tüm toplumsal yasaklamaların kırılarak cinsel gereksinmelerin karşılıklı olarak doyuma ulaştırılmasına izin verilen bir kaynaştırmadır (Özuğurlu, 2013).

Bir çok tanımlaması bulunan evlilik Doğan (2009)'a göre, aileyi meşru temellere oturtan toplumsal bir olgudur. Kuruluş ve sonraki dönemlerde evlilik eski Türklerden (İslam öncesi dönem) intikal eden bir anlam taşır. Eski Türkler izdivaca "evlenmek", "ev-bark" sahibi olmak derler. Bark, Orhun Anıtları'nda "mabet" anlamına gelmektedir. Evde kutsal bir mabet kabul edildiğinden "bark" adını alır. Bu anlamda evlilik eski Türklerde kişilerin kutsal bir güvenceye kavuşmasıdır. Kuruluş döneminin tarihçisi Aşık Paşazade yaşadığı dönemde de evliliğin diğerleriyle birlikte dünya hayatının amacı ve anlamı olduğunu belirtir: "Bu alemde maksüd olan birkaç şeydir: Oğul evlendirmek, kız çıkarmak ve dünyadan iman ile gitmek" (Şengül Öner, 2013).

Evlilik kurumu insanoğlunun soyunun devamını sağlamaya yönelik bir toplumsal kurumdur. İnsan bu kurum yoluyla kendi neslinin devamını garantiye almaya çalışmıştır. Aynı zamanda, evlilik insanın düzenli yaşamasını ve bunun sonucu olarak da bireyin toplumsal kurallara uymasını zorlayıcı bir kurumdur. Evlilik kurumu yoluyla kimin ne olduğu, nasıl yaşatılacağı 1970'ten beri tartışılagelen önemli konulardan biridir (Bacanlı, 2001). Cutlar ve Radford, aralarında iyi bir ilişki bulunan, çocuklarının geleceğini, güvenliğini düşünen ve geleceğe iyimser bakan bir evlilik sisteminin sağlıklı bir aile yapısını temsil ettiğini belirtmektedirler ve birbirlerine karşı sorumluluk duygusu taşıyan, birbirlerini sosyal açıdan destekleyen, birlikte isteyerek zaman geçiren, üyeler arasında açık bir iletişim olan, kriz durumunda birbirine kenetlenen bireylerin oluşturduğu sistemi evlilik olarak nitelemektedirler (Cutler, 1999; Akt. Erdoğan, 2007).

Diğer bir yandan ise evlilik, aile ilişkisinin kurulduğu ve bir sonraki neslin yetiştirildiği bir kurum olduğundan, en temel ve en önemli insan ilişkisi olarak tanımlanmaktadır (Larson

ve Holman, 1994; Akt. Soylu ve Kağnıcı, 2015). Fowers (1993)'a göre evlilik; bireyin benliğini başkasının benliği ile birleştirmesine imkan veren, kişiliğinin gelişmesini ve mutlu olmasını sağlayan bir kurumdur (Çelik, 2006).

Emiroğlu ve Aydın (2003)'a göre evlilik temelde aile olarak tanımlanan birimi oluşturmak ve türün üremesini düzenli, toplumca kabul edilebilir olan ve onaylanan ve çatışmaya yol açmayan bir biçimde temin etmeye yarayan iki karşı cins arasında kurulan cinsel ve iktisadi birliktir. Ancak evlilik, iki karşı cinse mensup bireyleri bir araya getiren bir düzenleme olmanın çok ötesinde geniş bir akraba ve arkadaşlar grubuna dek yayılan bir ilişkiler ağını da etkilemekte ve genellikle yeni toplumsal ağlar yaratmaktadır (Emiroğlu ve Aydın, 2003; Akt. Durutürk, 2007). Nitekim Giddens için evlilik, iki yetişkin insan arasındaki, toplum tarafından tanınan ve onaylanan bir cinsel birliktir. İki insan evlendiklerinde, birbirlerine akraba olurlar; ancak evlilik bağı aynı zamanda, daha geniş olarak akrabaları da birbirine bağlar. Anne babalar, erkek ve kız kardeşler ve öteki akrabalar, evlilik yoluyla eşin de akrabaları haline gelirler (Giddens, 2000; Akt. Durutürk, 2007).

Diğer bir yandan ise evlenme, kültür bilimciler tarafından "üremenin kültür kodu" olarak tanımlanmış ve toplumlar, tarihsel süreçlerinde kendi yapılarına uygun evlenme modellerini oluşturmuşlardır. Evlenme modelleri ve aşamaları, dünyanın her yerinde bu özel yapının belirlediği kurallara, kalıplara göre şekil almıştır. Evlenmek yani aile olmak Türklerde bağımsızlığın ve kişinin birey olmasının kabulü noktasında önemli bir geçiş noktası olduğu kadar üremenin, kültürün ve devletin devamlılığını sağlayacak olan aracın yani yeni bir ailenin oluşum safhası olmaklığı nedeniyle de önemlidir. Evlilik yoluyla oluşacak ailenin toplumsal ve ekonomik açıdan önemi, özünde " bireylik bir davranış " olan evlenmeyi " toplumluk bir davranışa " bürüyerek her aşamasını önemli kılmıştır. Etrafında oluşan töre, gelenek ve görenekle de çeşitlenmiştir. Türkiye'de de evlenme geleneği, bütün bu farklılık yaratan görünümlerle karşımıza çıkmaktadır (Karaboğa, 2008).

Evrensel olmamakla birlikte, toplumlar dişi ve erkek üyeleri arasında doğumla sonuçlanacak cinsel bir ilişkiye izin vermeden önce, bir evlenme ya da nikah töreni yaparlar. Nikah töreninde, sembolik olarak gelin ve güveye birbirleriyle evlenmek isteyip istemedikleri sorulur. Sorunun cevabı belli aslında bellidir. Fakat izin, evlenenlerden değil toplumdan, kadın ve erkeğin aile gruplarından alınmakta ve tanıklara imza ettirmektedir. Törene gelin ve güvey olarak gelen adaylar, törenden ''karı-koca'' olarak çıkarlar. Törenin asıl amacı, evlenmiş kadının doğuracağı çocukların babasını önceden bilmek, çocuğun bakımını hukuki bir güvenceye bağlamaktır. Öyleyse evlilik, doğuma izin veren bir geçiştir (Güvenç, 1972).

Tüm bunların doğrultusunda aile ve evlilik kavramlarına bakıldığında her iki kavramın da birbirleriyle ilgili kavramlar olarak düşünülse de farklı özellikleri olan kavramlardır. Aile Yavuzer (2004)'e göre bir grup ya da bir örgüttür. Evlilik ise, karşı cinsten iki kişinin birlikte yaşamak, yaşantılarını paylaşmak, çocuk yapmak ve yetiştirmek gibi amaçlarla yaptıkları bir sözleşmedir. Evlilik, kurumsallaşmış bir yol, bir ilişkiler sistemi, kadınla erkeği karı-koca olarak birbirine bağlayan, doğacak çocuklara belli bir statü sağlayan ve toplumsal yönden üzerinde devletin kontrol, hak ve yetki iddiası bulunan yasal bir ilişki biçimidir. Hocaoğulları'na (2007) göre ise evlilik ihtiyaç, aile ise evlilikten doğan kazanımdır. Aile kurmak, hayata yeni bir erkek veya kız çocuk dünyaya getirmek değil, bu çocuğa nasıl bir dünya bırakıldığı ile ilgilidir. Bu da evli çiftlerin sadece birbirlerine değil, topluma karşı da sorumluluğunun olduğunu gösterir. Dolayısıyla evlilik bir yuva kurma, bir eşleme, bir soy devamı ve karşı cinsin varlığı ile karşılayabileceğimiz ihtiyaçların giderilmesi için kurulan bir bağ olabilir (Çelik, 2012).

Amerikan Nüfus İdaresine göre aile; '' iki veya daha fazla kişiden oluşan aralarında doğum, evlilik, evlat edinme nedeniyle bağ olan ve aynı hanede yaşayan'' bireyler olarak tanımlamaktadır. Aile, biyolojik veya psikolojik bağları olan ve aralarında tarihsel, duygusal ve ekonomik bir birliktelik olan ve kendilerini aynı evin üyeleri olarak hisseden bireylerin oluşturduğu birliktir (Gladding, 2015). Maclver ve Page ise aileyi şu şekilde tanımlamıştır; 'Sex ilişkilerine dayalı, çocuk sahibi olma ve bu çocukları yetiştirme özellikleri gösteren bir gruptur". Winch de aileyi grup kategorisine sokmaktadır. 'Aile kuşak ilişkilerine göre ana baba ve çocuktan meydana gelen bir guruptur'. Nimkoff 'a göre ise 'Kan-koca-çocuklardan veya sadece kan-kocadan kurulu az veya çok devamlılık gösteren bir birliktir. Sumner ve Keller'e göre de 'Aile en az iki neslin bir arada bulunduğu kan bağıyla karakterize edilen küçük bir sosyal örgüttür (Gökçe, 1976).

İnsanların neden evlenmeye ihtiyaç duyduğuna bakıldığında, evlilik nedenlerinin çok çeşitli olduğu görülmüştür. Buna göre; bireylerin evlenme nedenleri arasında iki kişinin biyolojik, sosyal ve psikolojik gereksinim ve güdülerin doyurulması, dünyaya yeni nesiller getirme, toplumda bir yer edinebilme, birlikte güven içinde olma ve korunma, dayanışma duygusunu hissetmek ve sahiplenme duygusu gibi faktörlere rastlanmaktadır (Kankaya, 2015).

Yapılan tüm tanımlamaların ışığında evlilik; iki kişinin oluşturduğu, toplumun yapı taşı olan ailenin oluşması için gerçekleştirilen, çiftler arasında ekonomik, sosyal ve cinsel yönden paylaşımların oluştuğu toplumun en temel kurumudur. Evliliğin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve eşlerin evlilikten sağladıkları doyumun artması, eşler arasındaki uyumun yüksek olmasıyla ilişkilidir. Evlilikte, evlilik uyumu yüksekse evlilik kurumu da başarılı bir şekilde yürür. Evlilik kurumunun sağlıklı ve başarılı bir şekilde devam etmesinde; eşlerin ekonomik, yönetsel, psiko-sosyal olarak evliliklerinin her alanında başarılı ve uyumlu olmaları büyük önem taşımaktadır (Şener ve Terzioğlu, 2002).

Biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel etkileşim ağı gözlemlenerek evliliğin yapısını açıklamak mümkündür. Eşleşme, biyolojik bir ihtiyaç olarak görülmektedir. Evlilikte birlikte bu ihtiyaç sosyal ve kültürel öğelerle destelenerek meşru biçimde giderilir. Evlilik kültürel bir olgu olmasına rağmen eşleme biyolojiktir. Kültürlerle birlikte karşı cinsler arasındaki içgüdüsel çekim kurum haline dönüşmektedir. Bireyin kişiliğinde bulunan iletişim ve sorun çözme tarzı, düşünce biçimi, kültürler kadar evlilikteki standartları belirler. Karşılıklı anlaşmaya dayanan ve bu anlaşmaya göre işleyen bir birliktelik haline gelen evlilik, bu öğelerle birlikte toplumsal bir kurumdur (Tarhan, 2017).

Diğer bir tanımlamayla Saxton' a (1982) göre evlilik ise; toplumdan topluma değişiklik gösteren, aile kurmak ve türün devamını sağlamak amacıyla iki insanın bir araya gelerek kalıcı bir beraberlik oluşturdukları, çocuklarına ve birbirlerine olan sorumluluklarını yerine getirmeye söz verdikleri, birbiriyle ilişkili sistemlerden meydana gelen evrensel bir kurumdur. Çelik' e (2006) göre bireyin maddi ve manevi tatmin olması, yaşadığı çevreye entegre olarak faydalı bir kişi olabilmesi ve sorumluluklarını yerine getirmesinde yaşadığı evliliğin katkısı büyüktür. Bird ve Melville (1994) ise, evliliğin bir toplumsal kurum ve sistem yükümlülükleri, görev, hak ve ayrıcalıklar, hem de bireysel ve toplumsal yapı olduğunu söylemişlerdir (Hasdemir, 2014).

Aşk yüz yıllar boyunca evliliği adet haline getirmiş pek çok toplumda tanımlana gelmiştir. Bununla birlikte toplumlar her zaman aşk ve evlilik ilişkisini bir arada sürdürmemiştir. Örneğin eski Yunan'da evlilik çocukların korunması için sürdürülen bir kurumdur. Romantik idealler homoseksüel ilişkilerde, yüksek mevkide bir erkekle metresleri arasındaki ilişkilerde temsil edilmiştir (Livingston, 1999;Akt. Lafcı, 2014). Romantik aşk miti 12. yüzyıl Avrupasına dek uzanan kutsal bir tarihe sahiptir. Romantik aşkın Ortaçağ'daki kökenlerinde , iki insanın tüm ailenin katılımıyla aldığı önemli bir sosyoekonomik karar sonucu evlenerek oluşturdukları ve toplumun son derece ciddiye aldığı kurumla hiçbir ilgisi

yoktur. Tam tersine aristokrasi arasında bir tür tinsel eğlence, idealleştirilmiş bir zina formu olarak ortaya çıkmış ve mistik imgeler kazanarak, şövalyelik denen kibar bir ahlaki sisteme dönüşmüş, kalıcı sanat ve edebiyat ürünleri yaratarak gelişmiştir (Miller, 1997;Akt. Lafcı, 2014).

Evlilik, Türk kültüründe kişiler için önemli dönüm noktalarındandır.. Evlilik, kişinin ailesine ve topluma karşı görevi olarak görülmektedir. Evlenmiş olan kadının, bekar kadınlara oranla toplumda bir ağırlığı olduğu düşünülür. Evlilik evli kadına, denetimli ve sınırlı da olsa belli bir statü kazandırır. Evlilik, özellikle geleneksel ailede yaşayan kızlar için alımlı bir seçenektir. Genç kız, evlilik yolu ile yetişkinlik statüsü kazanırken, kendine ait bir eve de sahip olabilmektedir. Kadının ve erkeğin toplumsal cinsiyet kimlikleri birbirini tamamlayıcı bir şekilde tanımlanmıştır. Erkekler, ev işi yapmaktan aciz görülürken, kadınlar, bu işleri kendi değerlerinin bir ifadesi olarak algılamaktadır. Türkiye'de evlilik ilişkisi görev ve sorumluluklara dayanan, kültürel değerlerle pekiştirilen bir işbölümü görünümündedir (White, 1999;Akt.Şengül Öner, 2013).

Avrupa'da modern öncesi dönemde ise evliliklerin temeli cinsel çekim değil de ekonomik nedenler olmaktaydı (Giddens, 2014). Batı kültürünün etkisi, kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması, artan nüfus, sanayileşme ve şehirleşme sonucunda günümüzde insanların yaşam tarzları değişmiştir. Yeni cinsel etik ve cinsel açıklık, evlilik ve aileyi de etkilemektedir. Geleneksel ahlaki değerlere bağlılık, ataerkil aile yapısı ve çok sayıda çocuk sahibi olma yavaş yavaş ortadan kaybolmaktadır. Onun yerine ayrılık ve terk etme, evlilik öncesi cinsel ilişki, kürtaj, gayrı meşruiyet, fahişelik ve evliliğe sadakatsizlik sosyal sisteme sızmıştır. Her ne kadar ailenin temel fonksiyonu değişmemişse de, bu değişimler çiftlerin ilişkilerini ve evlilik uyumlarını etkilemektedir. Çiftler evlilik öncesi birbirlerini ne kadar uzun süre tanırlarsa, evlilikleri de o derecede mutlu olur. Kısacası, uzunca ve derin bir hazırlık dönemi başarılı bir evlilik için çok önemli ve gerekli görülmektedir. (Janetius, ?; Akt. Işıloğlu, 2006).

Evlilik birliğinin sağlanması ve sağlıklı olarak devamı yalnızca çiftlere bırakılmamış ve toplum da en temel yaşam hücresi olan aileyi korumak ve sağlıklı kılmak için yasalar yoluyla konuya dahil olmuş ve hem eşleri hem de aile üyelerinin haklarını korumaktadır. Türk Medeni Kanunu'nun 185. Maddesi gereği, evlenmeyle eşler arasında evlilik birliği kurulmuş olur. Eşler bu birliğin mutluluğunu el birliğiyle sağlamak ve çocukların bakımına , eğitim ve gözetimine beraberce özen göstermekle yükümlüdürler. Eşler birlikte yaşamak, birbirine

sadık kalmak ve yardımcı olmak zorundadırlar (Şen, 2015). Evlilik normal koşullarda, bir ev geçindirebilecek konumda olan kişilerin hayatlarını birleştirmesidir. Günümüzde değişen değerlerle birlikte kişilerin evlilik hakkındaki düşünceleri değişiyor ve evlilik yaşı da erteleniyor. Kişilerin evlilik kararını sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel faktörler de etkilemektedir (Türkaslan ve Suleymanov, 2010).

Evlilik öncesi ilişkiler dönemi birbirini tanımayan iki farklı bireyin evlilik kararı alabilmesi için evlilik öncesinde birbirlerini tanımaları, anlaşmaları ve birlikte yaşama için gerekli sevgi bağını kuracakları dönemdir. Evlilik öncesinde yürütülen arkadaşlık, sözlülük ve nişanlılık gibi kişisel, toplumsal ve yasal olanaklar bu gerçeği yerine getirme amacına yöneliktir (Özgüven, 2017).

Evlilikte iki kişinin birbirinin biyolojik, sosyal ve psikolojik ihtiyaç ve güdülerini doyurması amaçlanmaktadır. Farklı iki cinsin, kadın ve erkeğin beraberliğinin temeli bu ihtiyaçların karşılanmasıdır.

1. ''Biyolojik'' bir ihtiyaç olarak cinsel güdüyü doyurmak evliliğin en önemli işlevlerinden biridir. Eşlerin bu yönden uyum içinde olması, birbirinin cinsel istek ve beklentilerini karşılaması, cinsel güdünün doyuma ulaşması, evliliğin temel koşullarından biridir. Eşler, cinsel ilişkinin kendilerine verdiği bir olanak olarak da çocuk yapmak, yetiştirmek ve nesillerini üretmek ihtiyacını da karşılayabilirler.
2. Evlilikte eşler ''sosyal'' ihtiyaç olarak, birlikte güven, korunma, dayanışma içinde olduklarını hissetmek, geleceğe güvenle bakabilmek, toplumda bir yer edinebilmek, birbirlerinden onur ve kıvanç duyabilmek gibi destek ve yaşam ihtiyaçlarını da doyurma olanağı bulurlar. Yalnız olmadıklarını bilmek, yaşama dört elle sarılabilmek, ortak amaca yönelmek gibi ihtiyaçlar da evlilikte doyum bulan sosyal ihtiyaçlardır.
3. Evlilikte birçok ''psikolojik'' ihtiyaçlar da doyurulmaktadır. Kadın ve erkek, her ikisi de sevilmek, beğenilmek ister. İnsan için en önemli ihtiyaçlardan biri olan ''sevgi'' özellikle evlilik için yaşamsal bir değer taşır. Taraflar kendilerini eşlerine verebilmeli, acı ve tatlı yaşantılarını paylaşabilmeli ve birlikte olmaktan haz duyabilmelidir. Eşler birbirlerini koşulsuz sevebildiğinde bu ihtiyaçlar doyuma ulaşmaktadır ( Özgüven, 2012).

## 2.1. Evliliğin Tanımı

Evlilik, M.Ö. 2000 yılından beri var olan bir olgu olup, pek çok şekilde tanımlanmıştır. Bununla birlikte evlilik kavramı için, iki kişinin yasal olarak ayrı ilan edilinceye kadar bir araya gelmesi şeklinde tanımlanabilir (Clayton, 1979; Akt. Kocadere, 1995). Evliliğin tanımı ve biçimi tarihin çeşitli dönemlerinde farklı özellikler göstermiştir. Evliliğin ne lup ne olmadığının toplumların hukuk sistemlerine, dinlerine, örf ve adetlerine göre de değiştiği bilinmektedir. Evlilik; sözlükte, kadın ve erkeğin beraber yaşamak üzere karşılıklı mutabakat ile kurdukları sosyal bir müessese olarak tanımlanmaktadır (Kabasakal, 1991). Türk Medeni Kanunu'na göre evlilik, tam ve sürekli bir hayat ortaklığı yaratmak üzere ayrı cinsiyetteki iki kişinin hukuken makbul ve geçerli birleşmesi olup, sosyal, ahlaki ve aynı zamanda hukuki bir kurumdur (Bayoğlu ve Atlı, 2014).

Çağlar boyu değişmeyen temel nitelikleriyle geçerliliğini koruyan, varlığını sürdüren günümüzün toplumsal bir gerçeği olan evlilik; fiziksel, sosyal, psikolojik, ekonomik ve yaş bakımından evlenme olgunluğuna ulaşmış iki ayrı cins insanın sürekli bir yaşam ortaklığı kurmak üzere, toplumsal kurallar ve yasaların ön gördüğü biçimde bir araya gelmesidir (Aksu, 1998; Akt. Abalı 2006). Bir başka görüşe göre evlilik, bir kadınla bir erkeğin aile kurmak ve birbirlerine karşı sadakat ve yardımda bulunmak üzere yasanın, dinin ve kamu vicdanının doğru bulduğu bir birleşme şekli olarak tanımlanabilmektedir. Bir başka tarife göre de evlilik; kadınla erkeğin çeşitli biyolojik, sosyal, psikolojik gereksinimlerini karşılamak, bir yaşamı paylaşmak gibi amaçlarla yaptıkları sözleşmedir (Kızıldağ ve Şendil, 2003).

Evlilik hakkında pek çok araştırma yapılmıştır. Yapılan bu araştırmalar doğrultusunda evlilik hakkında bazı ortak noktalara ulaşılmıştır. Buna ortak noktalara göre evlilik;

- Mutlaka iki karşı cins arasında yapılmalıdır.
- Gerçekleştirildiği her toplumda mevcut kanunlara uyulmalıdır.
- Aile kurmayı ve doğacak çocuklara belli bir statü sağlamayı hedefler.
- Kültürel, sosyal, biyolojik, psikolojik ve ekonomik amaçları içinde barındırır.
-Değişik kültürleri bir araya getirir.
- Ortaklık ve işbirliği imkanı sağlar (İbrahimoğlu, 2004; Akt. Özşen, 2006).

Evlilik tanım olarak; "tam ve sürekli bir hayat ortaklığı yaratmak üzere ayrı cinsiyetteki iki kişinin hukuken makbul ve geçerli birleşmesi olup, sosyal, ahlaki ve aynı zamanda hukuki bir kurumdur". Aynı cinsten olanlar arasında evlenme, Türk kamu düzenine aykırıdır.

Nitekim 3444 sayılı kanunla Medeni Kanun'un 29. maddesine getirilen ekte, cinsiyet değişikliği halinde evliğin kendiliğinden sona ereceği hükmüne yer verilmiştir. İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 12. maddesi de aynı cinsten olan kişilerin yaşama ortaklığını koruma alanına dahil etmemiştir (Öztan, 2000; Akt. Ondaş 2007).

Diğer bir deyişle evlilik, bir sözleşme, kurumsallaşmış bir yol yahutta bir ilişkiler sistemidir. Bazılarına göre ise evlilik; yasal olarak bir kadınla bir erkeği karı koca olarak birbirine bağlayan ilişki olarak tanımlanmıştır. Fakat evlilik ister yasal bir ilişki ister bir sözleşme olsun ilginç yönü üçlü bir sözleşme oluşudur. Evlilik bir ''kadın'' bir ''erkek'' tarafından yapılan bir sözleşme, ''devletin'' de üzerinde kontrol hakkı ve yetkisi bulunan bir ilişki sistemidir (Özgüven, 2012).

### 2.2. Evliliğin Tarihi

4000 yıldır var olan toplumsal bir kurumdur evlilik. Doğada olmayan ve insanların kurduğu bir kültür kurumudur. Her kültür olayı gibi zamanla değişen, yeni biçimler alabilen, kadın ve erkeğin birlikteliği ile gerçekleşen toplumun en küçük birimidir. İnsanın kurduğu her yapı gibi, evliliğinde zamanla aksayan, düzeltilmesi gereken yönleri vardır. Evlilik sorunlarının bunalımlarıyla başa çıkma yollarını aramak istemeyenlerin iddia ettikleri gibi, evlilik modası geçmiş bir kurum değil, bütün zorluklara karşın devem etmesi toplum sağlığı açısından gerekli olan ve çağın değişimiyle, değişebileceği kabul edilen temel toplum birimidir (Yavuzer, 2015).

19. yüzyıl Avrupa'sında cinsiyete dayanan bir aile evrim teorisi geliştirildi. Buna göre, ilk aile serbest cinsi ilişkilere dayanan (promuscity) bir aile tipidir. Bundan evrim yoluyla sırasıyla, bir kadının bir anda iki veya daha fazla erkekle evlenmesi (polyandry), bunu izleyen, bir erkeğin yine bir anda iki veya daha fazla kadınla evlenmesi (polygamy) tipi, ondan sonra da son merhaleyi teşkil eden, bir kadının bir erkekle evlenmesi (monogamy) sistemi doğmuştur. Bu gelişime paralel olarak, aile kontrolü ve soy biçimlerinin evrimi ortaya çıkmıştır (Türkdoğan, 1991).

İnsanın en önemli özelliklerinden biri sosyal bir varlık olmasıdır. İlk insanlardan günümüze kadar insanlar hayatın her devresinde toplum içinde yer alarak, ihtiyaçlarını yaşadıkları toplumla dayanışma içinde karşılamışlardır. Çok özel durumlar göz önüne alınmazsa, insanoğlu yaşamını küçük ya da büyük birçok grubun üyesi olarak sürdürmektedir

(Balaman, 1984; Akt. Abalı, 2006). Evlilik, insanlık tarihi kadar eski bir kurumdur. Evlilik belgelerine ilk kez Mısır"da M.Ö. 2000 yılında rastlanmıştır. Bu zamanlarda Hammurabi"nin Babil"de çıkardığı 252 maddelik 16 yasanın 64 maddesi aile ve evlilik ilişkilerine ayrılmıştır. Bu yasalarda tek eşli evliliğin, "zevk veren" bir model olarak topluma kabul ettirildiği bilgilerine ulaşılmıştır (Özgüven, 2017).

Evliliğin ortaya çıktığı ilk zamanlara bakıldığında, Türk boyundan olan erkekler ile Oğuz erkekleri X. Yüzyılda tek eşli olarak evlilik yapmışlar ve evlilik için yaygın bir gelenek olan başlık parasını vermişler, gelin ve damadın mallarını birleştirerek onlar için ortak bir ev kurmuşlardır. Bu toplumlar için evlilik; bir çatı altında bütün olma, bir araya gelme ve bu çatı altında cinsel birliğin sağlanması anlamlarına gelmektedir. Erkek evin ağası, kadın da evin kadını olarak tanımlanmıştır (Süzer ve Yıldız, 2003; Akt. Hasdemir, 2014). XI. Yüzyılda İslamiyet'i kabul eden Türklerin Anadolu"ya gelmesiyle birlikte Bizans"ın Hristiyan ve Arapların İslam kültürüyle kaynasan Türkler, her iki kültürün de etkisinde kalmışlar ve bu kültürlerden bazı öğeler almışlarıdır. Cumhuriyetin ilanından sonra ise ailenin yasalar çerçevesinde meydana gelmesini sağlayan Türk Medeni Kanununa kadar toplumumuzda evlilik imam nikahı ile gerçekleştirilmiştir. 1926"da medeni kanunun (151. madde) kabul edilmesiyle birlikte, evlilik kurumu resmi evlenme törenleriyle gerçekleştirilmeye başlamıştır. Evlilikle birlikte karı- koca birbirlerine bağlı ve yardımcı olmak, çocukların eğitimlerini ve geçimlerini birlikte sağlamak, mutlu olmanın yollarını birlikte bulmak durumundadır (Maden, 1991).

### 2.3. Eş Seçimi

Evliliği düşünmeye başlayan gençler için arkadaşlık bir arayış dönemidir. Bu dönemde bireylerin "ideal eş" düşüncesi şekillenmeye başlar, gençler evlenecekleri kişide aradıkları özellikleri ve asla evlenmeyecekleri karakterleri tanımlarlar (Özgüven, 2017). Kişiler böylelikle aradıkları "ideal eş''e yönelik hali hazırdaki romantik partnerlerini temel alarak bazı inançlar geliştirirler. Ancak kişinin eş seçimindeki inançları her zaman mantıklı ve rasyonel olmayabilir. Bireyler eş seçiminde bazı sınırlandırıcı ve rasyonel olmayan inançlara sahip olabilmektedir. Bu süreçte kişinin evliliğe ilişkin oluşturduğu sınırlandırıcı ve mantıksız inançları onun partnerine ve kendine yönelik oluşturduğu katı ve abartılı beklentilerinde önemlidir (Özkete, 2015).

Bu doğrultuda eş seçimi kararı, kişinin, yaşamını kiminle sürdüreceğini, kimden çocuk sahibi olacağını, kiminle aile kuracağını belirlediği bir süreçtir. Bireyin yaşamına etkisi düşünüldüğünde oldukça önemli ve karmaşık bir karar alma sürecidir. Evlilik, insanoğlunun neslinin devam ettirmesini sağlayan bir birlikteliktir. Toplumsal yaşamın en küçük yapı taşı olan ailenin de temeli evlilik ile atılır. Ailede öğrenen, sosyalleşen ve hayata hazırlanan çocuk, sadece neslin değil kültürün de devamını sağlar (Tuzer, 2016).

Toplum yapısının değişmesiyle birlikte kişilerin eş seçimi ve evlilik konusundaki düşünceleri de ön plana çıkmaya başlamıştır. Eş seçiminde etkili olan faktörler, eş seçimi sürecini kolaylaştırmak ya da zorlaştırmak açısından önemlidir. Eş seçimi üzerine yapılan araştırmalar bu süreci etkileyen bir çok unsurun olduğunu belirtmektedir. Bunlar; yaş, etnik köken, yerleşim yeri, fiziksel özellikler, tutum ve düşünce benzerliği, iletişim şekli, kişilik özellikleri, mal varlığı, dini inanç, sosyal statü, eğitim düzeyidir (Çalışkan ve diğerleri, 2015). Modern toplumlarda bireyler görünürde ''özgür'' bir biçimde evlendiklerini sanırlar, ancak bu seçimin tam bir özgürlüğe dayandığını söylemek olanaksızdır. Zira sosyal sınıf, statü, eğitim vb. gibi birçok toplumsal faktörler bireylerin düşünce ve tercihlerini şartlandırmakta ve ''eş seçimini'' yönlendirmektedir. Eş seçme çok boyutlu değişkenleri içeren bir boyuttur (Özgüven, 2017).

Erkekler, kadınların cinsel olarak daha elde edilebilir konumda olmalarını çoğunlukla hoş karşılıyor ve uzun dönemli her cinsel bağda entelektüel ve ekonomik olarak eşitleri olan bir eş talep ediyorlar (Giddens, 2014). İnsanlarda eş seçimi, bireyin toplumdaki yerini, yaşantısını ve geleceğini etkileyen önemli ve karmaşık bir süreçtir. Eş seçme kararıyla birlikte birey, bundan sonraki yaşamını nasıl ve kiminle sürdüreceğine, kimden çocuk sahibi olacağına, çocuğunu kimle birlikte yetiştireceğine de karar vermiş olmaktadır (Yıldırım, 2007).

Özgüven (1997) eş seçimini şu şekilde açıklamaktadır; iki cinsin birbirlerini görme, tanışma ve tanımadan başlayarak flört, söz kesme, nişan, nikah, düğün gibi aşamaları da olan toplumsal bir süreçtir. Özgüven"e (1997) göre bu süreç, evlenmeden önce eşlerin birbirlerini iyice tanımalarına olanak tanıyan, evlilik kararının isabetli olma olasılığını artıran bir düzenlemedir (Efe, 2013). Aile kurumunun başlangıç ritüeli olan evlilik öncesinde çiftlerin birbirleriyle evliliğe uygun olup olmadıklarını fark etmeleri ve doğru seçimler yapmaları, seçimlerinde kararlı iseler beklentilerini gözden geçirmeleri, karı ve koca rollerini tanımaları, son derece önemlidir (Canel, 2007).

Evlenmeye karar vermeyle başlayan, eş seçimiyle devam eden ve evliliğin gerçekleşmesiyle yerini bulan aile, bir zincirin halkaları gibi birbiriyle bağlantılı ve sağlam bir zeminde işlerlik göstermektedir. Nasıl ki halkalardan biri zayıf olduğunda zincir kopacak ve kullanılmayacak hale gelir, sağlıklı bir aile hayatı yaşayabilmek için de evlenmeye karar verme ve eş seçimi aşamasında bireylerin bilinçli davranmaları gerekmektedir. İnsanın yaşamında iki önemli konu vardır; bunlardan biri meslek seçimi, bir diğeri ise eş seçimidir. Kişinin bu iki konu ile ilgili doğru karar vermesi, bireyin mutluluğu için hayati öneme sahiptir. Evlilikte doğru insanı bulmak kadar, evlilikten nelerin beklenildiği de son derece önemli bir konudur (Tarhan, 2017).

Larson eş seçimine yönelik 9 temel sınırlandırıcı inanç tanımlamıştır. Buna göre bu inançlar; tek ve yalnız, mükemmel partner, mükemmel ilişki, mükemmel ben, zoru deneme, aşk yeterli, birlikte yaşama, karşıtı birbirini tamamlar ve seçim kolay olmalı inancıdır. Bu inançlar kişinin eş seçimine yönelik sağlıklı karar vermesini engelleyen ve sınırlandıran inançlardır. Bu açıdan bu inançlar kişinin devam eden romantik ilişkisinde kendine ve partnerine dönük olarak geliştirdiği "ilişkide mükemmel olmalıyım" yada "Partnerim ilişkide mükemmel olmalı" beklentilerine de ışık tutmaktadır (Özkete, 2015).

Bu bağlamda bireylerin eş seçmeleri, hayatlarını kiminle paylaşacağına karar vermeleri, aile kurmaları, aile sorumluluğunu üstlenmeleri ve eşleriyle birlikte yaşamayı gerçekleştirmeleri genç yetişkinlik döneminin görevleri arasında yer almaktadır. Şenel-Günayer (2004), eş seçimi için, insan hayatındaki en önemli kararlardan biri olduğunu ve kişinin, olumlu ya da olumsuz olarak verdiği bu kararın hayatının geri kalanını pek çok açıdan etkileyebileceğini söylemektedir. Yavuzer (2004), evlilik ilişkisinin insanın yaşam süresinin yarıdan fazlasını, hatta bazen üçte ikisine ulaşan bir süreyi kapsayabildiğinden dolayı, eş seçimi kararının önemli ve bir o kadar da zor ve karmaşık bir süreç olduğunu; bu kararla birlikte kişinin, bundan sonra ki yaşamını kiminle sürdüreceğine, kiminle birlikte yol alıp, gelişip değişeceğine, nasıl bir yaşam sürdüreceğine ve hatta kimden çocuk sahibi olup, kiminle birlikte çocuk yetiştireceğine karar vermiş olacağını söylemektedir (Şen, 2015).

Eş seçimi, uzun zamandır insani ilgi ve bilimsel kaygı konusu olmuştur. Bu konu hakkında bir çok ülkede araştırmalar yapılmıştır. Bunlardan birisi de Hindistan'dır. Eş seçimi Hindistan'da radyoda, gazetelerde, sokaklarda ve evlerde sıkça tartışılan dinamik bir konudur. Özellikle yaşlı Hintliler arasında çok sevilen bir aforizma: "batıda aşık olduğunuzla evlenirsiniz ama doğuda evlendiğinize aşık olursunuz!" dur. Bu aforizma yakın zamana kadar, geleneksel Hint eş seçimi, evliliği ve sevgisi süreçlerini oldukça doğru bir şekilde etkiledi.

Çoğu Hint eş seçim gelenekleri eski dini felsefelere kadar dayanmaktadır. Siyasi, dini ve ekonomik faktörler birleşerek, bugünlerde olduğu gibi, uzun zaman önce de uygun eşleri birbirinden ayırmıştır (Wilson ve Daly, 1992;Akt. Shipman, 2010).

Evlenecek kişilerin evlilikten önce; eş seçimi konusunda dikkate alması gereken bazı hususlar vardır. Bunlar:

1. Tanışma; eş seçiminin sağlam, güvenilir biçimde yapılabilmesi için karşı cinsi çok iyi tanımak gerekmektedir.
2. Yuva kuracak olanlar arasındaki zeka, yaş, aile yapısı, öğrenim düzeyi, meslek, beden yapısı ve özellikleri ve kişilik özellikleri yönünden benzerliklerdir (Çaplı, 1992; Akt. Farajzadeh, 2011).

Öte yandan, kişilerin zaman içinde çeşitli konularda geliştirmiş oldukları inançlar karşıt cins tercihlerinde oldukça önemli olarak değerlendirilmişlerdir. Bu anlamda Larson (1992) eş seçimi hususunda bireyler tarafından kabul edilmiş olan 9 sınırlandırıcı inanç olduğunu ifade etmektedir. Bunlar;

1. "Yalnızca tek bir ideal eş vardır" inancı: Bu inançtaki bir kimse dünya üzerinde evlenebileceği tek ve sadece bir doğru kişi olduğuna inanmaktadır.
2. "Mükemmel eş" inancı: Bu inançtaki kimse evlenecek mükemmel insanı bulana kadar beklemesi gerektiğine inanmaktadır.
3. "Mükemmel ben" inancı: Bu inanca sahip kimse gelecekte bir eş olarak kendinden emin olana kadar beklemesi gerektiğine inanmaktadır.
4. "Mükemmel ilişki" inancı: Bu inançtaki kimse evlenmeden önce ilişkilerinin devam edeceğinin ispatlanması gerektiğine inanmaktadır.
5. "Daha fazla gayret etmeliyim" inancı: Bu inanca sahip kimse yeterli gayreti gösterdiğinde evlenmek için seçtiği kişi ile mutlu olabileceğine inanmaktadır.
6. "Sevgi yeterlidir" inancı: Bu inanca sahip olan kimse birisine aşık olmanın kişi ile evlenmek için yeterli olduğuna inanmaktadır.
7. "Birlikte yaşamak" inancı: Bu inançtaki kimse evlenmeden önce evlenmeyi düşündüğü insanla birlikte yaşarsa mutlu olma şansının artacağına inanmaktadır.
8. "Tamamlayıcı olmayan" inancı: Bu inanca sahip kimse, evlenmek için kişisel özellikleri kendisinden farklı olan kişileri seçmek gerektiğine inanmaktadır.
9. "Seçim yapmak kolay olmalı" inancı: Bu noktada eş seçimimin kolay, tesadüfi ve şans eseri olması gerektiğine inanılmaktadır. Bu inanca sahip olan kişiler şans eseri bir yerlerde karşılaşıp ilk görüşte aşka inanmaktadırlar. Evlenmek amacı ile

tanıştırılacak çeşitli sosyal ortamlara ve etkinliklere katılmak onlara uygun bir yöntem değildir (Ghandchilar, 2015).

Psikolojik gelişim, cinsel çekim ve aşk etkenleri de evliliği çağrıştırır. Karşı cinsten, aşağı yukarı aynı yaşta, fiziksel çekiciliği olan herhangi birine karşı heyecansal uyanış aşk olarak yorumlanabilir. Evlilik kararı ise romantik bir aşka bağlı olarak alınmaz, mutlu ya da mutsuz sonuçlara katlanmayı içeren sevme kararına dayanılarak alınır (Tüzemen ve Özdağoğlu, 2007).

### 2.4. Eş Seçme Tercihleri

Eş seçme eğilimi, evliliğe elverişli erkek ya da kadının evlenmek için karşı cinsten potansiyel eş adaylarını, beklentilerine uygunluğu açısından değerlendirip seçmek amacıyla göz önünde bulundurduğu toplumsal, kültürel, ekonomik, fiziksel, ruhsal, yaş ve kişilik özellikleri gibi değişkenlerin tamamı olarak tanımlanabilmektedir (Efe, 2013).

Peki insanlar eşlerini neye göre seçerler? Bu konuda sosyal psikolojik modeller genellikle değiş- tokuş süreçlerine odaklanmaktadır. Bu ekonomik temelli modellere göre, bireyler bir eşten elde edebilecekleri 'en iyi değeri' ararlar. Her bireyin tahmini bir 'piyasa değeri' vardır. Bu değer de bir bireyin güzellik, zeka, cazibe, zenginlik ve sosyal statü gibi özelliklere ne oranda sahip olduğuyla ilgilidir (Horawitz, Irwın, Bordens, Kenneth, 1995; Akt. Tuna, 2004).

Bu bağlamda bilinen en klasik eş seçme yaklaşımı Freud"un psikanalitik kuramıdır. Esasen Freud, bireyin eş seçme tercihinin oral, anal, fallik ve genital olarak adlandırılan psikoseksüel gelişim sürecinde oluştuğunu söylemektedir. Freud, eş seçme tercihlerinde psikoseksüel gelişim dönemlerinden fallik dönemde saplanmanın önemli etkileri olduğunu, bu dönemde erkeğin çözülmemiş oidipal kompleksinin, onun annesine bezeyen ve hatta kendisinden yaşça büyük ya da bu özellikler açısından tamamen annesinin zıttı olan bir kadını eş olarak tercih edeceğini ifade etmektedir. Yani Psikanalitik kurama göre, erkeklerin annelerine, kızların da babalarına benzeyen kişileri eş olarak tercih edecekleri ileri sürülmüştür (Parsons, 1997; Akt. Efe, 2013).

Evlenilecek kişinin fiziksel özellikleri de eş seçiminde önemli bir rol oynamaktadır. Yavuzer (2015), evlenilecek olan kişinin fiziksel yapısı bakımından boyu, kilosu, vücut yapısı ve yüz güzelliğine ilişkin değerlendirmeler yapıldığını, bu özelliklerin beğenip

beğenilmediğinin bilinçaltında dikkate alındığını, bazı araştırma sonuçlarında evlenilecek kişinin fiziksel görüntüsünün her iki cins için de önemli olmasına rağmen, özellikle erkekler tarafından vazgeçilemez bir öncelik olarak algılandığını belirtmektedir. Karşı cinsten iki birey arasındaki ilişkilerde biyolojik faktörler son derece önemlidir. Bazıları ilk karşılaşmada cinsel çekimin en önemli faktör olduğunu söylerken Satir cinsel çekimin iki insanı bir araya getirebileceğini ama uyumu ve dostluğu garantilemediğini savunmaktadır (Yavuzer, 2015).

Kişiler yaşamlarını sürdürecekleri insanda belirli özellikler aramaktadırlar. Aranılan bu özellikler kişilere göre farklılık gösterse de genel itibariyle herkes için önemli olan özellikler şu şekilde sıralanmıştır:

1. Maddiyat: Geleneksel evliliklerde ekonomik açıdan erkeğin güçlü olması beklenmektedir. Ancak yaşça daha genç kişiler, daha eşitlikçi bir ilişki beklentisiyle eşleriyle daha yakın gelir düzeyinde olmayı tercih etmektedirler.
2. Eğitim seviyesi: Eğitim düzeyindeki denge, başarılı bir evlilik için en önemli unsurlardandır. Bu denge, bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarının daha benzer olmasını sağlamakta, böylelikle daha uyumlu bir evlilik hayatı sağlamaktadır. Özellikle gençler, kendi eğitim düzeylerine yakın bir eş ile hayatlarını birleştirmeyi tercih etmektedirler.
3. İdeolojik görüşler: İdeoloji, bir nevi kişinin hayat tarzı, dünya görüşüdür. Benzer ideolojilerde olmak, benzer beklenti, inanç ve arzuları da getirdiğinden, kişiler eş adaylarının benzer ideolojiden kişiler olmasını tercih etmektedirler.
4. Fiziki çekicilik: Kişiler beraber olacakları kişinin fiziksel olarak da çekici olmasını beklerler. Ancak bu gereksinim daha ziyade flört ilişkilerinde ön plandayken, evlilik planları söz konusu olduğunda güzellikten ziyade dürüstlük, doğruluk gibi özellikler daha ön planda olmaktadır.
5. Dini inanç: Dini inanç da kişinin hayat görüşü ve yaşam rutinini belirleyen özelliklerdendir. Dinlerin içerdiği örf, adet, ahlak gibi kural örgüleri, kişileri kalıplaşmış davranış biçimlerine yönlendirmektedir. Bu nedenle aynı dini inançtaki insanlar, evlilik yürütme konusunda daha başarılı olabilmektedirler.
6. Yaş: Ataerkil topluluklarda, erkek evin reisi ve otoritenin sembolü olduğu için, yaş açısından kadından daha büyük olması tercih edilmektedir. Genel algıda da yaş farkının çok yüksek olmaması daha sık kabul gören bir özelliktir (Uğur, 2017).

### 2.4.1. Benzerlik, Zıt Özellikler ve Bütünleme Kuramlarına Göre Eş Seçimi

Evlilikler, genellikle bir seçme süreci sonunda gerçekleşir. Eş seçiminde iki temel ilke vardır. ''Benzerlik ilkesi'' ne göre, sınırlı bireyler grubu içinde, yaş, ırk, din, etnik köken, toplumsal sınıf, eğitim ve kişilik benzerliğine dayanılarak seçim yapılır. Benzerlik ilkesi benzerlerin birbirini çektiği gerçeği üzerine kurulmuştur. Buna karşılık '' bütünleme ilkesi'', eşlerin özellikle kişilik açısından farklı ve tamamlayıcı özellikleri nedeniyle seçildiğini savunur. Bu ilke karşıtların birbirini çektiği gerçeğine dayanmaktadır. Araştırmalar hangi ilkenin daha çok uygulandığını ortaya koymamakla birlikte, benzerlik ilkesinin daha geçerli olduğuna ilişkin bazı kanıtlar da elde edilmiştir. Benzerlik ilkesinin daha geçerli gibi görünmesi, böyle bir seçimin sosyo-ekonomik sınıf, din, eğitim gibi alanlarda daha az çatışmaya yol açması, özellikle evliliğin ilk yıllarında karşılıklı toplumsallaşma sürecinin daha kolay olması nedeniyle olabilir. Ayrıca, anababa isteği ve toplumsal baskı da benzerlik ilkesi doğrultusundadır (Onur, 1995).

Eş seçiminde ''zıt özellikler kuramına'' (Winch, 1958), eş seçiminde bireylerin kendilerinde olmayan niteliklere sahip olan kişileri seçmelerinin evlilik başarısını arttıracağına inanılmaktadır. Zıtların birbirinden hoşlanacağı, yönlendirici bir erkeğe, itaatkar bir kadının cazip geleceği ifade edilmektedir. Eş seçiminde tarafların birbirine zıt özelliklere sahip olmalarının yararlı ve geçerli olacağı, nitelikleri zıt olan çiftlerin bir araya gelmesi durumunda konuşulan konu ve yaşantılarda çeşitlilik ve zenginlik kazanacağı belirtilmektedir (Özgüven, 2017).

### 2.4.2. Toplumsal Yapı Kuramına Göre Eş Seçimi

Bireylerin eş tercihlerinde önem verdikleri özelliklerden biri de içinde yaşadıkları toplumsal yapının etkisiyle belirlendiği görüşüdür. Bu kavram "eş seçiminde cinsiyet farkının niçin görüldüğü" sorusunu ortaya koyar. Bu kavram, erkeklerin niçin bu ve ya öbürü; kadınların şu ya da bu özellikleri aradığını açıklar. Toplumsal yapı kuramı ayrıca davranışlardaki cinsiyet farklılığının nedeninin, kadın ve erkeğin toplumda farklı rollerinin bulunduğu ile ilgili olduğu görüşünü öne sürer. Toplumsal yapıdan dolayı erkekler, daha çok statü, refah, güç getirmektedir, bu da erkeğin lehine olan durumdur. Erkeklerin bu özelliği onları baskın role yöneltmektedir. Kadınların daha az güç ve statüde olmaları da onları daha boyun eğici, itaatkâr olmaya yöneltmektedir (Kahvecioğlu, 2014).

### 2.4.3. Süreç ve Süzgeç Kuramı'na Göre Eş Seçimi

Eş seçiminin karmaşık yönü ve sürecini açıklayan diğer bir kuram da süreç ve süzgeç kuramıdır (process and filter theory). Bu kuramın ilk örneği, Kerckhoff ve Davis (1962) tarafından, tamamlanan gereksinimler ve benzerlik kuramlarından esinlenerek oluşturulmuştur. Bu kurama göre değerlerin uyumu, eşlerin özellikle kısa dönemli ilişkilerinde birbirlerini süzgeçleyerek gözden geçirmelerine olanak tanıyan fırsatları yaratır. Kısa süreli ilişkilerin, daha uzun süreli ilişkilere doğru ilerletilmesinde ise psikolojik uyum veya tamamlanan gereksinimlerin rolü daha fazla önem kazanır. Süzgeçler eş seçimi sürecinin farklı aşamalarında, farklı özellikleri seçecek biçimde etkinleşmişlerdir. Örneğin, din ve eğitim gibi bazı sosyal faktörler içindeki benzerliklerin süzgeçlenmesinin ardından, tutum ve değerlerin benzerliklerini süzgeçleyen bir diğer süreç devreye girer. En son süreç ise gereksinimlerin tamamlanması aşamasıdır. Bu kurama göre gereksinimlerin karşılıklı tamamlanması, çiftlerin bütünüyle benzer olduğu durumlarda da gerçekleşir. Örneğin gereksinimleri açısından birbirleri ile oldukça benzer olan kadın ve erkek, bu gereksinimlerini karşılamak üzere oynamak istedikleri rolleri birbirlerinin yerlerine geçerek de başarabilirler (Efe, 2013).

### 2.4.4. Cinsel Stratejiler Kuramı

Cinsel stratejiler kuramına göre insanlığın evrimsel tarihi içinde, hem erkek hem de kadın, neslin devamını sağlamaya yönelik (üreme) faydaların daha ağır bastığı koşulları gözeterek kısa ve uzun dönemli ilişkilere girme uğraşı içinde olmuşlardır (Buss ve Schmitt, 1993; Akt. Efe, 2013).

Cinsel stratejileri yaşama geçirirken ortaya çıkan uyum sorunları ile ilgili olarak, her iki cinsel strateji için de (kısa ve uzun dönemli) farklı çözümlerin üretilmesi gerekmektedir. Cinsler arasında, aileye ait yatırım konusunda oluşan asimetriden dolayı, erkekler kadınlara göre eşleşme çabalarının büyük çoğunluğunu kısa dönemli ilişkilere harcamaktadırlar. Kadın ve erkekler için üreme fırsatları ve üreme sınırlılıkları her iki cinsel strateji içinde farklılaşmaktadır. Bazı problemler, kadın ve erkek için ortak olmasına rağmen, her iki strateji için de kadın ve erkeklerin geliştirdikleri çözümler birbirinden farklılaşmıştır. Bu iki strateji içinde kadın ve erkeklerin baş etmesi gereken farklı uyum sorunları ortaya çıkmıştır. Erkekler tarihsel olarak eşleşebilecekleri doğurgan kadın bulma konusunda sınırlı üreme başarısına

sahip olmuşlardır. Bu üreme sınırlılıkları, kısa dönemli ilişki arayışı içinde olan erkeğin, çözmesi gereken dört problem alanı doğurmuştur. Bunlar,

(a) eş sayısı problemi,

(b) hangi kadına cinsel olarak ulaşabileceği sorunu,

(d) hangi kadının doğurgan olduğunu belirleme sorunu,

(e) bağlılık ve yatırımı en aza indirgeme sorunu.

Uzun dönemli cinsel stratejiler geliştirmede de, tarihsel olarak üreme sınırlılıklarına sahip olan erkek baş etmesi gereken dört problemle karşılaşmıştır. Bunlar,

(a) üremeye elverişli kadını belirleme sorunu,

(b) babalık yapabilme sorunu,

(c) aile ve eve ilişkin uğraşılar konusunda becerikli kadını bulma sorunu,

(d) uzun dönemli ilişkiye bağlı olma isteğinde olan kadını bulma sorunu.

Tarihsel olarak üretkenlik ve doğurganlık başarısında kadınlar, cinselliğe elverişli erkeğin sayısı ile ilgili bir sorun yaşamamış, ancak daha çok kendisini ve çocuklarını güvence altına alacağı kaynakların niteliği ve miktarı ve hatta belki de erkeğin genlerinin nitelikli olup olmadığı ile ilgili sorunlarla karşılaşmıştır. Bu üreme sınırlılıkları, kısa dönemli ilişki stratejisi uğraşı içinde olan kadını, baş etmesi gereken iki problemle karşı karşıya getirmiştir. Bunlar,

(a) kaynakları kısa sürede kestirme sorunu,

(b) müstakbel eşi uzun dönemli ilişki için değerlendirme sorunu.

Ayrıca üremeye ilişkin bu sınırlılıklar, kadının tarihsel olarak uzun dönemli ilişkilerde farklı uyum problemleri ile karşılaşmasına da neden olmuştur. Bunlar,

(a) kendisini ve çocuklarını geçindirebilecek kaynaklara sahip erkeği belirleme sorunu,

(b) uzun dönemde kendisine ve çocuklarına bakabilmeye istekli erkeği belirleme sorunu,

(c) iyi babalık becerisine sahip erkeği belirleme sorunu,

(d) uzun dönemli ilişkiye hangi erkeğin daha yatkın ve istekli olduğunu belirleme sorunu

(e) hangi erkeğin onu diğerlerinden ve dış tehlikelerden korumaya istekli olduğunu belirleme sorunu.

Bu psikolojik düzenlemeler ve davranışsal ifadeleri, içinde bulunulan zamanın koşullarında birbirleri ile etkileşerek kadın ve erkeğin evrimleşen stratejileri olarak günümüze taşınmıştır. Bu stratejiler, stratejistler (erkek ve kadın) tarafından açıkça vurgulanmadan uyumsal, aynı zamanda bilinç ve farkındalık dışı üretilen çözümler olmuşlardır (Efe, 20013).

### 2.4.5. Evrim Kuramı'na Göre Eş Seçimi

Bu kuramda Darwin'in türlerin evrimi kuramından hareketle cinslerin eş seçimi açıklanmaktadır. Türlerin evrimi hususunda Darwin tarafından bir takım ana ilkeler ortaya konmuştur. Darwin (1859) türlerin evrimi konusunda bazı temel ilkeler ortaya koymuştur. Darwin, dış çevrede meydana gelen değişikliklere uyum sağlayabilen (doğal seçim) türlerin hayatta kalmaya aday olduğunu savunmuştur. Daha sonra Darwin (1871) "cinsel seçim" kavramını ortaya atmıştır. Genel evrim kuramından yola çıkarak psikologlar insanlarda eş seçimi konusunda bir evrimsel yaklaşım geliştirmeye başlamışlardır (Buss ve Barnes, 1986;Akt. Yıldırım, 2007).

Evrimsel yaklaşıma göre, eş seçimi insanın üretkenlik (cinsel) kapasitesi üzerine kurulmuştur. Eşin yaşı, sağlık durumu, fiziksel özellikleri üretkenliğin önemli göstergeleridir. Bu göstergeler kadınlar ve erkekler için farklıdır. Kadınların üretkenlik değeri ve verimliliği, erkeklere oranla yaş, sağlık ve fiziksel özelliklerle daha fazla ilişkilidir. Yaş ve sağlık durumunu doğrudan değerlendirmek zordur. Bu nedenle erkekler, yaş ve sağlık durumunun ipuçlarını yakalamak istemektedirler. Dış görünüş, sağlıklılığa ilişkin en güçlü ipuçlarını vermektedir. Bu ipuçları arasında pürüzsüz ve kusursuz bir cilt, parlak saç, beyaz dişler, berrak gözler ve dolgun dudaklar, canlı yürüyüş, diri vücut sayılabilir (Symons, 1979;Akt.Yıldırım, 2007).

Bu nedenle, eş tercihlerini kadınların dış görünüş güzelliğine dayanarak yapan erkekler doğal seçme (natural selection) sürecinde kazançlı çıkmışlardır. Bunun aksine erkeklerin üreme kapasiteleri yaşla değil, yavrusuna bırakabileceği sosyal ve ekonomik avantajlarla yakından ilgilidir. Bundan dolayı geçmişteki doğal seçim, eş seçme tercihlerini fiziksel özelliklere değil, daha çok para kazanma kapasitesi yüksek olan erkeklerden yana kullanan kadınlardan yana olmuştur. Bu nedenlerle, Buss (1994), evrim teorisine göre kadın ve erkeğin eş seçme tercihlerinin farklı olduğunu vurgulamıştır.

### 2.4.6. Sosyal Rol Kuramı'na Göre Eş Seçimi

Sosyal Rol Kuramı' nda kadın ve erkeğin geleneksel olarak üstlendiği toplumsal cinsiyet rolleri farklıdır. Eş seçiminde belirleyici olarak; cinsiyete dayalı işbölümü, toplumda kadın ve erkeğin rolleri, kadın ve erkekten beklentiler, çocukluktan itibaren nasıl eğitildikleri, sınıf ve cinsler arası eşitsizlikler, ataerkil ideoloji, sosyalleşme süreci gibi faktörler yer almaktadır. Kadın ve erkek toplumsal cinsiyet rollerine uygun olarak sosyalleştirilmektedir.

Bu sosyalleştirmenin sonucunda kadınlar; fiziksel çekicilik ve aile terbiyesi ile özdeşleştirilmiştir. Erkekler ise; kazanç kapasitesi, fiziksel güç, statü ve öz güven ise gibi unsurlarla özdeşleştirilmiştir. Bunlarla birlikte, erkeklerin kazanç kapasitesi ile kadınların fiziksel çekiciliğine verilen sosyal değer, toplumsal rollerin yapısal olarak üremesi amacına hizmet etmektedir. Erkeklerden iyi bir aile reisi olmalarını beklemek, onları toplumsal alanda yarıştırmakta ve başarmaya teşvik etmektedir. Diğer yandan kadınların da fiziksel açıdan çekici ve terbiyeli olması beklenmektedir. Bu bağlamda erkek, potansiyel eşinde fiziksel açıdan çekici ve aile terbiyesine sahip olmasını isterken; kadın ise potansiyel eşinde yüksek kazanç kapasitesinin, fiziksel gücün ve öz güvenin olmasını istemektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri göz önüne alındığında, toplumun demokratik olma olasılığı, kadınlar ve erkekler arasındaki sosyal ve ekonomik eşitliğin artması durumunda kadın ve erkeğin eş seçimi tercihlerinde birbirine daha çok benzemesine yol açabilmekte ve eş seçiminde geleneksel özelliklerin aranmasının önemi de azalabilmektedir.

## 2.5. Evlenme

Bazı insanlar hiç evlenmese, bazıları çok kısa bir süre evlilik hayatı denese, bazıları evliliğe başlangıçta karşıt bir tutum takında ve birçoğu evlilikte aradığını bulamasa da evlilik hala popüler bir kurumdur. Evliliğin sevgi ve aşka dayanan be bireylerin tamamen özgür seçimleri olduğu gibi günümüzde de insanların, evlenmeleri gerektiğini düşünmelerine yol açan daha gerçekçi nedenler vardır. Kadınlar da erkekler de kendilerine özgü nedenler, düşünceler yada bir takım hesaplar sonucu evlilik yaşamından bir şeyler bekledikleri, bir şeyler umdukları için evlenmeye karar vermektedirler. Böylece evlilik yaşamından beklenilenler, evliliğin amacı insandan insana değişmektedir (Ceylan, 1994).

Ailenin temelinin, iki kişinin evlenme kararı olduğu düşünülmektedir. Evlenecek olan kişilerin birbirleriyle sağlıklı ilişki kurmuş olmaları evlilik kararlarının da sağlıklı olmasını sağlar. Evlilik öncesi bu dönemde bireyler kendilerini, birbirlerini ve ilişkilerini tanıma fırsatı bulurlar (Şen, 2015). Evliliğin sosyal, psikolojik, biyolojik yönlerden bir çok ihtiyacı karşılama işlevi olduğunu; kadın ve erkeklerin de kendilerine özgü duygu, düşünce ve ihtiyaçları doğrultusunda umduklarını bulabilmek için evlilik yaptıkları söylenebilir (Kahraman, 2011).

Evliliğin gereği ve nedenleri düşünüldüğünde, evlilik yaşamının, iki kişinin biyolojik, sosyal ve psikolojik gereksinim ve güdülerini doyurmayı amaçladığı görülmektedir. Evliliğin temel işlevleri arasında biyolojik bir gereksinim olarak yer alan cinsel güdüyü doyurmak, evliliğin en önemli görevlerinden birisidir. Evlilikte eşler sosyal gereksinim olarak birlikte güven içinde olma, korunma, dayanışma içinde olduklarını hissetme, geleceğe güvenle bakabilme, toplumda bir yer edinebilme, birbirlerinden onur ve kıvanç duyabilme gibi, bireylerin destek, korunma ve yaşam gereksinimlerini de doyurma olanağı bulurlar. Evlilikte birçok psikolojik ihtiyaç da doyurulmaktadır. Kadın ve erkeğin her ikisi de sevilmek, beğenilmek isterler. İnsan için en önemli gereksinimlerden biri olan sevgi, özellikle evlilik ilişkileri içinde doyuma ulaşmakta, taraflar kendilerini eşlerine adamakta, acı ve tatlı yaşantılarını paylaşabilmekte ve birlikte olma hazzı duymaktadırlar (Özgüven, 2017).

Evlenmek insanlar için mutlak bir gereklilik ve ihtiyaç değildir. Zira modern toplumlarda evlilik dışında cinsel münasebetler ve hatta doğumlar mümkündür. Buna rağmen her sene evlilik çağına ulaşan gençlerin büyük bir kısmı evlenmektedir (Adasal, 1963). Evlenmeden önce, kadın ve erkek, toplumda birer birey olarak varlık gösterirler, ''dünyada var olma'' yaşantısını sürdürürler. Evlendikten sonra, karıkoca birlikte, yeni bir yaşam ortaklığı oluştururlar! Bu yeni yaşamda, farklı iki ayrı ortamda yaşamış, büyümüş kadın ve erkek, karıkoca birlikteliği ile artık, ''dünyada birlikte var olma'' sürecini başlatmış olabilir (Özuğurlu, 2013).

Öyle ki kadınlar da erkekler de kendilerine özgü nedenler, düşünceler ya da bir takım hesaplar sonucu evlilik yaşamından bir şeyler bekledikleri, bir şeyler umdukları için evlenmeye karar vermektedirler. Böylece evlilik yaşamından beklenilenler, evliliğin amacı insandan insana değişmektedir (Ceylan, 1994). Kadın ve erkeğin birbirleriyle evleniyor olması biyolojik bir olgu olarak karşımıza çıksa da, evliliği kültürel bir olgu olarak

nitelendirebiliriz. Toplumda var olan kültürler, kadın ve erkek arasındaki doğuştan süregelen içgüdüsel çekimi kurum haline getirir (Ar, 2014).

İnsanlar seçtikleri eşle evlenme sebeplerini açıklayabilseler bile, niçin evlenmek zorunda olduklarını pek izah edemezler. Zira pek çok insan aşık olduğu kişiyle evlenmediği gibi çok ciddi ve hakiki bir aşk hikayesi olmadan evlenirler. Evlenmelerin bir çoğunda ana etken aşk olmadığına göre bunun dışında bir çok sebep rol oynar. Bunlar sosyal, ailevi ve duygusal mahiyettedir. Mesela ailevi bağlantıların rolü, ekonomik emniyet duygusu ve ihtiyacı, evlilik merasiminin etkisi gibi. Yani evlenmenin tabiatın bir kanunu olması dışında sebeplerin bir kısmı cinsel ve biyolojik, bir kısmı sosyal ve affektif, bir kısmı da ekonomik mahiyettedir (Adasal, 1963).

Prof. Dr. Ali Rıza Balaman'ın 'evlilik ve türleri' isimli araştırmasına göre Türkiye'de yaygın olan evlilik çeşitleri "görücü yoluyla evlenme, kız kaçırarak evlenme, beşik kertme yoluyla evlenme, berder evliliği, taygeldi evliliği, baldızla evlilik, çok eşli evlilik, otura kalma evlilik, söz alma-söz verme yoluyla evlilik, kayın biraderle evlilik, kardeş çocukları evliliği, bir dizi erkek kardeşin bir dizi bacılarla bireysel evliliği" dir (Karaboğa, 2008).

Evlilik yapısının, örneğin evlenme yaşının doğurganlık üzerinde önemli bir etkisi mevcuttur. Evliliğin geciktirilmesinin veya ahlakî çekingenliğin (Moral restraint) doğurganlığı kontrol edeceği fikriyle Malthus, bu konuda ün yapmış öncülerdendir. Bazı kişiler, Malthus'la hem fikir iseler de başkaları, çeşitli toplumsal etkenlerin doğumların geciktirilmesinde daha önemli rol oynadığını iddia etmektedir. Şöyle ki, evlilerin oranındaki azalma veya evlenme yaşının büyümesi muhakkak doğum oranının düşmesine sebep olmamakta, tersine, evlilikte, iki doğum arasındaki arayı ayarlayan diğer etkenlerin, evlilik düzeni ile ilişkisi önem kazanmaktadır. Doğumlar arasındaki sürenin ayarlanması, erken evlenme yaşının doğumlar üzerinde yaptığı etkiyi azaltarak bu etkinin daha dengeli bir hale gelmesine yol açar. Herkesçe bilindiği gibi, toplumsal değerler ve gelenekler, eğitim düzeyi, sosyo ekonomik durum, annenin sağlığı ve çeşitli doğum kontrol metodları doğurganlığı etkileyen önemli faktörlerdir. Bununla birlikte öteki faktörler sabit kılındığında, evlenme yaşındaki değişmeler dolayısiyla doğurganlık çağının uzaması ve kısaltılmasının, doğumları oldukça etkileyeceği, kaçınılmaz bir gerçektir (Berksan, 1968).

## 2.6. Evlilikte Kadın ve Erkek

Antropolojik olarak evlenme nedeni; insan soyunun arı olmasını sağlamak olarak ifade edilmektedir. Evlilik olgusu incelendiğinde kadın ve erkeğin evlilikten beklentilerinin farklı olduğu görülmektedir. Erkek düzenli bir hayat, sıcak bir yuva ve bakım ihtiyacı için; kadın ise kendini güvende hissetmek ve mutlu olmak ihtiyacından dolayı evlenmek istemektedir. Genel olarak kişilerin evlenme nedenlerine baktığımızda aşağıdaki sonuçlar ortay çıkmaktadır:

1- Paylaşım: Hem duygu, düşünce, sevinç ve hüzünler, hem de görev ve sorumlulukların paylaşılmasını ifade etmektedir.
2- Düzen: Kişilerin hayatı evlilikle ile belli bir düzene girmektedir.
3- Yalnızlıktan Kurtulma: Sağlık ve beraberlik ortamında sıkıntı ve yalnızlık duygusu kaybolmaktadır. Bu nedenle gelecekte yaşamlarını yalnız sürdürmemek ihtiyacı ile evlenirler.
4- Güven: Bireyler evlilikle güven duygusunu da kazanmaktadırlar.
5- Anne ve baba olabilmek: Çocuk, evliliğin en önemli kazanımlarından biridir.
6- Sosyal bağımlılık ve sorumluluk: Evlilikle birlikte bireyler sosyal statü ve rol elde edebilmektedir.
7- Ekonomik: Maddi koşulları daha iyi olan ve kendilerine daha iyi bir gelecek sağlayacak kişilerle evlenilir.
8- Kariyer: Evliliğin bireylerin kariyer hayatında etkisinin olduğunun düşünülmesi. Evlilik kadınlarda, kariyerin arka plana atılmasına neden olmakta, erkekte ise kariyere yönelik pozitif bir etki sunmaktadır. Evli erkekler, evlenmemiş erkeklere göre üst pozisyonlara ulaşmada daha çok fırsata sahip olabilmektedirler. Kadınlarda ise annelik engelleyici bir faktör olarak kariyerin önüne çıkmaktadır. Çocuklu kadınlar çocuksuz kadınlara göre daha yavaş kariyer sürecine sahiptirler (Fidan, 2005; Akt. Özşen, 2006).

Diğer bir yandan ise bazı kişiler de evlilik kurumunu kadın ve erkek arasında yapılan bir ortaklık olarak görürler. Evlilik öncesinde kurallar belirleyerek anlaşma yaparlar ve bu kurallarla evlilik kurumunu birbirine bağlarlar (Yavuzer, 2015). Hansen (1985)'e göre toplumsal cinsiyet rolleri kadınlar üzerinde bağımlı ve eksiklik hissi yaratmakta ve böylece evlilik dışı ilişki yaşama düşüncesi korku yaratmaktadır. Öte yandan erkekler, kadınlara oranla evlilik dışı ilişki yaşama konusunda daha rahat hareket etmekte ve bu durumda kıskanan taraf kadın olmaktadır (Çimen, 2007).

White (1981), kıskançlıkla ilgili duygulardaki cinsiyet farklılıklarını açıklamak için güç kavramına değinmeyi uygun bulmuştur: İlişkide daha güçsüz olan taraf kıskançlık yaşadığında daha çok üzülmekte; güçlü olan taraf ise kıskandığında daha fazla öfke duymaktadır. Geleneksel olarak kadınlar ilişkilerde daha güçsüz olan taraf oldukları için, kıskançlığa üzülme ve depresyona girme şeklinde tepki vermektedirler (Çimen, 2007).

TÜİK'in (2006) yaptığı bir araştırmada cinsiyetin evlilikten duyulan hoşnutluk üzerinde bir etkisinin olmadığını düşündürmektedir. Söz konusu araştırmaya katılan evli kadın ve erkeklerin, evliliklerinden ortalama düzeyde memnun olduklarını belirtenlerin oranları birbirine oldukça yakındır (kadınların %66.4'ü, erkeklerin ise %67.3'ü evliliklerinden memnun olduklarını ifade etmişlerdir) (Güçlü Ergin, 2008).

### 2.7. Evlilikte Doyum

Blum ve Mehriban (1990) iyi huyluluğun evlilik doyumunun önemli bir öğesi olduğunu, iyi uyum gösteren kişilerin ve iyi uyum gösteren eşleri olan kişilerin evliliklerinden daha yüksek doyum aldıklarını vurgulamaktadırlar. Roizblat ve arkadaşları (1999) da güven, aşk ve bağlılığın evlilik doyumunun önemli öğeleri olduğunu belirtmektedirler. Goodman (1999) evlilik doyumu ile samimiyet arasında pozitif bir ilişki olduğunu, uzun süreli evli çiftlerde samimiyet ve öfkeli kontrolden kaçınmanın evlilik doyumunu yordarken bağımsızlıktan daha önemli değişkenler olduğunu bulmuşlardır (Hünler ve Gençöz, 2003).

Özgüven (2000), bireysel, aileye ilişkin, sosyo-ekonomik değişkenleri evlilik uyumu üzerinde etkili olabilecek değişkenler olarak nitelendirmektedir. Aileye ilişkin değişkenler ise şu şekilde sıralanmıştır; cinsiyet, yaş, evlilik sayısı, ilk evlenme yaşı, sağlık durumu, fiziki görünüş vb. gibi özellikler bireysel değişkenler, eşler arasındaki yaş farkı, evlilik biçimi, çocuk sahibi olup olmama, eşle duygu ve düşünceleri paylaşma, eşle ev işlerini paylaşma, ailelerden sağlanan destek durumu, eşlerin cinsel yaşamdaki doyumları vb. Son olarak sosyo-ekonomik değişkenler de ailenin aylık geliri, gelirin yeterlilik düzeyi, eşlerin öğrenim düzeyi, eşlerin aile gelirine katkısı, eşlerin mesleki durumları, eşlerin yaptıkları işten memnun olup olmamaları vb. gibi özelliklerden oluşmaktadır (Güçlü Ergin, 2008).

Bununla birlikte evlilik uyumu; işlevsel ve uyumlu bir evlilik ilişkisi için gerekli süreçler olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma bağlı olarak uyumlu evlilik, eşlerin birbiriyle iletişim kurabildiği, evliliğin önemli alanlarında fazla anlaşmazlık yaşamadığı, anlaşmazlıklarını her ikisini de memnun edecek şekilde çözümleyebildiği evliliktir (Sabatelli, 1988; Akt. Kocadere, 1995). Evlilikte eşlerin uyum içinde olabilmeleri için birbirleriyle etkili bir iletişim içinde olmaları, ortak amaç ve değerlere sahip olmaları ortak karar vermeleri ve bununla birlikte çevreleriyle olan iletişimlerinde, maddi konularda, boş zaman aktivitelerinde birbirleriyle uyum içinde olmaları gerekmektedir (Şener ve Terzioğlu, 2002).

Evlilik uyumunu etkileyen bir diğer etken de sosyodemografik değişkenlerdir. Yapılan araştırmalarda eşlerin yaşlarının, evlilik sürelerinin, aile fertlerini ziyaret etmeleri gibi etkenlerin evlilik uyumuyla bağlantılı olduğu görülmüştür (Demiray, 2006).Eşlerin uyumlu bir evlilik yaşantısına sahip olmaları için duygularını paylaşmaları, empatik anlayış sergilemeleri, bireysel farkları kabul etmeleri, ilgi ve sevgi duygusunu birbirlerine iletebilmeleri gerekmektedir. Empatik anlayış eksikliği evlilikte sorun yaratma potansiyeli olan belli başlı alanlardan biridir (Özgüven, 2017). Nichols'a (2005) göre, evli bireylerin, ilişkilerinin gelişimi süresince evlilik ve eş olma konusunda çeşitli görevleri vardır. Bu görevler; 1) bağlılık, 2) ihtimam, 3) iletişim, 4) çatışma ve uzlaşma, 5) anlaşma olarak sıralanmıştır (Ovalı, 2010).

Terry ve Kottman (1995) sağlıklı ailelerdeki çiftlerin uyumlu evlilikleri olduğunu ifade etmektedir. Eşler arasındaki etkili iletişimin, destek ve onayın, paylaşımın, karşılıklı saygının ve değerin evliliği önemli ölçüde etkilediğini belirtmektedirler. Eşler arasındaki uyumu arttıran en önemli unsurlardan biri olarak, eşler arasındaki sağlıklı iletişim ve etkileşim gösterilmektedir. Eşler arasında duygusal uyumsuzluk ve huzursuzluk varsa; bu durum stresin artmasına ve problem çözme davranışlarında gerilemeye neden olmaktadır. Bunun sonucu olarak da eşler arasında öfke, düşmanlık, üzüntü, yetersiz iletişim ve duygusal anlamda paylaşım azlığı meydana gelmektedir (Fowers, 1990;Akt. Durmuş ve Baba, 2014).

Evlilikte eşlerin mutluluk algılarının üst düzeyde olması ve hem evlilikten hem de birbirlerinden hoşnut olarak doyum sağlaması evlilikte uyumu da beraberinde getirmektedir. Spanier (1976) evlilikte uyumu, eşlerin günlük yaşantıya ve yaşantı içinde değişen koşullara uyum sağlaması ve belirli bir süre içinde birbirlerine uygun olarak değişmesi şeklinde tanımlamaktadır. Sabatelli (1988) ise uyumlu evliliği eşlerin birbirleriyle iletişim kurabildiği, evliliğin önemli alanlarında fazla anlaşmazlık yaşanmadığı, anlaşmazlıkların her iki tarafı da

hoşnut edecek şekilde çözümlendiği evlilik olarak tanımlamaktadır. Bu doğrultuda Nelson-Jones (1986) ise, insan ilişkilerinin başlama, geliştirme, sürdürme ve sonlandırma şeklinde dört aşama da gerçekleştiğini; uyumlu evlilik ilişkilerinde sonlandırma aşamasının yalnızca eşlerden birinin hayatını kaybetmesiyle gerçekleşebileceğini söylemektedir. Sürdürme aşaması evlilikte yüksek uyumu gerektirmektedir (Sardoğan ve Karahan, 2005).

### 2.8. Evlilikte Çatışma

Çatışma, kişilerin karşılıklı olarak birbirlerinin ihtiyaçlarına müdahalede bulunmaları ya da kişilerin değerlerinin birbiriyle uyuşmamaları durumunda ortaya çıkan uyuşmazlık, zıtlaşma, kavga ve sürtüşmeleri ifade etmektedir (Yavuzer, 2015).

Evlilik bağlantısı karmaşık ve duygusal yönden de sürekli olarak değişen bir ilişkidir. İki insanın bağlılıkları bir törenle yasal hale geldikten sonra evlilik yaşamı başlar. Genellikle evlilik öncesi nişanlılık döneminde kız ve erkek arasında olumlu yönlerini gösterme çabası şeklinde belirli bir ilişki türü vardır. Taraflar birbirini yeterince tanımadan duygusal nedenlerle ilişkilerini sürdürürler. Evli eşler arasındaki bazı sorunlar gerçekte evlilik öncesinde de vardır, ancak eşler bu sorunları görmeme eğilimindedirler. Birlikte yaşamlarını sürdürürken eşlerin anlaşmak zorunda oldukları ve uyulması gereken belirli kurallar vardır. Mutlu bir evlilik, bir çok konu üzerinde eşlerin anlaşmaya varabildikleri kaygı ve stres yaratmayan bir ilişkidir (Özgüven, 2017).

Guerrero ve arkadaşları (2008), kızgınlık ve evlilik doyumu arasındaki ilişkide, kızgınlık duygusunun nasıl ifade edildiğinin aracı bir rol oynadığını belirtmişlerdir. Yüksek düzeyde sözel saldırganlık evliliğin niteliğini bozmaktadır (Gavazzi ve ark.,2000; Akt. Tutarel- Kışlak ve Göztepe, 2012).

Evlilikte eşler arasında yaşanan çatışmalar bir çok sebepten kaynaklanabilmektedir. Evlilik sırasında kişilerin uymaları gereken bazı kuralların olduğu ve eşlerin bu kurallara uyması gerektiği söylenmektedir. Aile ilişkilerinde eşlerin belirlediği kurallarla ilgili çatışmalar genelde üç temel durum üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bunlar; 1. Eşlerin hangi kurallara uyacakları, 2. Birbiriyle tutarsız olan kuralları yürürlüğe koyma girişimleri, 3.

Kuralların kimin tarafından konulması gerektiğidir. Bu kurallara uyulduğu zaman ilişkide yaşanan çatışmaların çözüme ulaşılacağı düşünülmektedir (Özgüven, 2017).

### 2.9. Evlilik ve Cinsellik

Eşler arasında gerçekleşen cinsellik, evlilik yaşantısı için çok önemli bir faktördür (Mondaini, Gontero, Giubilei, Lombardi, Cai, Gavazzi, 2007; Akt. Balcı, Tuncel ve Atan, 2013). Cinsellik kişinin çevreyle olan ilişkisinden, yaşam koşullarından ve içinde yaşadığı kültürden önemli ölçüde etkilenir (Kinsberg, 2007; Akt. Kaya ve Aslan, 2013). Cinsellik, hem toplumsal olanı etkileyen, hem de ondan etkilenen bir olgu olarak; kadın yaşamında belirleyici bir rol oynar (Dincer, 2007).

Cinsellik doğum öncesi başlayıp ömür boyu devam eden, insanların değerleri, inanışları, duyguları, kişilikleri, sevdikleri ve sevmedikleri şeyler, tutumları, davranışları, fiziksel görünümleri ve içinde yaşadıkları toplumlara göre şekillenen bir kavramdır (Bozdemir ve Özcan, 2011).

Günümüze kadar cinselliğe ilişkin farklı tanımlamalar açıklamalar getirilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda Sadock (2007), cinselliği, "bir kişinin diğerine çekici gelmesini de içerecek şekilde, cinsel haz alma ve üremeyle ilgili bütün düşünce, duygu ve davranışları kapsar" şeklinde tanımlamıştır. Aydın (1998) ise cinselliği, "cinsel doyumu ve iki insanın bir armoni içerisinde beraberliklerini içeren, sosyal kurallar, değer yargıları ve tabularla belirlenmiş, biyolojik, psikolojik, sosyal yönleri olan özel bir yaşantı" olarak tanımlamıştır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) sağlıklı cinselliği "somatik, duygusal, entellektüel ve sosyal bileşenleri olumlu yönde bütünleştiren, zenginleştiren ve kişiliği, iletişimi, sevgiyi geliştiren bütünlük" olarak tanımlamaktadır (Alkan, 2008).

Öte yandan, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre cinsellik; fiziksel, duygusal, entelektüel ve sosyal yönlerin kişiliği, iletişimi ve aşkı zenginleştirici etkilerinin bileşiminden oluşur. Cinsel bir varlık olarak insanın sadece bedensel değil; duygusal, düşünsel ve toplumsal bütünlüğü sağlayan, kişilik gelişimi, iletişim ve sevginin paylaşımını olumlu yönde zenginleştiren ve arttıran sağlıklılık halidir. Cinsellik; psikolojik, sosyal, ekonomik, politik, kültürel, hukuki, tarihi, dini, biyolojik ve ruhsal faktörlerin etkileşiminden etkilenmektedir (Bozdemir ve Özcan, 2011).

Biyolojik düzeyde cinsellik; üreme ile nesillerinin devamının sağlanması, psikolojik düzeyde; sevme, sevilme, cinsel ilişkiden haz alma gibi bireyin temel ihtiyaçlarının doyurulması ile ilgilidir. Toplumsal düzeyde ise cinselliğin, toplumun değer yargıları ve yasal kuralları, farklı cinse verdiği roller, insanların yaşam biçimleri, cinselliğe bakışları, eş seçimleri ve evlenme tercihleri ile ilişkili olduğu görülmektedir (Özgüven, 2012).

Cinsellik ve ruhsal gelişim arasında ilişki vardır. Cinsellik, kişinin doğumundan ölümüne kadar yaşam dürtüsü olarak sürmektedir ve bu cinsel davranışlar tek bir biçime uymazlar. Kişilerin cinsel dürtüleri, güçleri ve cinsel tercihleri ile cinsel doyumları bakımından farklılık gösterirler. Bireyin toplum içindeki ilişkileri, yaşam koşulları, içinde bulunduğu kültür ortamı, kadın veya erkek oluşu, yaşı, yaşamı boyunca cinsel deneyimlerini ne kadar geliştirdiği gibi çeşitli etkenler bu farkları belirler (Kayır, 1995). Bireyin cinselliğini ifade etme durumu tüm bu düzeylerde, doğumdan ölüme kadar devam eden bir süreçtir. Etik, kültürel, ahlaki ve manevi etkenler bireyin cinselliğini farklı zamanlarda farklı şekilde ifade etmesine neden olabilmektedir. Buna ek olarak her bireyin cinselliğe verdiği önem ve cinselliği ifade etme şekli kendine özgüdür ve cinsellik gelişimsel (yaş, çocuk sahibi olma, infertilite), sosyokültürel ve sağlık ile ilişkili faktörlerden etkilenir (Schuiling ve Likis, 2013).

Cinsellik bir bireyin, fiziksel, psikolojik ve sosyal yaşantısının önemli bir yönü olup sadece basit bir şekilde üreme için yapılan biyolojik bir yaşantı değil, kişilerarası duyguların iletişimine yarayan, kişiye hoş duygular yaşatan ve zevk veren bir yaşantıdır (Özkan, 2001; Akt Alkan, 2008). Sentilhes ( 1972 ), cinselliğin gerçek anlamını bulabilmesi için duyguların ve aklın birlikte kullanılması gerektiğini söylemektedir. Duygusallık, kendimize ve çevremizdeki diğer insanlara karşı hissettiğimiz olumlu duygu durumudur. Zeka ise düşünmeyi, yorum yapmayı, olaylar arasında bağ kurmayı, seçenekler oluşturmayı, neden sonuç ilişkilerini anlamayı ve uygun tercih yapma özelliklerini güçlendirir (Barut, 2004).

Poroy (2010), partnerlerin cinsel yönden anlaşabilmesinin mutlu bir evlilik için gereklilik olduğunu ifade etmektedir (Bildirici, 2016). Çiftler arasında sağlıklı bir cinsel beraberliğin evlilik ilişkisine pozitif katkısının bulunduğu ama cinsel işlevlerde problem olduğunda bu durumun ilişkiyi çok kuvvetli ve negatif şekilde etkilediği, güzel hisleri ve evlilik ilişkisi içindeki samimiyeti sonlandırdığını öne sürmektedir (Kankaya, 2015).

Bu doğrultuda bakıldığında cinsel yaşam, evlilik uyumunu etkileyen temel faktörlerden biridir. Cinsel hayat, cinsellikten elde edilen hazla beraber çiftlerin ahenkle sürdürdükleri

ilişkilerini kapsayan vicdani değerleri, toplumsal kuralları ve belirli sınırlarla çerçevelendirilmiş biyolojik, sosyal ve psikolojik tarafları bulunan kişisel bir hayat şeklinde tanımlanabilmektedir. Cinsel hayatın, kişinin mevcudiyetini sürdürebilmesi için hayatsal bir fonksiyonu olmasa da, hayatının niteliğini kapsayan unsurlar içerisinde mühim yeri bulunmaktadır (Yekenkunrul, 2011).

Evlilikte çiftler, kendi isteklerini, beklentilerin birbirlerine açık ve net bir şekilde ifade etmeli, utanmamalı ve iyi bir iletişim kurmalıdırlar. Ülkemizde cinsellik karmaşık bir yapıya sahip olan, konuşulması ayıp olarak nitelendirilen, utanılan ve yasak olmasından dolayı evlilikte de cinsel problemlerin en yaygın rastlanan problem olması ve en zor çözümlenen hatta çoğu zaman çözümlenemeyen bir problem olmaktadır. Bu sebepten dolayı çiftler aralarında sağlıklı bir iletişim kurmalı, ihtiyaçlarını ve beklentilerini birbirleriyle açık bir şekilde paylaşmalı ve gerekirse destek almalıdır (Yıldız, 2017).

Toplumumuzda, cinselliğin hala bir tabu olması ise, kişilerin evlilik yaşantısını zora sokmakta, cinsel tatmin sağlamakta sıkıntı yaşamalarına neden olmaktadır. Cinselliğin doğru ve tam bilinmemesi, bu dürtüden korkulması, özellikle kadınlarda partnerine istek ve ihtiyaçlar konusunda yeteri kadar açık olamamasına sebep olmakta bu da cinsel hayatı negatif yönde etkilemektedir (Bildirici, 2016).

Cinsellikte doyum, karşılıklı olarak istenen ve yanıtlanan her temasla meydana gelebilir. Bireylerin kendilerini ve partnerlerini zorlamadan, cinselliklerini kendi istek ve arzularına göre yaşamaları, duygusal açıdan sağlıklı bir cinselliktir. Bir eşle yaşanan cinsellikte, çiftlerin yaşananları onaylaması ve aynı duyguları paylaşmaları gerekmektedir. Bir ilişkide bunların gerçekleşebilmesi; çiftlerin cinsel açıdan birbirlerine kendilerini ifade etmeleri ile mümkündür. Cinsel davranışların iletişimle ilgili davranışları içermesi, yakın ilişkiler için önemli bir bileşendir. İlişki içinde meydana gelen bu belirsiz öz cinsel davranışlar ile cinsel doyum arasında ilişki olduğu görülmektedir. Kişilerarası ilişkilerin cinsel görünüşüne temel olan cinsel doyumun genellikle ilişkilerin içinde de olduğu ifade edilir (La France ve Betty, 2010; Akt. Hasdemir, 2014).

Öte yandan cinsellikle ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında Arslan (1996), evli kadın ve erkeklerin cinsel doyum düzeyleri farklı bireysel niteliklere, aileye yönelik niteliklere ve cinsel yaşamla ilgili tutum ve değerlere göre değişiklikler göstermiştir. "Cinsel ilişkiden sonra kendisini gergin hisseden erkeklerle", "cinsel ilişkide orgazma ulaşmanın erkekler için daha

önemli olduğunu belirten" ve "kendi cinsiyetinden hoşnut olmayan erkekler" hariç, genelde evli erkeklerin evlilikte kadınlara oranla daha fazla cinsel doyum sağladıkları gözlenmiştir. Kudiaki (2002) cinsel doyumu yüksek grubun evlilik uyumunun, cinsel doyumu düşük gruptan anlamlı düzeyde yüksek olduğunu saptamıştır. Cinsel doyumun yordanmasında evlilik süresi ve eğitim değişkenlerinin rolü olduğu da görülmüştür. Cinsel doyuma katkısı olan alt boyutların ise mutluluk ve kararlılık olduğunu saptamıştır (Polat, 2006).

# 3. KONUYLA İLGİLİ YAPILAN DİĞER ÇALIŞMALAR

Soureh (2011) eş seçimi ile ilgili yaptığı araştırmada, Gazi Üniversitesinde öğrenim gören 384 ve Tebriz Üniversitesinde öğrenim gören 374 kişinin eş seçimi ile ilgili görüşlerini incelemiştir. Araştırmanın bulgularına göre, her iki üniversitenin öğrencilerine göre en uygun evlenme yaşının 26-29 civarıdır. Bu yaş aralığını belirten İranlı öğrenciler, Türk öğrencilerden daha az sayıdadır. Türk öğrenciler, evlenecekleri kişiyi kendilerinin belirlemesini, İranlı öğrenciler ise evleneceği kişiyi aileleriyle birlikte belirlemeyi tercih etmiştir. Öğrenciler için eş seçiminde ilk sırada dürüst, sadık, cana yakın mesleki statü, iyi maddi gelir, güvenilir kişilik ölçütleri yer almıştır. Türk öğrenciler; dürüst olma, eve bağlılık, karşılıklı sevgi, saygı, okuma kültürüne sahip olma özelliklerini ön planda tutmuştur. İranlı öğrenciler ise, anlayışlı olma, giyim tarzına önem verme, benzer ilgi alanı, fiziki ve psikolojik olarak sağlıklı olma özelliklerini ön planda tutmuşlardır. Her iki grupta da en çok tercih edilen ölçütler; kızlar eve bağlı, saygılı, maddi durumu iyi, fiziksel olarak çekici, iyi bir meslek sahibi, benzer eğitim düzeyi, iyi sosyal statü sahibi olmadır. Öğrenciler okudukları bölümler açısından karşılaştırıldıklarında ise, sosyal bilimler öğrencileri eve bağlı, maddi durumu iyi, iyi bir meslek sahibi olma özelliklerini, fen bilimlerinde okuyan öğrenciler ise fiziksel olarak çekicilik ve iyi yemek yapabilme özelliklerini daha çok tercih etmiştir.

Ceylan, 1994'te ''öğrencilerin eş seçiminde tercih ve beklentileri'' isimli araştırmasında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde okuyan 154 öğrenciden şu sonuçlara varmıştır. Öğrenciler, eş seçimini kendilerinin yapması gerektiğini, evlilik düşünmenin en önemli nedeninin; eşle hayatı, duygusallığı, sevgiyi paylaşmayı ve çocuk sahibi olmak olduğunu belirtmişlerdir. Evlilik töreni olarak düğün yapmayı tercih etmişlerdir.20-25 yaş kızlar için, 23-28 yaş ise erkekler için en uygun evlenme yaşı olarak görülmüştür. Öğrenciler, akraba evliliğine tercih etmemekte ve kişilerin karşılıklı olarak beklentilerini karşılayamadıkları dönemde boşanmanın kolaylaştırılması gerektiğini söylemişlerdir. evlenecekleri kişilerle eğitim düzeylerinin birbirine yakın olmasını, ideolojik görüşlerinin benzer olması gerektiğini, dini inançlarının ve yaşlarının aynı olmasını tercih etmişlerdir. Sevgi, güven, dürüstlük, inanç, hoşgörü, bağlılık, anlayış gibi konuların önemli olduğunu, maddi durumun önemsiz olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenciler, eşlerinde görmek istemedikleri özellikler olarak; yalancılık, kumar, sorumsuzluk, içki ve cimriliği söylemiştir. Son olarak da, evlenmeden önce cinsel ilişki yaşanmasını tercih etmediklerini ve flört ettikleri kişiyle evlenebileceklerini belirtmişlerdir.

Yıldırım 'ın (2007) ''üniversite öğrencilerinin eş seçme kriterleri'' araştırmasında katılımcılara eşlerinde bulunmasını en çok arzu ettikleri yirmi özellik sorulmuş ve önem sırasına göre şu cevaplar alınmıştır; eşlerin güvenilir, dürüst, kişilikli, sadakatli, sözünü tutan ve kültürlü olması hem kızlar hem de erkekler tarafından yüksek oranda istenmiştir.

Yapılan başka bir araştırmadaysa Sprecher, Sullivan ve Hatfield (1994) demografik değişkenlerin eş seçimiyle ilgisinin olup olmadığına bakılmıştır. Bu çalışma 19-35 yaş arasında olan toplan 1329 kişi ile yapılmıştır. Erkeklerin fiziksel çekiciliği kadınlardan daha fazla önemsedikleri, yaş- kazanç ve eğitim durumu hakkında her iki cinsin de genel manada erkeğin üstünlüğünden taraf oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir bulgu olarak, 28-35 yaş aralığındaki kadın ve erkekler evlenecekleri kişinin yaş olarak kendilerinden ufak olmasını diğer yaş gruplarına kıyasla daha fazla istediklerini belirtirken, erkeğin kazancının kadının kazancından az olmasını en fazla isteyen grubun 23-27 yaş arasındaki kadınlar olduğu bulunmuştur. Evlenilecek olan kişinin başka bir ırktan olmasını erkekler kadınlara göre daha fazla tercih etmişler ve yine evlenilecek kişinin çocuklu olup olmaması erkeklere oranla 28-35 yaş arası kadınlarda daha az önem arz ettiği görülmüştür.

Özgüven (1994), Ankara'da bulunan beş üniversiteden toplamda 350 öğrencinin dahil olduğu eş seçmeyi etkileyen etmenlerle ilgili yaptığı araştırmada öğrencilere hangi evlenme yöntemlerini tercih ettikleri sorulmuş ve bu soruya öğrencilerin %74'ü '' uzun bir arkadaşlık döneminden sonra'', %18'i ise ''mantık evliliği'' cevaplarını vermiştir.

Durmazkul (1991) Hacettepe Üniversitesi öğrencileriyle yaptığı eş seçimi tercihleri ve eş seçimi tercihlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğine baktığı çalışmasında öğrencilerin eş olarak seçecekleri kişiyle nikahsız olarak yaşamak istemedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, erkeklere oranla bu cevabı veren kızlar daha fazladır. Kızlar da erkekler de eş olarak seçecekleri kişiyi kendilerinin seçmek istediklerini söylemiştir. Yine kızlar, evlenecekleri kişinin yaşının kendinden büyük olmasını erkeklere oranla daha fazla istemişlerdir.

Bacanlı (2001), 220 üniversite öğrenciyle yaptığı eş seçimi araştırmasına erkeklerin çoğunluğun ''iyi yemek yapma, bekaret, yuva arzusu, görünüş güzelliği ile dini inanç benzerliği'' ni önemsedikleri sonucu elde edilmiştir.

Ondaş (2007)' ın Gazi, Hacettepe ve Ankara Üniversitesi'nin öğrencileriyle yaptığı ''Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Eş Seçimiyle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi'' adlı çalışmasında, katılımcılarının çoğunluğunun verdiği cevaba göre en uygun evlenme yaşının 26-29 olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Yine öğrencilerin çoğunluğunun verdiği cevaplara göre; evliliğin ''neslin devamını sağladığı, cinselliğin daha rahat yaşanmasına olanak tanıdığı ve daha düzenli bir hayat sağladığı'' görüşüne ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenciler, evlenecekleri kişide bulunmasını istedikleri özellikleri ''cana yakın, hoşgörülü, dürüst, bilgili, kültürlü, çalışkan ve becerikli'' olarak belirtmişler ve evlenecekleri kişinin ''bağımsız gelir sahibi, daha önce evlenmemiş ve bakir/bakire olması''nı istediklerini belirtmişlerdir.

Huston ve arkadaşları (1981) ' nın yeni evli 50 çift ile yaptıkları ilişkilerin gelişme türlerini araştırmak için yaptıkları çalışmada, kişilerden ilişkilerinin belli aşamalarını (tanışma, ciddi şekilde çıkma, kavga, aile ile tanışma vb.) ve bu aşamalardaki evlenme olasılıklarını bir takvim üzerinde belirtmeleri istenmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda ortaya üç farklı ilişki gelişimi çıkmıştır. Bunlar şu şekilde sıralanmıştır; 1) Hızlandırılmış (acelerated), 2) Uzatmalı (prolonged) ve 3) Orta hızla gelişen (intermediate) ilişkiler. Hızlandırılmış ilişkilerde, tanışmadan ortalama 10 ay sonra evlilik kararı alınmış, 18 ay içinde de nikah kıyılmıştır; orta hızla gelişen ilişkilerde gelişme izlenmiş ve en az çatışma bu tür ilişkilerde görülmüştür. Evlilik kararı ortalama 9 ay içinde alınmış, ancak evlilik, tanışmadan ortalama iki yıl sonra gerçekleşmiştir. Uzatmalı ilişkilerde diğer ilişkilere oranla daha çok çatışma olduğu söylenmiş, evlilik kararı geç alınmış (üç yıldan uzun), ilişkiyi etkileyen daha çok sayıda önemli (olumlu veya olumsuz) olaylar olduğu söylenmiş ve evlilik kararı ile nikah arasında ortalama 15,5 ay geçmiştir. Uzatmalı ilişkilerde, zamanın büyük oranı (%50) ciddi bir biçimde çıkmakla geçmiştir. Bu oran, diğer ilişkilerde bütün sürenin %30 kadarını kapsamıştır. Üç tür ilişkide de ilişki ciddileştikçe, evliliğe kadar sevgi ve iletişimde artış görülmüş, olumsuz davranışlar ve çatışmaların ise ilişki ciddileşinceye kadar arttığı daha sonra o zamana kadar varılan düzeyin korunduğu görülmüştür. Hızlandırılmış ilişkilerin ilk aşamalarında, sevgi ve iletişim düzeylerinin, diğer ilişkilerdeki düzeylere oranla daha düşük seviyede olduğu bulunmuştur. Uzatmalı ilişki yaşayan çiftlerin, diğer ilişki türlerini yaşayan kişilere oranla, boş zaman etkinliklerinde eşlerinden daha çok ayrı vakit geçirdikleri görülmüştür..

Diğer bir yandan da Türkiye'de ve yurtdışında evlilik uyumu ve doyumunu etkileyen faktörlerin incelendiği çalışmalarda, evlilik yaşı, evlilik süresi, evlilik biçimi, çocuk sayısı,

eşler arasındaki yaş farkı, cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey gibi demografik değişkenler genç evli çiftlerin evliliklerini yürütmek için kullandıkları stratejiler eşler arasındaki çatışmalar ve çatışma davranışları gibi ilişkiye yönelik değişkenler ile nevrotizm, depresyon, benlik saygısı gibi bazı psikolojik özellikler ile öz yetkinlik düzeyi, stresle başa çıkma tarzları, mükemmeliyetçilik ve kişilik özelliklerinin evlilik uyumu ve doyumu ile ilgili faktörler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

# 4. YÖNTEM

## 4.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, uzun süreli flörtün çiftlerin evlilik algıları üzerindeki etkilerinin incelenmesidir. Bu amaçtan hareketle şu sorulara yanıt arınmıştır:

1. Flört süresi çiftlerin aşağıdaki demografik özelliklerinden hangi düzeyde etkilenmektedir:
    a. Cinsiyet
    b. Yaş
    c. Medeni durum
    d. Flört edilen kişiyle tanışma biçimi
    e. Flörte başlama yaşı
    f. Flört süresi
    g. Flört nedeni
    h. Daha önceki flört sayısı
    i. Halihazırdaki flörtte çatışma sıklığı
    j. Eğitim düzeyi
    k. Çalışma durumu
    l. Çalışılan sektör
    m. Gelir düzeyi
    n. Yaşanılan yer
    o. Birlikte yaşanılan kişiler
    p. Ebeveynlerin durumu
    q. Ebeveynlerin evlenme biçimi

2. Flört süresinin uzunluğu çiftlerin evlilik algısını hangi yönde etkilemektedir?

3. Flört süresinin uzunluğu çiftlerin birbirlerini daha iyi tanımaları konusunda önemli bir etken midir?

4. Flört süresinin uzun oluşunda çiftlerin ekonomik durum, kendini hazır hissetme gibi özelliklerinin etkisi ne düzeydedir?

### 4.2. Araştırmanın Modeli ve Yöntemi

Bu araştırma nicel modelle tasarlanmış olup ilişkisel tarama deseninde yapılmıştır. İlişkisel tarama; iki veya daha çok değişken arasındaki ilişkileri belirlemek ve bu ilişkilerin muhtemel sonuçlarının tahmini için kullanılan yöntemdir (Metin, 2014). İlişkisel tarama deseniyle yapılmış araştırmalar, değişkenler arasındaki ilişkiyi açıklamak ve sonuçları tahmin etmeye çalışırlar. İki ya da daha fazla değişken veya puanlar arasındaki ilişki derecesini ölçmek ve istatistiksel olarak test etmek amacıyla kullanılmaktadır. Tasarlanan bu araştırmada, katılımcıların demografik özellikleri (*cinsiyet, yaş, medeni durum, flört edilen kişiyle tanışma biçimi, flörte başlama yaşı, flört süresi, flört nedeni, daha öncesi flört sayısı, halihazırdaki flörtte çatışma sıklığı, eğitim düzeyi, çalışma durumu, çalışılan sektör, gelir düzeyi, yaşanılan yer, birlikte yaşanılan kişiler, ebeveynlerin durumu, ebeveynlerin evlenme biçimi)* ile flört süreleri ve evlilik eğilimleri arasındaki ilişki araştırılmıştır.

### 4.3. Araştırmanın Problemi

Kişilerin uzun süre flört yaşaması evlilik algıları ve eş seçimindeki kriterler konusunda fikir vermesi bakımından önemlidir. Bu bakımdan kişilerin evlilik öncesinde uzun süre flört dönemi yaşamış olması, kişilerin arasındaki ilişkiyi güçlendirmesinde yönlendirici olması açısından evlilik konusundaki algıları belirleme araştırmada temel problem olarak ele alınmıştır. Buna göre araştırmada aşağıdaki problemlere yanıt aranmıştır:

1. Uzun süre yaşanan flörtün evlilik algısına etkisi hangi yöndedir?
2. Flört süresi ve eş seçimi arasında bir ilişkisi var mıdır?
3. Çiftlerin birbirlerini iyi tanıması ile uzun süre flört etmeleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Cinsiyet ile evlilik algısı arasında nasıl bir ilişki vardır?

### 4.4. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın temel hipotezi '' Uzun süre flört yaşayan bireylerin evlilik algılarının olumlu yönde olduğu'' şeklindedir. Buna göre araştırmada, aşağıdaki alternatif hipotezler kurulmuş ve sınanmıştır:

Hipotez 1: Çiftlerin uzun süreli flört yaşaması birbirlerini iyi tanımaları üzerinde önemli bir etkendir.

Hipotez 2: Evlilik öncesi flörtün uzun süreli olmasının nedenleri arasında ekonomik durum, kişinin kendini hazır hissetmemesi gibi değişkenler etkilidir.

### 4.5. Evren ve Örneklem

Yapılan araştırmanın örneklemini 323'ü kadın, 177'si erkek olup, toplam 500 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada İstanbul'da ikamet eden, uzun süreli flört yaşamış olan bireyler seçkisiz seçim yöntemi ile belirlenmiştir. Seçkisiz seçim yöntemi; bir örneklemin seçiminde kullanılan teknik olup, tanımlanmış bir evrendeki tüm elemanlara, örnekleme seçilmek için eşit ve birbirinden bağımsız şans veren bir tekniktir (Özen ve Gül, 2007).

Araştırmaya katılan kişilere "Eş Seçmede Öncelikler Ölçeği' uygulanmış ve elde edilen veriler elektronik ortamda kayıt altına alınarak SPSS 25 istatistiki çözümleme programı aracılığıyla çözümlenmiştir. Yapılan işlemlerle ilgili tarihsel bilgiler, kullanılan ölçme aracı ile yapılan istatistiksel işlemlere ilişkin detaylar alt başlıklarda verilmiştir.

### 4.6. Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki adet araç kullanılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla "Kişisel Bilgiler Formu" ile flört ve evliliğe ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla "Eş Seçmede Öncelikler Ölçeği'' uygulanmıştır.

*Kişisel Bilgiler Formu:*

Form; kişilerin cinsiyet, yaş, maddi gelir, eğitim durumu, flört nedeni, flört süresi gibi konularda bilgi edinmek amacıyla araştırmacı tarafından literatür taraması yapılarak ve uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Formun bir örneği ekler bölümünde verilmiştir.

*Eş Seçmede Öncelikler Ölçeği:*

Ali Can Başay (2015) tarafından hazırlanan "Eş Seçmede Öncelikler Ölçeği'', öğrencilerin eş seçmede tercih etikleri kriterleri önem sırasına koymalarını sağlayacak aşk ilişkisi, güzellik, yakışıklılık, bakir/bakire olması, eğitim düzeyi denkliği, aile onayı, dini/mezhebi benzerlik, aynı ırktan olmak, politik/siyasi görüş benzerliği, kültürel benzerlik, mesleki statü düzeyi, yaş yakınlığı, sosyoekonomik durum denkliği, cinsel açıdan çekici olması, fiziksel olarak çekici olması vb. bilgileri 5"li likert tipi "çok önemserim "den "hiç önemsemem''e uzanacak biçimde araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Ölçeğin bir örneği ekler bölümünde verilmiştir.

Bu araştırma kapsamında veri toplama amacıyla kullanılan "Eş Seçmede Öncelikler Ölçeği" adlı ölçek, nihai uygulama öncesi iç tutarlılık testine tabi tutulmuş ve 20 maddelik ölçeğin güvenilirlik değeri (Cronbach's Alpha) .766 olarak ölçülmüştür.

Ölçeğin geliştirilmesi süreci şu şekilde gerçekleştirilmiştir (Başay, 2015):

1. İlk olarak ilgili literatür taraması yapılış, eş seçme ile ilgili tezler ve bu tezlerde kullanılan anketler incelenmiştir. Lisans seviyesindeki yükseköğretim öğrencilerinin eş seçmede tercih ettikleri öncelikleri belirleyebilmek için yapılmış bir ölçme aracı bulunmadığından geçerliği ve güvenilirliği yeterli olan bir ölçme aracı geliştirme çalışması yapılması planlanmıştır.
2. Öncelikle 21 maddelik bir form oluşturulmuş, bu form hem dilsel yapı hem de madde içeriği açısından uzman görüşüne sunulmuş, değerlendirmeler yapılmış ve forma 2 madde eklenilmesi kararlaştırılmıştır.
3. Oluşturulan 23 maddelik "Eş Seçmede Öncelikler" anketi internet üzerinden anket oluşturma programı yöntemiyle oluşturulmuş, anketi sosyal medya üzerinden 18-26 yaş aralığındaki katılımcıların cevaplaması sağlanmıştır. Konu katılımcıların ilgisini çekmiş ve 1 haftalık bir süre içerisinde 561 katılımcı sayısına ulaşılmıştır.

4. Ölçme aracından elde edilen veri setine Temel Bileşenler Analizi yapılmıştır. İlk olarak veri setinin yapı geçerliliğinin belirlenebilmesi için KMO ve Bartlett testi uygulanmıştır. Uygulama sonucu KMO değerinin .771 olduğu bulunmuştur. Bu değer, veri setinin örneklem büyüklüğünün çok iyi seviyesine yakın olduğunu göstermiştir.
5. Veri setinin Bartlett Testi değeri sonucu ($X2=2676,210$, $p<0.01$) normal dağılım gösterdiği, $p<0.01$ düzeyinde anlamlı olduğunu ve faktörleşmeye uygun olduğunu göstermiştir. Fakat veri setinin faktörleştirilmemesinin daha uygun olacağı değerlendirilmiştir.
6. Ölçme aracının yapı geçerliliğinin yeterli seviyede olduğu bulgulandıktan sonra güvenirlik analizi yapılmıştır.
7. İlk olarak veri setinin iç tutarlık güvenirliğine bakılmıştır. Ölçme aracının Cronbach's Alpha değerinin .729 olduğu gözlemlenmiştir.
8. Ayrıca paralel formlar tutarlığına bakılmış ve Split Half yöntemiyle maddeler iki parçaya ayrılmıştır. 1. Parçanın Cronbach's Alpha değeri .628, 2. Parçanın değerinin ise .501 olduğu gözlenmiştir. İki form arasındaki korelasyon değerinin .572, Spearman Brown Eşit Uzunluk Testi değerinin .728, Spearman Brown Eşit Olmayan Uzunluk Testi değerinin .728, Guttman Split Half Testi değerinin ise .718 olduğu bulgulanmıştır.
9. Daha sonra Cronbach's Alpha if Item Deleted sütunu incelenmiş ve Madde 2, Madde 22 ve Madde 23 ölçme aracından çıkarıldığında güvenirliğin artacağı gözlenmiş ve anılan 3 Madde çıkarılmıştır.
10. Geriye kalan 20 Maddeye tekrar KMO ve Bartlett Testi uygulanmış ve KMO Testi değerinin .768, Bartlett Testi değerinin ($X2=2259,178$, $p<0.01$) olduğu bulgulanmıştır. Bu sonuçlara göre veri setinin örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu ve faktörleşmeye uygun olduğu görülmüş fakat veri setinin faktörleştirilmesi yoluna gidilmemiştir.
11. 20 Maddenin Cronbach's Alpha değerinin arttığı ve .741 olduğu bulgulanmıştır. Cronbach's Alpha değerine göre ölçme aracının güvenirliğinin iyi seviyede olduğu görülmüştür.
12. Daha sonra Split Half yöntemiyle, paralel formlar tutarlığına tekrar bakılmış ve maddeler 2 parçaya ayrılmıştır. 1. Parça Cronbach's Alpha değeri .573, 2. Parça değeri .545 olduğu ve bu iki formun güvenirlik değerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür. Ayrıca paralel formlar arası korelasyon değerinin .678 olduğu, Spearman Brown Eşit Uzunluk Testi değerinin .808, Spearman Brown Eşit Olmayan Uzunluk Testi

değerinin .808, Guttman Split Half Testi değerinin ise .806 olduğu tüm gösterge değerlerinin ilk duruma göre arttığı bulgulanmış ve söz konusu 3 maddenin çıkarılmasının doğru bir karar olduğu gözlenmiştir.

13. Sonuç olarak oluşturulan 20 maddelik Eş Seçmede Öncelikler adlı ölçme aracının geçerliğinin ve güvenirliğinin yeterli seviyede olduğu kabul edilmiştir. Bununla birlikte veri toplama aşamasından sonra veri setine Temel Bileşenler Analizi tekrar yapılmıştır. Analiz sonuçları Bulgular ve Yorum bölümünde yer almaktadır.

### 4.7. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri ...07.\..04..\..2018.. ile ..07..\05..\..2018... tarihleri arasında, İstanbul ili merkez ilçesinde yaşayan 18 yaş üstü farklı flört sürelerine sahip bireylerden toplanmıştır. Uygulamalarda toplam 500 kişiye ulaşılmıştır. Daha sağlıklı sonuçlar elde edilebilmesi amacıyla ölçme araçlarının bir kısmı görüşme tekniği kullanılarak, bir kısmı ise sanal ortamda dağıtılarak uygulanmıştır.

Katılımcılar öncelikle araştırmanın konusu ve amacı hakkında bilgilendirilmiştir. Gizlilik ve gönüllük başta olmak üzere etik kurallar açıklanmıştır. Katılımcılara bilgilerin tamamen gizli tutulacağı, sadece bu araştırma için kullanılacağı ve bu bilgilerin hiç kimseyle paylaşılmayacağı açıklanmıştır. Verilerin toplanması sonrasında elektronik ortamda kayıt altına alınmış ve istatistik analizleri için kodlanmıştır.

### 4.8. Verilerin Analizi

Araştırmada, uzun süreli flört yaşayan çiftlerin evlilik algılarını belirleyici veriler yukarıda detaylı bir biçimde anlatılan ölçekler uygulanarak toplanmıştır. Katılımcılardan elde edilen veriler üzerinde SPSS 25 paket programında betimsel analizler yapılmıştır. Öncelikle uygulanan ölçekten elde edilen veriler üzerinde güvenilirlik testleri yapılmış, demografik özellikler ve evlilik algısı arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla da tanımlayıcı analizler (frekans, yüzde, anlamlılık) ve çapraz tablolar oluşturulmuştur.

Yanı sıra, ölçek verileri üzerinde cinsiyet, medeni durum, flört süresi, eğitim düzeyi ve gelir düzeyi konularında madde – değişken analizi yapılarak, hangi maddede (ölçüt) hangi alt değişkenlerin nasıl tepki verdikleri .05 anlamlılık düzeyinde ortaya konulmuştur. Araştırmada kullanılan çözümleme teknikleri Tablo 1'de detaylı bir biçimde verilmiştir.

**Tablo 1. Araştırmada Kullanılan Veri Çözümleme Teknikleri ve Araştırmanın Değişkenleri**

| | Kullanılan Veri Çözümleme Teknikleri |
|---|---|
| Araştırma sorularını yanıtlamak amacıyla bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki farklılaşma incelenmiştir.<br><br>Bağımlı değişkinler:<br>Eş Seçiminde Öncelikler Ölçeği<br>*"hoşgörülü, duyarlı, cana yakın olma; evlilik geçmişinin olmaması; aile onayı; aile bağlarının güçlü olması; yaşam tarzları uyumu; din\mezhep birliği; bakirlik\bakirelik; aşık olma durumu; dindar olma; becerikli\yetenekli\hamarat olma; eğitim düzeyi denkliği; kültürel benzerlik; cinsel çekicilik; flört deneyimi; sosyokültürel seviyelerin denkliği; yaşların yakınlığı; güzellik\yakışıklılık; politik\siyasi görüş benzerliği; maddi durum; popülarite*<br><br>Bağımsız Değişkenler:<br>*(cinsiyet, yaş, medeni durum, flört edilen kişiyle tanışma biçimi, flörte başlama yaşı, flört süresi, flört nedeni, daha öncesi flört sayısı, halihazırdaki flörtte çatışma sıklığı, eğitim düzeyi, çalışma durumu, çalışılan sektör, gelir düzeyi, yaşanılan yer, birlikte yaşanılan kişiler, ebeveynlerin durumu, ebeveynlerin evlenme biçimi)* | - Aritmetik ortalama ($\bar{X}$)<br>Frekans (f),<br>Yüzde (%)<br>- Standart sapma (SS)<br>- Çapraz Tablolama<br>- 2 Cinsiyet x 20 madde;<br>- 5 medeni durum x 20 madde;<br>- 6 tanışma x 20 madde;<br>- 4 flört yaşı x 20 madde;<br>- 5 flört süresi x 20 madde;<br>- 4 flört nedeni x 20 madde;<br>- 6 flört sayısı x 20 madde;<br>- 4 çatışma sıklığı x 20 madde;<br>- 6 eğitim düzeyi x 20 madde;<br>- 3 çalışma durumu x 20 madde;<br>- 4 çalışılan sektör x 20 madde;<br>- 4 maddi gelir x 20 madde;<br>- 4 yaşanılan yer x 20 madde;<br>- 4 birlikte yaşanılan kişiler x 20 madde;<br>- 4 ebeveyn durumu x 20 madde;<br>- 4 ebeveyn evlenme biçimi x 20 madde<br>- Madde (Ölçüt) – Değişken Analizi<br>- Cinsiyet<br>- medeni durum<br>- flört süresi<br>- eğitim düzeyi<br>- gelir düzeyi<br>- Cronbach's Alpha |

# 5. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmanın bulguları belirlenirken, araştırmanın problemlerinin çözümündeki analiz sonuçlarına değinilmiştir. Analiz sonuçları ile elde edilen bulgular tablolar halinde özetlenmiş ve açıklanmıştır.

## 5.1. Kişisel Özelliklere İlişkin Bulgular

Bu kısımda araştırmaya katılan kişilere ait demografik özellikler sıklık tablolarıyla verilmiştir. Katılımcılara ait sayıların *cinsiyet, yaş, medeni durum, flört edilen kişiyle tanışma biçimi, flörte başlama yaşı, flört süresi, flört nedeni, daha öncesi flört sayısı, halihazırdaki flörtte çatışma sıklığı, eğitim düzeyi, çalışma durumu, çalışılan sektör, gelir düzeyi, yaşanılan yer, birlikte yaşanılan kişiler, ebeveynlerin durumu, ebeveynlerin evlenme biçimine* göre dağılımları sırasıyla verilmiştir.

**Tablo 2. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Cinsiyet Dağılımı**

| Cinsiyet | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Kadın | 323 | 64,6 | 64,6 |
| Erkek | 177 | 35,4 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılanların yaklaşık üçte ikilik kısmını (%64,6) kadınlar oluşturmaktadır.

**Tablo 3. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Yaşlarına Göre Dağılımı**

| Yaş | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| 18 | 9 | 1,8 | 1,8 |
| 19 | 19 | 3,8 | 5,6 |
| 20 | 49 | 9,8 | 15,4 |

| Yaş | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| 22 | 18 | 3,6 | 25,8 |
| 23 | 30 | 6,0 | 31,8 |
| 24 | 38 | 7,6 | 39,4 |
| 25 | 29 | 5,8 | 45,2 |
| 26 | 31 | 6,2 | 51,4 |
| 27 | 31 | 6,2 | 57,6 |
| 28 | 41 | 8,2 | 65,8 |
| 29 | 44 | 8,8 | 74,6 |
| 30 | 32 | 6,4 | 81,0 |
| 31 | 7 | 1,4 | 82,4 |
| 32 | 19 | 3,8 | 86,2 |
| 33 | 14 | 2,8 | 89,0 |
| 34 | 6 | 1,2 | 90,2 |
| 35 | 12 | 2,4 | 92,6 |
| 36 | 6 | 1,2 | 93,8 |
| 37 | 8 | 1,6 | 95,4 |
| 38 | 5 | 1,0 | 96,4 |
| 39 | 7 | 1,4 | 97,8 |
| 40 | 2 | ,4 | 98,2 |
| 41 | 3 | ,6 | 98,8 |
| 43 | 1 | ,2 | 99,0 |
| 45 | 1 | ,2 | 99,2 |
| 49 | 1 | ,2 | 99,4 |
| 52 | 2 | ,4 | 99,8 |
| 58 | 1 | ,2 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Araştırmaya katılanların yaşları incelendiğinde, 29 yaşındaki katılımcıların en kalabalık grubu (%8,8) oluşturduğu görülmüştür. Onları sırasıyla 28 yaşındakiler (%8,2) ve 24 yaşındakiler (%7,6) takip etmektedir.

**Tablo 4. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı**

| Medeni Durum | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Evli | 147 | 29,4 | 29,4 |
| Bekar | 181 | 36,2 | 65,6 |
| Nişanlı | 31 | 6,2 | 71,8 |
| Boşanmış | 14 | 2,8 | 74,6 |
| İlişkisi var | 127 | 25,4 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Tablo 4'e göre katılımcıların yaklaşık onda dördü (%36,2) bekar, onda üçü (%29,4) ise evlidir.

**Tablo 5. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Tanışma Biçimlerine Göre Dağılımı**

| Tanışma Biçimi | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Arkadaş | 186 | 37,2 | 37,2 |
| Aile | 24 | 4,8 | 42,0 |
| Internet | 49 | 9,8 | 51,8 |
| Okul | 104 | 20,8 | 72,6 |
| İş | 53 | 10,6 | 83,2 |
| Diğer | 84 | 16,8 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Tablo 5, flört eden katılımcıların flörte başlamada en çok arkadaş tavsiyesi (%37,2) ile hareket ettiklerini, okulda tanışanların da % 20,8'lik oran ile yoğunluk olarak onları takip ettiğini göstermektedir.

**Tablo 6. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Flörte Başlama Yaşlarına Göre Dağılımı**

| Flörte Başlama Yaşı | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| 15 yaş ve altı | 59 | 11,8 | 11,8 |
| 16-17 yaşlarında | 94 | 18,8 | 30,6 |
| 18-19 yaşlarında | 113 | 22,6 | 53,2 |
| 20 ve yukarı yaşlarda | 218 | 43,6 | 96,8 |
| Deneyimim yok | 16 | 3,2 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Katılımcıların flört deneyimine başlama yaşları en fazla % 43,6'lık oranla 20 yaş ve sonrasına karşılık gelmektedir. Bu oran katılımcıların ortaöğretim (lise) döneminde flört etme alışkanlıklarının düşük olduğunu göstermektedir.

**Tablo 7. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Flört Süresine Göre Dağılımı**

| Flört Süresi | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| 0-6 ay | 132 | 26,4 | 26,4 |
| 6-12 ay | 68 | 13,6 | 40,0 |
| 1-2 yıl | 100 | 20,0 | 60,0 |
| 2-3 yıl | 78 | 15,6 | 75,6 |
| 4 yıl ve üzeri | 122 | 24,4 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların flört süresi değişiklik göstermektedir. 4 yıl ve üzeri flört edenler (%24,4) ile 0-6 ay arası flört edenler (%26,4) grubun yaklaşık yarısını oluşturmaktadır.

**Tablo 8. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Flört Nedenine Göre Dağılımı**

| Flört Nedeni | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Evlilik düşünememe | 47 | 9,4 | 9,4 |
| Ekonomik durum | 41 | 8,2 | 17,6 |
| Kendini hazır hissetmeme | 103 | 20,6 | 38,2 |
| Diğer | 309 | 61,8 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Neden flört ettiklerine dair görüşleri incelendiğinde katılımcıların büyük bölümü (%61,8) diğer seçeneğini işaretlemişlerdir. Flörtün nedeni konusunda bilgi vermeme eğilimi dikkat çeken bir bulgudur.

**Tablo 9. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Flört Sayısına Göre Dağılımı**

| Flört Sayısı | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Yok | 58 | 11,6 | 11,6 |
| 1 kez | 77 | 15,4 | 27,0 |
| 2 kez | 79 | 15,8 | 42,8 |
| 3 kez | 65 | 13,0 | 55,8 |
| 4 kez | 42 | 8,4 | 64,2 |
| 5 kez ve üzeri | 179 | 35,8 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Katılımcıların flört sayıları incelendiğinde 5 kez ve üzeri flört edenler (%35,8) elde ettikleri en yüksek oran ile grubun yaklaşık onda dörtlük kesimini oluşturmaktadır.

**Tablo 10. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Flört İçi Çatışma Sıklığına Göre Dağılımı**

| Flört İçi Çatışma Sıklığı | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Hiç bir zaman | 87 | 17,4 | 17,4 |
| Her zaman | 36 | 7,2 | 24,6 |
| Haftada birkaç kez | 112 | 22,4 | 47,0 |
| Ayda birkaç kez | 265 | 53,0 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Katılımcıların flört süresince çatışma yaşama durumları incelendiğinde yarıdan fazlasının (%53) ayda birkaç kez çatışma yaşadıkları görülmüştür.

**Tablo 11. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı**

| Eğitim Düzeyi | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Okuryazar | 2 | ,4 | ,4 |
| Ortaokul | 2 | ,4 | ,8 |
| Lise | 57 | 11,4 | 12,2 |
| Üniversite | 366 | 73,2 | 85,4 |
| Lisansüstü | 73 | 14,6 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Katılımcıların eğitim düzeyleri incelendiğinde yaklaşık dörtte üçlük kesimin (%73,2) üniversite mezunu oldukları görülmektedir.

**Tablo 12. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı**

| Çalışma Durumu | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Çalışıyor | 324 | 64,8 | 64,8 |
| Çalışmıyor | 147 | 29,4 | 94,2 |
| İş arıyor | 29 | 5,8 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Tablo 12, flört yaşayan katılımcıların yaklaşık onda yedisinin (%64,8) çalıştığını söylemektedir.

**Tablo 13. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Çalışılan Sektöre Göre Dağılımı**

| Çalışma Sektörü | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Özel Sektör | 261 | 52,2 | 52,2 |
| Devlet\Kamu | 73 | 14,6 | 66,8 |
| Kendi İşi | 32 | 6,4 | 73,2 |
| Diğer | 134 | 26,8 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Katılımcıların çalıştıkları sektörlere dağılımları incelendiğinde yarıdan fazlasının (%52,2) özel sektörde, yaklaşık dörtte birinin de (%26,8) diğer sektörlerde çalıştıkları görülmektedir.

**Tablo 14. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı**

| Gelir Düzeyi | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| 1000-2000 TL arası | 168 | 33,6 | 33,6 |
| 2000-3000 TL arası | 125 | 25,0 | 58,6 |
| 3000-4000 TL arası | 132 | 26,4 | 85,0 |
| 5000 TL ve üstü | 75 | 15,0 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Gelir düzeylerine göre katılımcıların dağılımları incelendiğinde en büyük oranı (%33,6) 1000-2000 TL gelire sahip olanların elde ettiğini, 5000 TL üzeri gelire sahip olanlarında en düşük oranı yakaladıkları (%15) görülmektedir. Bu bulgu katılımcıların gelirlerinin büyük oranda asgari ücret etrafında toplandığını göstermektedir.

**Tablo 15. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Yaşanılan Yere Göre Dağılımı**

| Yaşanılan Yer | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Kendime ait | 86 | 17,2 | 17,2 |
| Aileme ait | 187 | 37,4 | 54,6 |
| Kira | 192 | 38,4 | 93,0 |
| Diğer | 35 | 7,0 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Katılımcıların yaşadıkları yer incelendiğinde yaklaşık onda dördünün (%37,4) ailesine ait bir yerde, %38,4'ünün de kirada oturdukları görülmüştür.

**Tablo 16. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Birlikte Yaşanılan Kişilere Göre Dağılımı**

| Birlikte Yaşanılan Kişiler | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Kendi başıma | 85 | 17,0 | 17,0 |
| Aileyle | 325 | 65,0 | 82,0 |
| Arkadaşlarla | 53 | 10,6 | 92,6 |
| Diğer | 37 | 7,4 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Tablo 16, katılımcıların büyük çoğunluğunun (%65) ailesiyle birlikte yaşadığını göstermektedir.

**Tablo 17. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Ebeveyn Birlikteliğine Göre Dağılımı**

| Ebeveyn Birlikteliği | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Birlikteler | 398 | 79,6 | 79,6 |
| Boşanmışlar | 44 | 8,8 | 88,4 |
| Anne sağ | 42 | 8,4 | 96,8 |
| Baba sağ | 13 | 2,6 | 99,4 |
| İkisi de hayatta değil | 3 | ,6 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Flört yaşayan katılımcıların yaklaşık beşte dördünün (%79,6) ebeveynleri sağ ve birlikte yaşamaktadır.

**Tablo 18. Katılımcıların Kişisel Özelliklerinin Ebeveynlerin Evlenme Biçimine Göre Dağılımı**

| Ebeveynlerin Evlenme Biçimi | Frekans | Yüzde % | Kümülatif Yüzde % |
|---|---|---|---|
| Flört ederek | 177 | 35,4 | 35,4 |
| Akraba evliliği | 30 | 6,0 | 41,4 |
| Görücü usulü | 254 | 50,8 | 92,2 |
| Diğer | 39 | 7,8 | 100,0 |
| Toplam | 500 | 100,0 | |

Ebeveynlerinin evlenme biçimine göre katılımcıların dağılımı incelendiğinde yaklaşık yarısının (%50,8) ebeveyninin görücü usulü ile evlendiği görülmektedir.

### 5.2. Eş Seçme Önceliğine İlişkin Bulgular

Bu konuda öncelikle eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular ortalamaların büyükten küçüğe doğru sıralanmasıyla Tablo 19'da verilmiştir.

**Tablo 19. Eş Seçmede Tercih Edilen Ölçütlerin Genel Dağılımı**

| Madde No | Eş Seçme Ölçütü | $\bar{X}$ | S.S. |
|---|---|---|---|
| 1 | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | 4,66 | ,585 |
| 2 | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | 4,27 | ,915 |
| 3 | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | 4,27 | ,854 |
| 4 | Aile bağlarına düşkün olması | 3,91 | 1,086 |
| 5 | Cinsel açıdan çekici olması | 3,81 | 1,046 |
| 6 | Eş tercihimde ailemin onayı | 3,66 | 1,132 |
| 7 | Daha önce evlenmemiş olması | 3,62 | 1,486 |
| 8 | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | 3,54 | 1,276 |
| 9 | Kültürümüzün benzer/aynı olması | 3,53 | 1,190 |
| 10 | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | 3,52 | 1,049 |
| 11 | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | 3,37 | 1,146 |
| 12 | Güzel/ Yakışıklı olması | 3,34 | ,975 |
| 13 | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | 3,22 | 1,343 |
| 14 | Aynı dinden/mezhepten olmak | 3,18 | 1,623 |
| 15 | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | 3,09 | 1,384 |
| 16 | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | 2,83 | 1,216 |
| 17 | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | 2,80 | 1,099 |
| 18 | Bakir/Bakire olması | 2,70 | 1,640 |
| 19 | Evleneceğim kişinin dindar olması | 2,63 | 1,426 |
| 20 | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması | 2,38 | 1,174 |

Tablo 19'da katılımcıların eş adayı seçiminde tercih ettikleri ölçütlerin aritmetik ortalamalarına göre sıralaması verilmiştir. Katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler ölçeğinin maddelerinden elde ettikleri puan ortalamaları sıralandığında, en yüksek üç ortalamayı

*Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması* ($\bar{X}$=4,66, SS=.59); *Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması* ($\bar{X}$= 4,27, SS= ,915); *Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması* ($\bar{X}$= 4,27, SS= ,854); ölçütlerinde, en düşük üç ortalamayı ise *Bakir/Bakire olması* ($\bar{X}$= 2,70, SS= 1,640); *Evleneceğim kişinin dindar olması* ($\bar{X}$= 2,63, SS= 1,426); *Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ($\bar{X}$=2,38, SS=1.17); Ölçütlerinde elde ettikleri görülmüştür.

Diğer ölçütlerden elde edilen puanların sıralaması şu şekilde devam etmektedir: *Aile bağlarına düşkün olması* ($\bar{X}$= 3,91, SS= 1,086); *Cinsel açıdan çekici olması* ($\bar{X}$= 3,81, SS= 1,046); *Eş tercihimde ailemin onayı* ($\bar{X}$= 3,66, SS= 1,132); *Daha önce evlenmemiş olması* ($\bar{X}$= 3,62, SS= 1,486); *Eğitim düzeyinin benimle denk olması* ($\bar{X}$= 3,54, SS= 1,276); *Kültürümüzün benzer/aynı olması* ($\bar{X}$= 3,53, SS= 1,190); *Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması* ($\bar{X}$= 3,52, SS= 1,049); *Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması* ($\bar{X}$= 3,37, SS= 1,146); *Güzel/ Yakışıklı olması* ($\bar{X}$= 3,34, SS= ,975); *Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam* ($\bar{X}$= 3,22, SS= 1,343); *Aynı dinden/mezhepten olmak* ($\bar{X}$= 3,18, SS= 1,623); *Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması* ($\bar{X}$= 3,09, SS= 1,384); *Yaşının benimle eşit ya da yakın olması* ($\bar{X}$= 2,83, SS= 1,216); *Maddi durumunun iyi (zengin) olması* ($\bar{X}$= 2,80, SS= 1,099),

### 5.3. Eş Seçme Önceliği ile Kişisel Bilgiler Arasındaki İlişkiler

Bu konuda katılımcıların Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinin maddelerinden (ölçütler) elde ettikleri puanlar (aritmetik ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (SS) onların demografik özellikleriyle (*cinsiyet, yaş, medeni durum, flört edilen kişiyle tanışma biçimi, flörte başlama yaşı, flört süresi, flört nedeni, daha öncesi flört sayısı, halihazırdaki flörtte çatışma sıklığı, eğitim düzeyi, çalışma durumu, çalışılan sektör, gelir düzeyi, yaşanılan yer, birlikte yaşanılan kişiler, ebeveynlerin durumu, ebeveynlerin evlenme biçimi)* ilişkilendirilerek karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda elde edilen puanlar en yüksekten en küçüğe doğru sıralanarak verilmiştir.

### 5.3.1. Cinsiyet

Cinsiyet konusunda, kadın ve erkek katılımcılar tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20 incelendiğinde kadın katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler ölçeğinin maddelerinden elde ettikleri puan ortalamaları sıralandığında, en yüksek ortalamayı *Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması* ($\bar{X}$=4,70, SS=.52) ölçütünde, en düşük ortalamayı ise *Bakir/Bakire olması* ($\bar{X}$= 2,40, SS= 1,58) ölçütünde elde ettikleri görülmüştür. Erkek katılımcıların en yüksek puanı elde ettikleri ölçüt kadınlarla aynıdır. Erkekler *Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması* ölçütünde ($\bar{X}$=4,58, SS=.69) puanlarını elde etmişlerdir. Erkeklerin en düşük ortalamayı elde ettikleri ölçüt *Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması*' dır. Bu ölçütten elde ettikleri puanlar ($\bar{X}$=1,98, SS=1.10)'dır.

Bulgular kadın ve erkeklerin hoşgörülü, duyarlı ve cana yakın kişileri daha evlenebilir buluyorken, kadın katılımcılar erkeklerin bakir olmalarını en düşük oranda önemli görmektedirler. Erkek katılımcılar ise evlenecekleri kişinin popüler olmasını pek istiyor gözükmemektedirler.

**Tablo 20. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı**

| Cinsiyet | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Kadın | $\bar{X}$ | 4,37 | 3,19 | 3,08 | 2,40 | 3,69 | 3,93 | 3,30 | 3,30 | 3,66 | 3,50 | 2,88 | 3,55 | 3,83 | 4,70 | 2,69 | 3,51 | 3,28 | 4,30 | 3,89 | 2,59 |
| | S.S. | 0,84 | 0,94 | 0,96 | 1,58 | 1,20 | 0,99 | 1,60 | 1,35 | 1,09 | 0,97 | 1,20 | 1,08 | 1,04 | 0,52 | 1,45 | 1,52 | 1,39 | 0,80 | 1,05 | 1,16 |
| Erkek | $\bar{X}$ | 4,10 | 3,63 | 2,28 | 3,26 | 3,27 | 3,18 | 2,98 | 2,71 | 3,28 | 3,57 | 2,73 | 3,04 | 3,76 | 4,58 | 2,51 | 3,80 | 3,11 | 4,20 | 3,94 | 1,98 |
| | S.S. | 1,01 | 0,98 | 1,15 | 1,61 | 1,37 | 1,22 | 1,65 | 1,36 | 1,32 | 1,18 | 1,25 | 1,20 | 1,06 | 0,69 | 1,39 | 1,42 | 1,24 | 0,95 | 1,16 | 1,10 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,92 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

Kadın ve erkek katılımcıların Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden elde ettikleri puanlar, madde bazında analiz edilmiş ve hangi cinsiyetteki katılımcının hangi maddede karşı cinstekine göre anlamlı düzeyde farklı düşündüğü belirlenmiştir. Bu konuda ulaşılan bulgular Tablo 21'de verilmiştir:

**Tablo 21. Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Madde-Cinsiyet Analizi**

| Ölçüt | Ölçüt Düzeyi | Cinsiyet | |
|---|---|---|---|
| | | Kadın (A) | Erkek (B) |
| Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Hiç önemli değil | | A( ,046) |
| | Çok önemli | B( ,002) | |
| Güzel/ Yakışıklı olması | Önemli Değil | B( ,002) | |
| | Kısmen Önemli | B( ,007) | |
| | Önemli | | A( ,020) |
| | Çok önemli | | A( ,000) |
| Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Hiç önemli değil | | A( ,000) |
| | Önemli Değil | | A( ,034) |
| | Kısmen Önemli | B( ,002) | |
| | Önemli | B( ,000) | |
| Bakir/Bakire olması | Hiç önemli değil | B( ,000) | |
| | Çok önemli | | A( ,000) |
| Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Hiç önemli değil | | A( ,000) |
| | Çok önemli | B( ,039) | |
| Eş tercihimde ailemin onayı | Hiç önemli değil | | A( ,000) |
| | Çok önemli | B( ,000) | |
| Aynı dinden/mezhepten olmak | Hiç önemli değil | | A( ,046) |
| Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Hiç önemli değil | | A( ,003) |
| | Önemli Değil | | A( ,024) |
| | Önemli | B( ,025) | |
| | Çok önemli | B( ,004) | |
| Kültürümüzün benzer/aynı olması | Hiç önemli değil | | A( ,001) |
| Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Hiç önemli değil | | A( ,049) |
| | Kısmen Önemli | B( ,006) | |
| | Çok önemli | | A( ,008) |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Hiç önemli değil<br>Önemli<br>Çok önemli | <br>B( ,014)<br>B( ,012) | A( ,000) |
| Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Kısmen Önemli<br>Çok önemli | <br>B( ,030) | A( ,008) |
| Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Hiç önemli değil | | A( ,014) |
| Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması | Hiç önemli değil<br>Kısmen Önemli<br>Önemli | <br>B( ,014)<br>B( ,001) | A( ,000) |

Tablo 21 incelendiğinde kadın ve erkek katılımcıların madde (ölçüt) bazında kimi maddelerde birbirlerinden anlamlı düzeylerde ($p<.05$) farklı düşündükleri görülmektedir. *Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması* maddesinde erkek katılımcılar bu ölçütü kadınlara göre hiç önemli bulmazlarken, kadın katılımcılar da erkeklere göre en önemli ölçüt olarak görmektedirler.

Güzel \yakışıklı olma ölçütünde kadın ve erkekler ayrışmaktadırlar. Kadın katılımcılar için yakışıklı olma ölçütü önemli değil ya da kısmen önemli iken, erkekler için ise kadınların güzel olmaları önemli ve çok önemli olarak gözlenmiştir.

Maddi durum konusu erkekler için kadınlara göre hiç önemli değil ya da önemli değil iken, kadınların maddi durum ölçütünü erkeklere göre kısmen önemli ve önemli gördükleri gözlenmiştir.

Kadın katılımcılar erkelerin bakir olmasını hiç önemli görmezlerken, erkekler ise kadınların bakire olmasını çok önemli olarak görmektedirler. Bu durumun tersi karşı cinsin eğitim düzeyi algısında görülmektedir. Erkek katılımcıların evlenecekleri kadının eğitim düzeyinin kendilerine yakın olmasını hiç önemli görmezken, aksine kadın katılımcılar evlenecekleri erkeğin kendileriyle benzer eğitim düzeyinde olmasını çok önemli görmektedir.

Eğitim düzeyi ile benzer bir durum eş seçiminde aile onayı konusunda da görülmektedir. Erkek katılımcılar evlenecekleri kadının ailelerinin onayından geçmesini hiç önemli görmezken, kadın katılımcılar evlenecekleri erkeğin ailesi tarafından onaylanmasını çok önemli görmektedirler.

Eş seçiminde erkeklerin kadınlardan farklılaştığı, erkeklerin evlenecekleri kadının dini, mezhebi inanç noktasında kendisine benzer olmasını hiç önemli görmemektedir. Bu durum kültürümüzdeki ve diğer kültürlerdeki erkeğe karşı cins konusunda rahatlık ve geniş hareket alanı vermesinin bir sonucu olarak görülebilir.

Politik ve siyasi görüşün benzer olması kadın katılımcıların eş adaylarında çok önemli düzeyde görmek istedikleri bir ölçüt iken, erkek katılımcılar eş olarak seçecekleri kadınların benzer dünya görüşüne sahip olup olmamasını hiç önemli görmemektedirler.

Benzer durum kültür birlikteliği arama ölçütünde de görülmektedir. Erkek katılımcılar kadın katılımcılara göre eş adayında benzer kültür özelliklerine sahip olmayı hiç önemli görmemektedirler.

Becerikli, yetenekli, hamarat olma ölçütü kadın katılımcılar için kısmen önemli iken, erkek katılımcılar evlenecekleri kadınların becerikli, yetenekli ve hamarat olmasını çok önemli görmektedirler.

Kadın katılımcılar ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması ölçütünde evlenecekleri erkeklerin kendileri ve aileleriyle denk olma koşulunu önemli ve çok önemli görmektedirler. Oysa durum erkeklerde tersi yöndedir. Erkek katılımcılar evlenecekleri kadının kendisinin ve ailesinin sosyokültürel olarak kendisine ve ailesine denk olmasını hiç önemli görmemektedirler.

Flört ilişkisi yaşamış olma durumu erkekler için kısmen önemli iken kadınlar için çok önemli bir ölçüt olarak gözlenmiştir.

Yaşam tarzlarının birbirine uyması konusu erkeklerde kadınlara göre anlamlı düzeyde hiç önemli değil olarak görülmektedir.

Kadın katılımcılar evlenecekleri erkeğin popülaritesinin yüksek olmasını önemli ya da çok önemli görürken, erkekler evlenecekleri kadının popülaritesinin yüksek olmasını hiç önemli görmemektedirler. Tabir yerindeyse erkekler başkaları tarafından bilinmeyen, saklı kalmış kadınları aramaktadırlar.

Yukarıdaki maddelerdeki erkek görüşleri birlikte dikkate alındığında erkeklerin evlilik konusunda neredeyse gözü kapalı tercihlerde bulunma eğiliminde oldukları, eş tercihinde "olsun da nasıl olursa olsun" tarzına yakın düşündükleri görülmektedir.

### 5.3.2. Yaş

Yaş konusunda, farklı yaşlardaki katılımcılar tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22 incelendiğinde en genç katılımcıların (18 yaş) Eş Seçmede Öncelikler ölçeğinin maddelerinden elde ettikleri puan ortalamaları sıralandığında, en yüksek ortalamayı *aşık olmam, aşk ilişkisinin olması* ($\bar{X}$=4,44, SS=.53) ölçütünde, en düşük ortalamayı ise *Evleneceğim kişinin dindar olması* ($\bar{X}$= 2,22, SS= 1,56) ölçütünde elde ettikleri görülmüştür.

Genç yetişkin (28 yaş) olarak tabir edilen katılımcıların en yüksek puanı elde ettikleri ölçüt *Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması*' dır. Genç yetişkinleri bu ölçütten ($\bar{X}$=4,76, SS=.44) puanlarını elde etmişlerdir. Genç yetişkinler en düşük puan ortalamasını ise en düşük yaş grubundakiler gibi *Evleneceğim kişinin dindar olması* ($\bar{X}$= 2,22, SS= 1,35) ölçütünde elde etmişlerdir.

En büyük yaş grubundaki (52 yaş) ileri yetişkin katılımcıların ün yüksek puanı elde ettikleri ölçütler *Cinsel açıdan çekici olması* ($\bar{X}$= 4,00, SS= 1,41) ile *hoşgörülü, duyarlı, cana yakın olması* ($\bar{X}$= 4,00, SS= 1,41) iken, en düşük puan ortalamalarını *Evleneceğim kişinin dindar olması* ($\bar{X}$= 1,00, SS= 0,00) ölçeğinden elde etmişlerdir.

Bulgular genç katılımcılar ile genç yetişkin ve ileri yetişkin yaş gruplarındaki katılımcıların evlilik konusunda birbirlerinden farklı düşündükleri, gençlerin âşık olmayı daha önemli bir ölçüt olarak görürken, genç yetişkin ve ileri yetişkinlerin hoşgörülü, duyarlı ve cana yakın kişileri daha evlenebilir buldukları gözlenmiştir. Burada dikkat çeken bir bulgu ise ileri yetişkin grubundaki katılımcıların cinsel çekicilik ölçütünü en önemli düzeyde görmeleridir.

Dikkat çeken bir başka bulgu ise, her üç yaş grubundaki katılımcıların evlenecekleri kişilerde dindar olmayı önemli bir ölçüt olarak görmemeleridir.

**Tablo 22. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Yaşlarına Göre Dağılımı**

| Yaş | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşımın benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim [illegible] olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Can yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 18,00 | X̄ | 4,44 | 3,33 | 2,78 | 2,78 | 3,78 | 3,78 | 3,11 | 2,89 | 3,56 | 3,22 | 2,56 | 3,56 | 3,33 | 4,33 | 2,22 | 3,44 | 3,11 | 4,22 | 3,56 | 2,56 |
| | S.S. | 0,53 | 1,32 | 1,20 | 1,86 | 0,83 | 1,09 | 1,69 | 1,54 | 1,24 | 0,97 | 1,33 | 1,24 | 1,00 | 0,87 | 1,56 | 1,74 | 1,05 | 0,67 | 0,88 | 1,42 |
| 19,00 | X̄ | 4,21 | 3,47 | 3,16 | 2,84 | 4,05 | 3,95 | 3,11 | 3,47 | 3,26 | 3,32 | 3,32 | 3,63 | 3,47 | 4,68 | 2,74 | 3,95 | 3,89 | 4,05 | 3,74 | 3,00 |
| | S.S. | 0,79 | 0,70 | 1,12 | 1,61 | 1,27 | 1,08 | 1,73 | 1,39 | 1,33 | 1,25 | 0,82 | 1,07 | 1,12 | 0,48 | 1,37 | 1,35 | 1,29 | 0,78 | 1,10 | 1,37 |
| 20,00 | X̄ | 4,29 | 3,22 | 3,00 | 2,80 | 3,69 | 3,80 | 3,51 | 3,27 | 3,53 | 3,57 | 2,88 | 3,51 | 3,71 | 4,57 | 2,59 | 3,78 | 3,43 | 4,29 | 3,67 | 2,53 |
| | S.S. | 0,89 | 1,12 | 1,08 | 1,66 | 1,00 | 1,14 | 1,58 | 1,26 | 1,28 | 0,91 | 1,25 | 1,26 | 1,24 | 0,65 | 1,41 | 1,53 | 1,23 | 0,89 | 1,18 | 1,24 |
| 21,00 | X̄ | 4,35 | 3,29 | 2,56 | 2,24 | 3,76 | 3,47 | 2,65 | 3,41 | 3,29 | 3,09 | 2,85 | 3,26 | 3,65 | 4,65 | 2,09 | 3,68 | 3,29 | 4,26 | 3,59 | 2,12 |
| | S.S. | 0,65 | 0,84 | 1,11 | 1,37 | 1,37 | 1,05 | 1,52 | 1,37 | 1,09 | 1,14 | 1,13 | 1,05 | 0,98 | 0,49 | 1,29 | 1,41 | 1,49 | 0,71 | 1,13 | 0,95 |
| 22,00 | X̄ | 4,00 | 3,61 | 2,61 | 2,56 | 3,78 | 3,33 | 3,17 | 2,83 | 3,33 | 3,33 | 2,83 | 3,00 | 3,50 | 4,50 | 2,61 | 3,56 | 2,83 | 4,22 | 3,78 | 2,50 |
| | S.S. | 1,19 | 1,09 | 1,42 | 1,65 | 1,44 | 1,41 | 1,65 | 1,58 | 1,37 | 1,03 | 1,47 | 1,33 | 1,30 | 0,99 | 1,46 | 1,72 | 1,69 | 1,06 | 1,52 | 1,47 |
| 23,00 | X̄ | 4,10 | 3,20 | 2,73 | 2,97 | 3,57 | 4,17 | 3,73 | 2,60 | 3,53 | 3,60 | 3,00 | 3,43 | 3,57 | 4,53 | 2,90 | 3,83 | 2,93 | 4,40 | 3,90 | 2,10 |
| | S.S. | 1,13 | 0,81 | 0,94 | 1,63 | 1,10 | 0,91 | 1,39 | 1,28 | 1,17 | 0,97 | 1,15 | 0,97 | 0,97 | 0,86 | 1,37 | 1,37 | 1,17 | 0,77 | 0,85 | 1,00 |
| 24,00 | X̄ | 4,24 | 3,37 | 3,00 | 2,97 | 3,50 | 3,71 | 3,63 | 2,76 | 3,61 | 3,76 | 2,89 | 3,74 | 3,45 | 4,71 | 3,16 | 3,92 | 2,92 | 4,29 | 4,00 | 2,50 |
| | S.S. | 0,85 | 1,03 | 1,32 | 1,55 | 1,31 | 1,16 | 1,60 | 1,42 | 0,86 | 0,97 | 1,27 | 0,83 | 1,22 | 0,46 | 1,29 | 1,22 | 1,24 | 0,65 | 1,04 | 1,20 |
| 25,00 | X̄ | 4,31 | 3,28 | 3,00 | 2,45 | 3,31 | 3,48 | 2,79 | 3,10 | 3,76 | 3,38 | 2,69 | 3,69 | 4,00 | 4,62 | 2,59 | 3,45 | 3,03 | 4,31 | 3,79 | 2,41 |
| | S.S. | 0,71 | 0,96 | 1,20 | 1,66 | 1,29 | 1,24 | 1,66 | 1,47 | 1,22 | 0,94 | 1,34 | 0,89 | 0,93 | 0,49 | 1,43 | 1,55 | 1,24 | 0,71 | 1,21 | 1,27 |
| 26,00 | X̄ | 4,48 | 3,16 | 2,68 | 2,65 | 3,55 | 4,00 | 3,35 | 3,13 | 3,52 | 3,68 | 3,03 | 3,68 | 3,77 | 4,68 | 2,52 | 3,68 | 3,13 | 4,45 | 4,06 | 2,35 |
| | S.S. | 0,89 | 0,97 | 0,91 | 1,87 | 1,39 | 1,13 | 1,62 | 1,43 | 1,18 | 1,14 | 1,38 | 0,98 | 1,12 | 0,54 | 1,46 | 1,40 | 1,52 | 0,72 | 0,89 | 1,05 |
| 27,00 | X̄ | 4,16 | 3,23 | 2,74 | 2,13 | 3,39 | 3,32 | 2,68 | 3,03 | 3,06 | 3,84 | 2,61 | 3,26 | 4,16 | 4,81 | 2,03 | 3,39 | 3,26 | 4,32 | 4,10 | 2,42 |
| | S.S. | 1,19 | 0,92 | 1,29 | 1,54 | 1,56 | 1,42 | 1,66 | 1,52 | 1,34 | 1,04 | 0,99 | 1,03 | 0,86 | 0,48 | 1,45 | 1,71 | 1,34 | 0,87 | 0,83 | 1,34 |
| 28,00 | X̄ | 4,39 | 3,73 | 2,90 | 2,49 | 3,56 | 3,44 | 2,68 | 3,37 | 3,76 | 3,54 | 2,49 | 3,22 | 4,10 | 4,76 | 2,22 | 3,27 | 3,37 | 4,41 | 3,68 | 2,51 |
| | S.S. | 0,70 | 0,95 | 1,09 | 1,50 | 1,40 | 1,10 | 1,59 | 1,24 | 1,11 | 1,05 | 1,12 | 1,22 | 0,83 | 0,44 | 1,35 | 1,52 | 1,22 | 0,71 | 1,21 | 1,10 |
| 29,00 | X̄ | 4,52 | 3,61 | 2,73 | 2,66 | 3,41 | 3,66 | 3,14 | 2,91 | 3,75 | 3,64 | 2,73 | 3,34 | 3,89 | 4,68 | 2,86 | 3,95 | 3,30 | 4,36 | 3,89 | 2,11 |
| | S.S. | 0,82 | 0,97 | 1,11 | 1,63 | 1,35 | 1,18 | 1,67 | 1,16 | 0,97 | 1,06 | 1,17 | 1,26 | 1,13 | 0,56 | 1,34 | 1,31 | 1,36 | 0,72 | 1,04 | 1,04 |
| 30,00 | X̄ | 4,47 | 3,47 | 2,84 | 3,06 | 3,66 | 3,87 | 3,16 | 3,03 | 3,69 | 3,47 | 3,13 | 3,34 | 3,97 | 4,72 | 2,59 | 3,84 | 3,13 | 4,31 | 4,22 | 2,41 |
| | S.S. | 0,76 | 0,84 | 0,85 | 1,70 | 1,13 | 0,87 | 1,59 | 1,43 | 1,18 | 0,72 | 1,13 | 1,10 | 0,70 | 0,46 | 1,24 | 1,35 | 1,34 | 0,90 | 0,91 | 1,16 |
| 31,00 | X̄ | 4,43 | 3,29 | 2,57 | 3,71 | 3,43 | 3,71 | 2,86 | 2,43 | 3,43 | 3,86 | 3,00 | 3,43 | 3,86 | 4,57 | 3,00 | 3,86 | 3,43 | 3,86 | 4,86 | 2,00 |

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | S.S. | 0,79 | 1,25 | 1,13 | 1,25 | 0,54 | 0,76 | 1,57 | 0,98 | 1,27 | 1,07 | 1,53 | 1,27 | 0,69 | 0,54 | 1,29 | 1,07 | 1,40 | 1,46 | 0,38 | 1,00 |
| 32,00 | $\bar{X}$ | 4,00 | 3,11 | 2,63 | 2,53 | 3,37 | 3,68 | 3,37 | 3,53 | 3,89 | 3,79 | 3,00 | 3,16 | 3,79 | 4,74 | 2,63 | 2,89 | 3,47 | 3,95 | 3,89 | 2,32 |
| | S.S. | 1,37 | 1,15 | 1,12 | 1,78 | 1,54 | 1,06 | 1,71 | 1,54 | 1,10 | 1,13 | 1,41 | 1,34 | 1,23 | 0,56 | 1,57 | 1,60 | 1,61 | 1,35 | 1,41 | 1,42 |
| 33,00 | $\bar{X}$ | 4,14 | 3,36 | 2,00 | 3,29 | 3,21 | 3,21 | 3,64 | 3,50 | 3,00 | 3,86 | 2,57 | 3,21 | 4,21 | 4,79 | 3,07 | 3,86 | 3,00 | 4,43 | 4,50 | 2,57 |
| | S.S. | 0,66 | 1,01 | 1,18 | 1,94 | 1,05 | 1,25 | 1,69 | 1,40 | 1,57 | 1,10 | 1,02 | 1,19 | 0,80 | 0,43 | 1,82 | 1,51 | 1,36 | 0,85 | 0,65 | 1,02 |
| 34,00 | $\bar{X}$ | 4,33 | 3,33 | 3,00 | 2,00 | 2,33 | 3,17 | 3,33 | 4,00 | 3,17 | 2,83 | 2,83 | 3,17 | 3,83 | 4,67 | 1,67 | 3,67 | 3,00 | 4,17 | 4,17 | 2,50 |
| | S.S. | 0,52 | 0,52 | 1,27 | 1,10 | 1,51 | 0,41 | 1,51 | 1,55 | 1,47 | 1,47 | 1,60 | 1,60 | 0,75 | 0,52 | 0,82 | 1,63 | 1,41 | 0,98 | 0,75 | 1,05 |
| 35,00 | $\bar{X}$ | 4,50 | 3,08 | 2,92 | 3,17 | 3,92 | 4,08 | 3,83 | 3,42 | 3,75 | 3,50 | 3,25 | 3,25 | 4,33 | 4,92 | 3,58 | 3,08 | 2,92 | 3,92 | 4,42 | 3,08 |
| | S.S. | 0,67 | 1,17 | 1,08 | 1,59 | 0,67 | 0,52 | 1,34 | 1,68 | 0,87 | 0,80 | 1,42 | 1,29 | 0,89 | 0,29 | 1,38 | 1,83 | 1,56 | 1,08 | 0,79 | 1,08 |
| 36,00 | $\bar{X}$ | 3,33 | 2,33 | 3,17 | 2,50 | 4,00 | 4,00 | 3,67 | 2,33 | 4,00 | 3,33 | 3,67 | 4,00 | 4,00 | 4,83 | 3,17 | 2,83 | 4,17 | 4,17 | 4,33 | 1,83 |
| | S.S. | 1,51 | 1,03 | 0,41 | 1,64 | 0,89 | 0,89 | 1,51 | 1,63 | 0,89 | 1,21 | 1,03 | 0,89 | 1,27 | 0,41 | 1,60 | 1,72 | 0,75 | 0,98 | 1,03 | 0,98 |
| 37,00 | $\bar{X}$ | 3,75 | 3,50 | 2,62 | 3,00 | 2,87 | 3,88 | 4,13 | 2,38 | 3,25 | 3,00 | 2,75 | 2,38 | 3,50 | 4,50 | 3,50 | 3,25 | 2,75 | 4,13 | 4,00 | 1,63 |
| | S.S. | 1,39 | 1,20 | 0,74 | 1,93 | 1,46 | 1,36 | 1,64 | 1,19 | 1,75 | 0,93 | 1,49 | 1,30 | 0,76 | 0,76 | 1,51 | 1,75 | 1,75 | 1,13 | 0,93 | 0,92 |
| 38,00 | $\bar{X}$ | 4,60 | 3,20 | 3,00 | 3,40 | 3,40 | 3,80 | 3,20 | 3,60 | 3,60 | 4,00 | 2,40 | 3,00 | 3,40 | 4,80 | 3,20 | 4,40 | 4,00 | 4,40 | 4,00 | 2,20 |
| | S.S. | 0,55 | 0,84 | 0,00 | 2,19 | 1,52 | 0,84 | 2,05 | 0,89 | 1,67 | 1,00 | 0,89 | 1,58 | 0,89 | 0,45 | 1,48 | 1,34 | 1,00 | 0,89 | 1,00 | 1,10 |
| 39,00 | $\bar{X}$ | 4,00 | 3,00 | 2,43 | 2,86 | 3,14 | 3,00 | 2,29 | 3,29 | 3,29 | 2,71 | 1,86 | 2,57 | 3,86 | 4,29 | 2,14 | 3,14 | 3,71 | 3,57 | 3,00 | 1,43 |
| | S.S. | 0,82 | 0,58 | 0,79 | 1,86 | 1,22 | 1,00 | 1,70 | 1,50 | 1,25 | 1,50 | 1,07 | 1,13 | 1,46 | 0,76 | 1,57 | 1,68 | 0,95 | 0,54 | 1,53 | 0,79 |
| 40,00 | $\bar{X}$ | 4,50 | 4,00 | 3,50 | 3,50 | 4,50 | 4,00 | 3,00 | 4,00 | 4,00 | 4,00 | 2,00 | 4,00 | 4,50 | 4,50 | 4,00 | 5,00 | 4,00 | 4,50 | 5,00 | 4,00 |
| | S.S. | 0,71 | 1,41 | 0,71 | 2,12 | 0,71 | 0,00 | 0,00 | 0,00 | 1,41 | 1,41 | 1,41 | 1,41 | 0,71 | 0,71 | 1,41 | 0,00 | 1,41 | 0,71 | 0,00 | 1,41 |
| 41,00 | $\bar{X}$ | 3,67 | 3,00 | 2,67 | 2,33 | 3,67 | 3,00 | 3,67 | 2,67 | 2,00 | 2,33 | 1,67 | 3,00 | 4,00 | 3,67 | 3,00 | 2,33 | 3,67 | 3,67 | 4,33 | 1,67 |
| | S.S. | 1,16 | 0,00 | 1,16 | 2,31 | 0,58 | 1,73 | 1,16 | 1,16 | 0,00 | 0,58 | 0,58 | 1,73 | 0,00 | 1,16 | 1,73 | 0,58 | 1,16 | 1,16 | 0,58 | 0,58 |
| 43,00 | $\bar{X}$ | 5,00 | 3,00 | 3,00 | 1,00 | 3,00 | 3,00 | 1,00 | 3,00 | 5,00 | 5,00 | 3,00 | 3,00 | 5,00 | 5,00 | 1,00 | 1,00 | 1,00 | 5,00 | 5,00 | 3,00 |
| | S.S. | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . |
| 45,00 | $\bar{X}$ | 5,00 | 4,00 | 4,00 | 5,00 | 2,00 | 5,00 | 5,00 | 2,00 | 4,00 | 2,00 | 3,00 | 2,00 | 2,00 | 5,00 | 4,00 | 5,00 | 2,00 | 5,00 | 5,00 | 2,00 |
| | S.S. | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . |
| 49,00 | $\bar{X}$ | 4,00 | 4,00 | 3,00 | 1,00 | 3,00 | 2,00 | 1,00 | 1,00 | 3,00 | 4,00 | 2,00 | 2,00 | 4,00 | 4,00 | 1,00 | 1,00 | 2,00 | 3,00 | 4,00 | 2,00 |
| | S.S. | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . |
| 52,00 | $\bar{X}$ | 2,50 | 2,50 | 1,50 | 2,00 | 3,00 | 2,00 | 1,00 | 1,00 | 3,00 | 3,00 | 2,00 | 2,00 | 4,00 | 4,00 | 1,00 | 2,00 | 2,00 | 3,00 | 3,00 | 2,50 |
| | S.S. | 2,12 | 0,71 | 0,71 | 1,41 | 2,83 | 1,41 | 0,00 | 0,00 | 2,83 | 2,83 | 1,41 | 1,41 | 1,41 | 1,41 | 0,00 | 1,41 | 1,41 | 2,83 | 2,83 | 2,12 |
| 58,00 | $\bar{X}$ | 3,00 | 3,00 | 3,00 | 4,00 | 5,00 | 4,00 | 5,00 | 4,00 | 4,00 | 4,00 | 3,00 | 4,00 | 4,00 | 5,00 | 4,00 | 4,00 | 4,00 | 4,00 | 3,00 | 3,00 |
| | S.S. | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . | . |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,92 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

### 5.3.4. Medeni Durum

Medeni durum konusunda, farklı medeni durumlara sahip katılımcılar tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23 incelendiğinde evli katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler ölçeğinin maddelerinden elde ettikleri puan ortalamaları sıralandığında, en yüksek ortalamayı *Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması* ($\bar{X}$=4,70, SS=.53) ölçütünde, en düşük ortalamayı ise *Maddi durumunun iyi (zengin) olması* ($\bar{X}$= 2,72, SS= 1,03) ölçütünde elde ettikleri görülmüştür. Bekar katılımcıların en yüksek puanı elde ettikleri ölçüt evlilerle aynıdır. Bekar katılımcılar *Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması* ölçütünde ($\bar{X}$=4,64, SS=.60) puanlarını elde etmişlerdir. Bekar katılımcıların en düşük ortalamayı elde ettikleri ölçüt *Evleneceğim kişinin dindar olması*' dır. Bu ölçütten elde ettikleri puanlar ($\bar{X}$=2,61, SS=1.44)'tür.

Nişanlı katılımcıların en yüksek puanı elde ettikleri ölçüt bekar ve evlilerle aynıdır. Nişanlı katılımcılar *Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması* ölçütünde ($\bar{X}$=4,77, SS=.50) puanlarını elde etmişlerdir. Nişanlı katılımcıların en düşük ortalamayı elde ettikleri ölçüt *Maddi durumunun iyi (zengin) olması* ($\bar{X}$= 2,45, SS= ,89)'dur.

Boşanmış katılımcıların en yüksek puanı elde ettikleri ölçüt nişanlı, bekar ve evlilerle aynıdır. Boşanmış katılımcılar *Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması* ölçütünde ($\bar{X}$=4,36, SS=.89) puanlarını elde etmişlerdir. Boşanmış katılımcıların en düşük ortalamayı elde ettikleri ölçüt *Daha önce evlenmemiş olmasıdır.* Bu ölçütten elde ettikleri puan ortalaması ($\bar{X}$= 1,43, SS= ,65)'dir.

İlişkisi var olan katılımcıların en yüksek puanı elde ettikleri ölçüt boşanmış, nişanlı, bekar ve evlilerle aynıdır. İlişkisi var olan katılımcılar *Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması* ölçütünde ($\bar{X}$=4,64, SS=.61) puan ortalaması elde etmişlerdir. İlişkisi var olan katılımcıların en düşük ortalamayı elde ettikleri ölçüt *Evleneceğim kişinin dindar olmasıdır.* Bu ölçütten elde ettikleri puan ortalaması ($\bar{X}$= 2,31, SS= 1,30)'dur.

Bulgular evli, bekar, nişanlı, boşanmış ve ilişkisi olan katılımcıların hoşgörülü, duyarlı ve cana yakın kişileri daha evlenebilir bulduklarını göstermektedir.

**Tablo 23. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı**

| Medeni Durum | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakire/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Evli | $\bar{X}$ | 4,39 | 3,29 | 2,72 | 2,95 | 3,33 | 3,67 | 3,46 | 3,17 | 3,61 | 3,65 | 2,87 | 3,24 | 3,84 | 4,70 | 2,90 | 3,71 | 3,30 | 4,29 | 4,14 | 2,26 |
| | S.S. | 0,84 | 0,95 | 1,03 | 1,69 | 1,34 | 1,16 | 1,63 | 1,42 | 1,24 | 1,07 | 1,24 | 1,23 | 0,95 | 0,53 | 1,46 | 1,43 | 1,38 | 0,88 | 1,01 | 1,05 |
| Bekar | $\bar{X}$ | 4,19 | 3,49 | 2,92 | 2,72 | 3,59 | 3,67 | 3,03 | 3,05 | 3,48 | 3,45 | 2,75 | 3,46 | 3,87 | 4,64 | 2,61 | 3,65 | 3,24 | 4,23 | 3,79 | 2,49 |
| | S.S. | 1,02 | 1,03 | 1,14 | 1,59 | 1,34 | 1,14 | 1,67 | 1,40 | 1,24 | 1,09 | 1,20 | 1,15 | 1,01 | 0,60 | 1,44 | 1,50 | 1,31 | 0,85 | 1,12 | 1,30 |
| Nişanlı | $\bar{X}$ | 4,45 | 3,32 | 2,45 | 3,16 | 3,74 | 3,97 | 3,68 | 3,13 | 3,68 | 3,42 | 2,84 | 3,58 | 3,77 | 4,77 | 2,84 | 3,97 | 3,19 | 4,42 | 4,32 | 2,26 |
| | S.S. | 0,77 | 0,98 | 0,89 | 1,81 | 0,97 | 0,98 | 1,40 | 1,18 | 0,87 | 1,12 | 1,16 | 1,03 | 1,15 | 0,50 | 1,46 | 1,40 | 1,22 | 0,77 | 0,79 | 1,00 |
| Boşanmış | $\bar{X}$ | 3,21 | 2,64 | 2,86 | 1,50 | 3,36 | 3,43 | 2,43 | 2,64 | 2,71 | 3,00 | 2,50 | 3,00 | 4,29 | 4,36 | 2,43 | 1,43 | 2,50 | 3,14 | 3,29 | 2,43 |
| | S.S. | 1,48 | 1,15 | 1,10 | 0,94 | 1,34 | 1,28 | 1,40 | 1,60 | 1,14 | 1,18 | 1,35 | 1,36 | 1,14 | 0,84 | 1,40 | 0,65 | 1,65 | 1,29 | 1,38 | 1,16 |
| İlişkisi var | $\bar{X}$ | 4,33 | 3,29 | 2,79 | 2,40 | 3,69 | 3,60 | 3,05 | 3,10 | 3,55 | 3,57 | 2,92 | 3,39 | 3,64 | 4,64 | 2,31 | 3,61 | 3,20 | 4,39 | 3,80 | 2,38 |
| | S.S. | 0,70 | 0,87 | 1,15 | 1,58 | 1,15 | 1,11 | 1,57 | 1,36 | 1,11 | 0,92 | 1,21 | 1,03 | 1,15 | 0,61 | 1,30 | 1,44 | 1,33 | 0,69 | 1,08 | 1,17 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,92 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

Evli, bekar, nişanlı, boşanmış ve ilişkisi olan katılımcıların Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden elde ettikleri puanlar, madde bazında analiz edilmiş ve hangi medeni durumdaki katılımcının hangi maddede hangi medeni durumdaki katılımcıya göre anlamlı düzeyde farklı düşündüğü belirlenmiştir. Bu konuda ulaşılan bulgular Tablo 24'te verilmiştir:

**Tablo 24. Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Madde-Medeni Durum Analizi**

| Ölçüt | Ölçüt Düzeyi | Medeni Durum | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Evli (A) | Bekar (B) | Nişanlı (C) | Boşanmış (D) | İlişkisi var (E) |
| Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Hiç önemli değil | | | | A( ,001)<br>B( ,012) | |
| | Kısmen Önemli | | | | A( ,009)<br>B( ,042)<br>E( ,012) | |
| Güzel/ Yakışıklı olması | Çok önemli | | E( ,003) | | | |
| Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Çok önemli | | A( ,002) | | | |
| | Kısmen Önemli | | | E( ,031) | | |
| | Önemli | | | | A( ,015) | A(,015) |
| | Çok önemli | | | | | |
| Aynı dinden/mezhepten olmak | Hiç önemli değil | | C( ,035) | | C( ,031) | |
| | Önemli Değil | | | A( ,027) | | |
| | Önemli | | | | | A(,019) |
| | Çok önemli | E( ,005) | | | | |
| Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Önemli Değil | | | A( ,036) | | |
| Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Kısmen Önemli | | | | A( ,030)<br>B( ,000)<br>E( ,008) | |
| Daha önce evlenmemiş olması | Hiç önemli değil | | | | A( ,000)<br>B( ,000)<br>C( ,004)<br>E( ,000) | |
| | Önemli Değil | | | | A( ,010) | |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Hiç önemli değil | | | | A(,016) B(,003) E(,029) | |
| Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Hiç önemli değil | | | | A(,009) B(,002) | |
| Aile bağlarına düşkün olması | Hiç önemli değil | | | | A(,018) E(,017) | |
| | Önemli Değil | | | | | A(,022) |
| Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması | Çok önemli | | A(,001) | | | |

Tablo 24 incelendiğinde farklı medeni durumlardaki katılımcıların madde (ölçüt) bazında kimi maddelerde birbirlerinden anlamlı düzeylerde ($p<.05$) farklı düşündükleri görülmektedir. *Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması* maddesinde boşanmış katılımcılar bu ölçütü evli, bekar ve ilişkisi olanlara göre hiç önemli değil ve önemli değil bulmaktadırlar.

Bekar katılımcılar *güzel, yakışıklı olması* ölçütünü ilişkisi olanlara göre çok önemli bulmaktadırlar.

*Maddi durumun iyi olmasını* bekarlar evlilere göre çok önemli bulurken, boşanmışlar ve ilişkisi olanlar evlilere göre önemli bulmaktadırlar. Burada dikkat çeken bulgu evliler maddi durumu önemsemezken, diğer medeni durumdaki katılımcılar zengin olmayı önemli bir ölçüt olarak kabul etmekteler.

*Aynı dinden\mezhepten olmak* evlilerde ilişkisi olanlara göre çok önemli iken, bekar ve boşanmış katılımcılarda nişanlılara göre hiç önemli değildir.

*Politik, siyasi görüşün benzer ya da aynı olması* nişanlılar açısından evlilere göre önemli olmayan düzeydedir. *Hoşgörülü, duyarlı cana yakın olma* ölçütü boşanmışlar için evli, bekar ve ilişkisi olanlara nazaran önemli görülmemektedir.

Daha önce evlenmemiş olma ölçütü boşanmışlar için evli, bekar, nişanlı ve ilişkisi olanlara göre hiç önemli değildir. Aynı şekilde boşanmış katılımcılar için *Flört ilişkisi yaşıyor olma, yaşam tarzlarının birbirine uyması, aile bağlarına düşkün olması* ölçütleri bekar, evli, nişanlı ve ilişkisi olan katılımcılara kıyasla hiç önemli değil düzeyindedir.

Dikkat çeken bir başka bulgu ise Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması ölçütünün bekar katılımcılarda, evlilere göre çok önemli görülmesidir. Diğer bir deyişle, bekar katılımcılar evlenecekleri kişinin popüler olmasını istemektedir.

### 5.3.4. Flört Edilen Kişiyle Tanışma Biçimi

Flörtle tanışma konusunda, arkadaş, aile, internet, okul, iş ve diğer ortamlar vesilesiyle tanışan katılımcılar tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25 incelendiğinde tanışma vesilesi arkadaş olan katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler ölçeğinin maddelerinden elde ettikleri puan ortalamaları sıralandığında, en yüksek ortalamayı *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ($\bar{X}$=4,66, SS=.56) ölçütünde, en düşük ortalamayı ise *Evleneceğim kişinin popüler olması* ($\bar{X}$= 2,40, SS= 1,14) ölçütünde elde ettikleri görülmüştür.

Aile aracılığıyla flörtüyle tanışan katılımcıların en yüksek puan ortalamasını elde ettiği ölçüt, arkadaş vesilesi ile flörtüyle tanışan kişilerle aynıdır. Katılımcıların *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde almış oldukları puan ortalaması ($\bar{X}$=4,83, SS=.38)'dir. Aile aracılığıyla flörtüyle tanışan katılımcılar en düşük puan ortalamasını ise; *evlenilecek kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünden almışlardır. Bu ölçütten elde edilen puan ortalaması ($\bar{X}$=2,29, SS=1.12)'dur.

Tanışma biçimi internet aracılığıyla olanlar en yüksek ortalamayı *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ($\bar{X}$=4,51, SS=.94) ölçütünde, en düşük ortalamayı da; *evlenilecek kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünden almışlardır. Bu ölçütten elde edilen puan ortalaması ($\bar{X}$=2,49, SS=1.19)'dur.

Okul aracılığıyla tanışan katılımcıların ölçekten almış oldukları en yüksek ve en düşük puan ortalamaları internet vesilesi ile tanışanlara benzerdir. Bu gruptaki katılımcılar en yüksek ortalamayı *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ($\bar{X}$=4,67, SS=.49) ölçütünde, en düşük ortalamayı da; *evlenilecek kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünden almışlardır. Bu ölçütten elde edilen puan ortalaması ($\bar{X}$=2,17, SS=1.08)'dur.

İş ortamında tanışan katılımcılar ölçek maddelerinden en yüksek puan ortalamasını *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ($\bar{X}$=4,58, SS=.63) ölçütünde, en düşük ortalamayı da *evlenilecek kişinin dindar olması* ($\bar{X}$=2,42, SS=1,31) ölçütünden elde etmişlerdir.

Tanışma biçimi olarak diğer seçeneğini işaretleyen katılımcıların ölçekten elde etmiş oldukları en yüksek ve en düşük puan ortalamaları okul ve internet aracılığıyla tanışanlarla benzerdir. Bu gruptakiler en yüksek ortalamayı *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ($\bar{X}$=4,71, SS=.48) ölçütünde, en düşük ortalamayı da; *evlenilecek kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünden almışlardır. Bu ölçütten elde edilen puan ortalaması ($\bar{X}$=2,48, SS=1.39)'dur.

Bulgular incelendiğinde tanışma biçimi ne olursa olsun tüm katılımcılar evlenecekleri kişide en çok hoşgörülü, duyarlı ve cana yakın olmayı aramaktadırlar.

**Tablo 25. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Tanışma Biçimlerine Göre Dağılımı**

| Tanışma Biçimi | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Arkadaş | $\bar{X}$ | 4,34 | 3,33 | 2,86 | 2,62 | 3,57 | 3,69 | 3,04 | 3,06 | 3,51 | 3,46 | 2,79 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,66 | 3,16 | 4,29 | 3,94 | 2,40 |
| | S.D. | 0,76 | 0,92 | 1,05 | 1,66 | 1,28 | 1,16 | 1,60 | 1,41 | 1,15 | 1,01 | 1,26 | 1,14 | 1,00 | 0,56 | 1,41 | 1,51 | 1,37 | 0,85 | 1,05 | 1,14 |
| Aile | $\bar{X}$ | 3,71 | 3,04 | 2,96 | 3,42 | 3,83 | 4,17 | 4,08 | 2,88 | 3,92 | 3,92 | 3,08 | 3,67 | 3,42 | 4,83 | 3,54 | 4,13 | 3,25 | 4,21 | 4,29 | 2,29 |
| | S.D. | 1,33 | 1,04 | 0,75 | 1,61 | 1,34 | 0,87 | 1,47 | 1,51 | 1,06 | 0,83 | 1,28 | 1,01 | 0,97 | 0,38 | 1,59 | 1,30 | 1,29 | 0,88 | 0,75 | 1,12 |
| Internet | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,67 | 2,86 | 2,76 | 3,57 | 3,65 | 3,41 | 3,55 | 3,59 | 3,55 | 2,92 | 3,20 | 3,82 | 4,51 | 2,67 | 3,61 | 3,24 | 4,18 | 3,86 | 2,49 |
| | S.D. | 1,06 | 1,03 | 1,28 | 1,58 | 1,29 | 0,93 | 1,62 | 1,19 | 1,26 | 1,06 | 1,29 | 1,29 | 1,20 | 0,94 | 1,42 | 1,55 | 1,38 | 0,88 | 1,02 | 1,19 |
| Okul | $\bar{X}$ | 4,34 | 3,24 | 2,56 | 2,74 | 3,65 | 3,63 | 3,28 | 3,01 | 3,40 | 3,48 | 3,00 | 3,36 | 3,71 | 4,67 | 2,48 | 3,55 | 3,29 | 4,29 | 3,87 | 2,17 |
| | S.D. | 0,83 | 0,85 | 1,12 | 1,63 | 1,21 | 1,16 | 1,62 | 1,43 | 1,23 | 1,07 | 1,10 | 1,16 | 1,04 | 0,49 | 1,37 | 1,39 | 1,31 | 0,87 | 1,20 | 1,08 |
| İş | $\bar{X}$ | 4,36 | 3,32 | 2,72 | 2,43 | 3,47 | 3,58 | 3,09 | 2,96 | 3,49 | 3,43 | 2,81 | 3,25 | 3,98 | 4,58 | 2,42 | 3,55 | 3,21 | 4,17 | 3,87 | 2,49 |
| | S.D. | 0,76 | 0,96 | 1,06 | 1,38 | 1,15 | 1,05 | 1,46 | 1,32 | 1,15 | 0,91 | 1,26 | 1,00 | 0,84 | 0,63 | 1,31 | 1,40 | 1,28 | 0,91 | 1,16 | 1,09 |
| Diğer | $\bar{X}$ | 4,17 | 3,40 | 2,93 | 2,76 | 3,29 | 3,57 | 3,05 | 3,13 | 3,58 | 3,63 | 2,57 | 3,50 | 3,93 | 4,71 | 2,64 | 3,50 | 3,27 | 4,31 | 3,86 | 2,48 |
| | S.D. | 1,12 | 1,16 | 1,15 | 1,77 | 1,39 | 1,25 | 1,76 | 1,37 | 1,25 | 1,22 | 1,14 | 1,18 | 1,18 | 0,48 | 1,51 | 1,62 | 1,41 | 0,81 | 1,10 | 1,39 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.D. | 0,92 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

### 5.3.5. Flörte Başlama Yaşı

Flörte başlama yaşı konusunda, 15 ve daha önce, 16-17, 18-19, 20 ve daha yukarı ile Henüz flört yaşamadım diyen katılımcılar tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26 incelendiğinde flörte başlama yaşına göre 15 yaş ve altı flört etmeye başlayanlar hariç diğer tüm katılımcıların en yüksek ve en düşük puan ortalaması elde ettikleri ölçütler aynıdır: *Evleneceğim kişinin hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ile *Evleneceğim kişinin popüler olması.*15 yaşında ya da daha öncesinde flörte başladım diyenlerin ölçekten elde etmiş oldukları puan ortalamaları incelendiğinde en yüksek ortalamayı diğerleri gibi *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ($\bar{X}$=4,68, SS=.54) ölçütünde, en düşük ortalamayı ise *Evleneceğim kişinin bakir\bakire olması* ($\bar{X}$= 2,31, SS= 1,53) ölçütünde elde ettikleri görülmüştür.

Flörte başlama yaşı farklı olan diğer katılımcıların ölçekten elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütündedir ve ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: 16-17 yaşında başlayanlar ($\bar{X}$= 4,65, SS= ,60); 18-19 yaşında başlayanlara ($\bar{X}$= 4,58, SS= ,62); 20 yaş ve üzerinde flörte başlayanlar ($\bar{X}$= 4,68, SS= ,58); hiç flört yaşamamış olanlar ($\bar{X}$=4,88, SS= ,34).

Flörte başlama yaşı farklı olan diğer katılımcıların ölçekten elde etmiş oldukları en düşük puan ortalaması *Evleneceğim kişinin popüler olması* ölçütündedir ve ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: 16-17 yaşında başlayanlar ($\bar{X}$= 2,44, SS= 1,23); 18-19 yaşında başlayanlara ($\bar{X}$= 2,35, SS= 1,07); 20 yaş ve üzerinde flörte başlayanlar ($\bar{X}$= 2,31, SS= 1,11); hiç flört yaşamamış olanlar ($\bar{X}$= 2,44, SS= 1,59). Bulgular katılımcıların flörte başlama yaşlarına göre evlilik tercihlerini benzer olduğunu göstermektedir.

**Tablo 26. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Flörte Başlama Yaşlarına Göre Dağılımı**

| Flörte Başlama Yaşı | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 15 yaş ve altı | $\bar{X}$ | 4,29 | 3,64 | 3,05 | 2,31 | 3,56 | 3,15 | 2,44 | 2,86 | 3,46 | 3,68 | 2,66 | 3,24 | 4,20 | 4,68 | 2,17 | 3,32 | 3,10 | 4,37 | 3,98 | 2,58 |
| | S.S. | 1,00 | 1,03 | 1,25 | 1,53 | 1,34 | 1,32 | 1,56 | 1,43 | 1,34 | 1,06 | 1,30 | 1,24 | 0,92 | 0,54 | 1,30 | 1,57 | 1,44 | 0,89 | 1,09 | 1,37 |
| 16-17 yaşlarında | $\bar{X}$ | 4,18 | 3,36 | 2,84 | 2,60 | 3,48 | 3,72 | 3,15 | 3,14 | 3,47 | 3,30 | 2,94 | 3,44 | 3,61 | 4,65 | 2,53 | 3,70 | 3,47 | 4,20 | 3,71 | 2,44 |
| | S.S. | 1,03 | 0,96 | 1,11 | 1,54 | 1,23 | 1,14 | 1,69 | 1,38 | 1,20 | 1,00 | 1,19 | 1,10 | 1,09 | 0,60 | 1,39 | 1,44 | 1,35 | 0,85 | 1,13 | 1,23 |
| 18-19 yaşlarında | $\bar{X}$ | 4,31 | 3,29 | 2,80 | 2,66 | 3,68 | 3,71 | 3,32 | 3,18 | 3,42 | 3,50 | 2,96 | 3,47 | 3,73 | 4,58 | 2,72 | 3,52 | 3,21 | 4,26 | 3,83 | 2,35 |
| | S.S. | 0,80 | 0,94 | 1,12 | 1,69 | 1,30 | 1,07 | 1,62 | 1,37 | 1,28 | 1,17 | 1,18 | 1,23 | 1,08 | 0,62 | 1,42 | 1,54 | 1,37 | 0,83 | 1,05 | 1,07 |
| 20 ve yukarı yaşlarda | $\bar{X}$ | 4,35 | 3,29 | 2,73 | 2,83 | 3,50 | 3,73 | 3,31 | 3,04 | 3,58 | 3,56 | 2,78 | 3,28 | 3,84 | 4,68 | 2,69 | 3,67 | 3,15 | 4,25 | 4,03 | 2,31 |
| | S.S. | 0,80 | 0,95 | 1,00 | 1,65 | 1,24 | 1,06 | 1,54 | 1,36 | 1,09 | 0,97 | 1,22 | 1,08 | 1,00 | 0,58 | 1,43 | 1,44 | 1,28 | 0,86 | 1,05 | 1,11 |
| Deneyimim yok | $\bar{X}$ | 3,50 | 3,19 | 2,50 | 3,25 | 3,44 | 4,00 | 3,50 | 3,81 | 4,06 | 4,00 | 2,56 | 4,00 | 3,56 | 4,88 | 3,38 | 4,06 | 3,25 | 4,50 | 3,81 | 2,44 |
| | S.S. | 1,59 | 1,33 | 1,46 | 1,92 | 1,63 | 1,37 | 2,00 | 1,56 | 1,18 | 1,16 | 1,32 | 1,10 | 1,32 | 0,34 | 1,71 | 1,61 | 1,61 | 0,89 | 1,38 | 1,59 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,92 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

### 5.3.6. Flört Süresi

Flörte süresi konusunda, 0-6 ay; 6-12 ay; 1-2 yıl; 2-3 yıl ile 4 yıl ve üzeri flört yaşayan katılımcılar tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 27'de verilmiştir.

Tablo 27 incelendiğinde flörte başlama yaşına göre 2-3 yıl flört süresi olanlar hariç diğer tüm katılımcıların en yüksek ve en düşük puan ortalaması elde ettikleri ölçütler aynıdır: *Evleneceğim kişinin hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ile *Evleneceğim kişinin popüler olması.*

2-3 yıl flört süresi olan katılımcıların ölçekten elde etmiş oldukları puan ortalamaları incelendiğinde en yüksek ortalamayı diğerleri gibi *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ($\bar{X}$=4,59, SS=.63) ölçütünde, en düşük ortalamayı ise *Evleneceğim kişinin dindar olması* ($\bar{X}$= 2,22, SS= 1,19) ölçütünde elde ettikleri görülmüştür.

Flört süresi farklı olan diğer katılımcıların ölçekten elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütündedir ve ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: 0-6 ay ($\bar{X}$= 4,67, SS= ,56); 6-12 ay ($\bar{X}$= 4,71, SS= ,46); 1-2 yıl ($\bar{X}$= 4,63, SS= ,65); 4 yıl ve üzeri flört yaşamış olanlar ($\bar{X}$=4,67, SS= ,60).

Flört süresi farklı olan diğer katılımcıların ölçekten elde etmiş oldukları en düşük puan ortalaması *Evleneceğim kişinin popüler olması* ölçütündedir ve ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: 0-6 ay ($\bar{X}$= 2,47, SS= 1,21); 6-12 ay ($\bar{X}$= 2,38, SS= 1,27); 1-2 yıl ($\bar{X}$= 2,39, SS= 1,16); ); 4 yıl ve üzeri flört yaşamış olanlar ($\bar{X}$=2,38, SS=1,07).

Bulgular katılımcıların flört sürelerine göre evlilik ölçütlerinin birbirine benzer olduğunu göstermektedir.

**Tablo 27. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Flört Süresine Göre Dağılımı**

| Flört Süresi | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 0-6 ay | $\bar{X}$ | 4,13 | 3,42 | 2,85 | 2,83 | 3,65 | 3,63 | 3,17 | 2,93 | 3,30 | 3,45 | 2,73 | 3,35 | 3,80 | 4,67 | 2,65 | 3,68 | 3,35 | 4,25 | 3,94 | 2,47 |
| | S.S. | 1,07 | 1,01 | 1,12 | 1,65 | 1,20 | 1,19 | 1,63 | 1,48 | 1,30 | 1,04 | 1,22 | 1,17 | 1,12 | 0,56 | 1,48 | 1,47 | 1,35 | 0,89 | 1,08 | 1,21 |
| 6-12 ay | $\bar{X}$ | 4,15 | 3,34 | 2,78 | 2,49 | 3,50 | 3,62 | 3,12 | 3,12 | 3,85 | 3,41 | 3,01 | 3,60 | 3,93 | 4,71 | 2,51 | 3,66 | 3,25 | 4,24 | 3,74 | 2,38 |
| | S.S. | 0,97 | 1,11 | 1,18 | 1,68 | 1,23 | 1,11 | 1,70 | 1,46 | 1,10 | 1,05 | 1,30 | 1,15 | 0,90 | 0,46 | 1,47 | 1,56 | 1,31 | 0,85 | 1,18 | 1,27 |
| 1-2 yıl | $\bar{X}$ | 4,40 | 3,25 | 2,72 | 2,82 | 3,49 | 3,76 | 3,40 | 3,31 | 3,59 | 3,45 | 2,80 | 3,32 | 3,79 | 4,63 | 2,93 | 3,54 | 3,04 | 4,27 | 3,99 | 2,39 |
| | S.S. | 0,72 | 0,97 | 1,08 | 1,66 | 1,31 | 1,10 | 1,56 | 1,26 | 1,10 | 1,02 | 1,17 | 1,14 | 0,94 | 0,65 | 1,46 | 1,43 | 1,20 | 0,76 | 1,04 | 1,16 |
| 2-3 yıl | $\bar{X}$ | 4,31 | 3,36 | 2,74 | 2,47 | 3,49 | 3,47 | 2,82 | 2,97 | 3,50 | 3,65 | 2,82 | 3,33 | 3,72 | 4,59 | 2,22 | 3,50 | 3,21 | 4,33 | 3,77 | 2,36 |
| | S.S. | 0,87 | 0,98 | 1,11 | 1,57 | 1,26 | 1,18 | 1,59 | 1,25 | 1,14 | 1,02 | 1,25 | 1,14 | 1,10 | 0,63 | 1,19 | 1,58 | 1,35 | 0,82 | 1,10 | 1,22 |
| 4 yıl ve üzeri | $\bar{X}$ | 4,38 | 3,34 | 2,85 | 2,73 | 3,52 | 3,77 | 3,30 | 3,15 | 3,55 | 3,64 | 2,85 | 3,34 | 3,82 | 4,67 | 2,68 | 3,66 | 3,23 | 4,25 | 4,01 | 2,28 |
| | S.S. | 0,86 | 0,86 | 1,05 | 1,63 | 1,37 | 1,07 | 1,64 | 1,40 | 1,19 | 1,10 | 1,19 | 1,13 | 1,10 | 0,60 | 1,41 | 1,46 | 1,46 | 0,92 | 1,06 | 1,07 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,91 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

Flört süresi 0-6 ay, 6-12 ay, 1-2 yıl, 2-3 yıl ile 4 yıl ve üzeri olan katılımcıların Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden elde ettikleri puanlar, madde bazında analiz edilmiş ve hangi flört süresine sahip olan katılımcının hangi maddede hangi sürede flört eden katılımcıya göre anlamlı düzeyde farklı düşündüğü belirlenmiştir. Bu konuda ulaşılan bulgular Tablo 28'de verilmiştir:

**Tablo 28. Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Madde-Flört Süresi Analizi**

| Ölçüt | Ölçüt Düzeyi | Flört süresi | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | 0-6 ay (A) | 6-12 ay (B) | 1-2 yıl (C) | 2-3 yıl (D) | 4 yıl ve üzeri (E) |
| Kültürümüzün benzer/aynı olması | Önemli | | | A( ,029) | | |
| Evleneceğim kişinin dindar olması | Çok önemli | | | D( ,014) | | |
| Daha önce evlenmemiş olması | Önemli Değil | | | E( ,040) | | |

Tablo 28 incelendiğinde farklı sürelerde flört yaşayan katılımcıların madde (ölçüt) bazında kimi maddelerde birbirlerinden anlamlı düzeylerde ($p<.05$) farklı düşündükleri görülmektedir. *Kültürümüzün benzer\aynı olması* maddesinde 1-2 yıl flört süresine sahip katılımcılar bu ölçütü 0-6 ay flört süresi olanlara göre olanlara göre daha önemli bulmaktadırlar.

1-2 yıl flört süresine sahip olan katılımcılar *evleneceğim kişinin dindar olması* ölçütünü 2-3 yıl flört edenlere göre çok önemli bulurken; *daha önce evlenmemiş olma* ölçütünü 4 yıl ve üzeri olanlara göre daha önemsiz bulmaktadırlar.

### 5.3.7. Flört Nedeni

Flört etme nedeni konusunda, Evlilik düşünmeme, Ekonomik durum, Kendini hazır hissetmeme ve diğer seçenekleri işaretleyen katılımcılar tarafından eş seçmede en çok ve en

az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29 incelendiğinde flört süresine göre tüm katılımcıların en yüksek ve en düşük puan ortalaması elde ettikleri ölçütler aynıdır: *Evleneceğim kişinin hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ile *Evleneceğim kişinin popüler olması.*

Flört süresi farklı olan diğer katılımcıların ölçekten elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütündedir ve ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: evlilik düşünmeyenler ($\bar{X}$= 4,60, SS= ,74); ekonomik nedeni öne sürenler ($\bar{X}$= 4,71, SS= ,64); kendini evliliğe hazır hissetmeyenler ($\bar{X}$= 4,69, SS= ,59); diğer seçeneğini işaretleyenler ($\bar{X}$=4,65, SS= ,55).

Flört süresi farklı olan diğer katılımcıların ölçekten elde etmiş oldukları en düşük puan ortalaması *Evleneceğim kişinin popüler olması* ölçütündedir ve ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: evlilik düşünmeyenler ($\bar{X}$= 2,43, SS= 1,16); ekonomik nedeni öne sürenler ($\bar{X}$= 2,27, SS= 1,18); kendini evliliğe hazır hissetmeyenler ($\bar{X}$= 2,50, SS= 1,16); diğer seçeneğini işaretleyenler ($\bar{X}$=2,34, SS= 1,18).

Bulgular katılımcıların flört etme nedenlerine göre evlilik ölçütlerinin birbirine benzer olduğunu göstermektedir.

**Tablo 29. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Flört Nedenine Göre Dağılımı**

| Flört Nedeni | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Evlilik düşünememe | $\bar{X}$ | 4,23 | 3,66 | 2,85 | 2,45 | 3,49 | 3,72 | 3,26 | 3,09 | 3,26 | 3,43 | 2,60 | 3,32 | 4,00 | 4,60 | 2,53 | 3,45 | 3,49 | 4,17 | 3,60 | 2,43 |
| | S.S. | 1,07 | 1,13 | 1,38 | 1,54 | 1,38 | 1,06 | 1,73 | 1,32 | 1,37 | 1,14 | 1,19 | 1,24 | 0,98 | 0,74 | 1,35 | 1,57 | 1,44 | 0,94 | 1,25 | 1,16 |
| Ekonomik durum | $\bar{X}$ | 4,17 | 3,49 | 2,66 | 3,27 | 3,34 | 3,54 | 3,32 | 2,93 | 3,63 | 3,78 | 3,15 | 3,10 | 4,00 | 4,71 | 2,80 | 3,80 | 3,10 | 4,24 | 4,05 | 2,27 |
| | S.S. | 1,14 | 1,14 | 1,24 | 1,57 | 1,44 | 1,27 | 1,59 | 1,52 | 1,24 | 1,21 | 1,28 | 1,18 | 1,02 | 0,64 | 1,38 | 1,55 | 1,43 | 1,09 | 1,22 | 1,18 |
| Kendini hazır hissetmeme | $\bar{X}$ | 4,31 | 3,52 | 3,06 | 2,60 | 3,62 | 3,60 | 3,01 | 3,01 | 3,44 | 3,50 | 2,89 | 3,35 | 3,90 | 4,69 | 2,55 | 3,73 | 3,15 | 4,28 | 3,83 | 2,50 |
| | S.S. | 0,92 | 0,86 | 0,94 | 1,62 | 1,18 | 1,17 | 1,64 | 1,41 | 1,19 | 1,08 | 1,25 | 1,20 | 0,81 | 0,59 | 1,43 | 1,40 | 1,37 | 0,86 | 1,11 | 1,16 |
| Diğer | $\bar{X}$ | 4,28 | 3,22 | 2,72 | 2,70 | 3,55 | 3,69 | 3,21 | 3,14 | 3,58 | 3,51 | 2,80 | 3,42 | 3,72 | 4,65 | 2,64 | 3,58 | 3,22 | 4,28 | 3,97 | 2,34 |
| | S.S. | 0,86 | 0,94 | 1,07 | 1,66 | 1,27 | 1,12 | 1,61 | 1,37 | 1,15 | 1,00 | 1,20 | 1,11 | 1,12 | 0,55 | 1,44 | 1,49 | 1,31 | 0,81 | 1,03 | 1,18 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,91 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

### 5.3.8. Flört Sayısı

Flört sayısı konusunda, hiç flört etmemiş olanlar, bir kez etmiş olanlar, iki kez etmiş olanlar, üç kez etmiş olanlar, dört kez etmiş olanlar ile beş kez ve daha fazla flört etmiş olan katılımcılar tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 30'da verilmiştir.

Tablo 30 incelendiğinde flört sayısına göre tüm katılımcıların en yüksek puan ortalaması elde ettikleri ölçüt aynıdır: *Evleneceğim kişinin hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması.* Yanı sıra katılımcıların en düşük puan ortalaması elde ettikleri ölçütler *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması, evleneceğim kişinin dindar olması, bakir\bakire olması* maddeleridir.

Flört sayısı farklı olan katılımcıların ölçekten elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütündedir ve ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: hiç flört etmemiş olanlar ($\bar{X}$= 4,83, SS= 0,42); bir kez etmiş olanlar ($\bar{X}$= 4,55, SS= 0,66); iki kez etmiş olanlar ($\bar{X}$= 4,65, SS= 0,53); üç kez etmiş olanlar ($\bar{X}$= 4,69, SS= 0,53); dört kez etmiş olanlar ($\bar{X}$= 4,52, SS= 0,77); beş kez ve daha fazla flört etmiş olanlar ($\bar{X}$= 4,67, SS= 0,58).

Hiç flört etmemiş olanlar ($\bar{X}$= 2,19, SS= 1,23); bir kez flört etmiş olanlar ($\bar{X}$=2,25 , SS= 1,00 ) ile 3 kez flört etmiş olanlar ($\bar{X}$= 2,31, SS= 1,04) en düşük puan ortalamasını *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünden, İki kez flört etmiş olanlar en düşük puan ortalamasını *bakir\bakire olma* ($\bar{X}$= 2,47, SS= 1,64) ölçütünden dört kez ($\bar{X}$= 2,26, SS=1,27 ) ile beş kez ve üzeri flört edenler ($\bar{X}$= 2,32, SS= 1,34) ise *evleneceğim kişinin dindar olması* ölçütünden en düşük ortalamaları elde etmişlerdir.

Bulgular flört sayısının katılımcıların evlilik algısını kimi boyutlarda düşük düzeylerde etkilediğini göstermektedir.

**Tablo 30. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Flört Sayısına Göre Dağılımı**

| Flört Sayısı | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popüleritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Yok | $\bar{X}$ | 4,05 | 3,16 | 2,69 | 3,29 | 3,72 | 3,93 | 3,81 | 3,50 | 3,76 | 3,74 | 3,00 | 3,48 | 3,41 | 4,83 | 3,09 | 3,95 | 3,31 | 4,19 | 4,19 | 2,19 |
| | S.S. | 1,16 | 1,07 | 1,14 | 1,70 | 1,28 | 1,21 | 1,66 | 1,45 | 1,13 | 1,10 | 1,18 | 1,25 | 1,24 | 0,42 | 1,64 | 1,48 | 1,40 | 0,93 | 1,00 | 1,23 |
| 1 kez | $\bar{X}$ | 4,22 | 3,32 | 2,78 | 3,23 | 3,51 | 3,95 | 3,60 | 3,32 | 3,61 | 3,47 | 3,01 | 3,30 | 3,78 | 4,55 | 3,09 | 3,96 | 3,16 | 4,27 | 3,95 | 2,25 |
| | S.S. | 0,98 | 0,82 | 1,01 | 1,57 | 1,17 | 0,99 | 1,52 | 1,24 | 1,10 | 0,95 | 1,06 | 1,06 | 0,95 | 0,66 | 1,33 | 1,31 | 1,33 | 0,81 | 1,15 | 1,00 |
| 2 kez | $\bar{X}$ | 4,43 | 3,32 | 2,85 | 2,47 | 3,58 | 3,76 | 3,24 | 3,04 | 3,62 | 3,39 | 3,13 | 3,44 | 3,61 | 4,65 | 2,62 | 3,35 | 2,92 | 4,19 | 4,05 | 2,49 |
| | S.S. | 0,75 | 0,81 | 1,05 | 1,64 | 1,34 | 1,03 | 1,65 | 1,38 | 1,09 | 1,07 | 1,15 | 1,05 | 1,04 | 0,53 | 1,45 | 1,49 | 1,44 | 0,89 | 0,95 | 1,29 |
| 3 kez | $\bar{X}$ | 4,32 | 3,00 | 2,75 | 2,55 | 3,68 | 3,92 | 3,45 | 3,05 | 3,40 | 3,51 | 2,68 | 3,22 | 3,82 | 4,69 | 2,77 | 3,43 | 3,48 | 4,29 | 4,00 | 2,31 |
| | S.S. | 0,75 | 1,00 | 1,05 | 1,53 | 1,24 | 0,87 | 1,37 | 1,39 | 1,20 | 1,05 | 1,38 | 1,22 | 1,09 | 0,53 | 1,40 | 1,56 | 1,35 | 0,84 | 1,00 | 1,04 |
| 4 kez | $\bar{X}$ | 4,48 | 3,40 | 2,98 | 2,07 | 3,52 | 3,31 | 2,93 | 3,02 | 3,50 | 3,45 | 2,88 | 3,36 | 4,07 | 4,52 | 2,26 | 3,69 | 3,29 | 4,38 | 3,74 | 2,55 |
| | S.S. | 0,59 | 0,80 | 1,00 | 1,22 | 1,19 | 1,09 | 1,47 | 1,22 | 0,97 | 0,86 | 1,04 | 0,98 | 0,64 | 0,77 | 1,27 | 1,46 | 0,97 | 0,73 | 1,23 | 1,06 |
| 5 kez ve üzeri | $\bar{X}$ | 4,23 | 3,54 | 2,79 | 2,59 | 3,44 | 3,40 | 2,74 | 2,92 | 3,42 | 3,55 | 2,60 | 3,40 | 3,97 | 4,67 | 2,32 | 3,53 | 3,25 | 4,28 | 3,75 | 2,43 |
| | S.S. | 0,97 | 1,06 | 1,19 | 1,68 | 1,33 | 1,23 | 1,65 | 1,43 | 1,32 | 1,10 | 1,26 | 1,20 | 1,04 | 0,58 | 1,34 | 1,51 | 1,35 | 0,87 | 1,12 | 1,24 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,91 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

### 5.3.9. Halihazırdaki Flörtte Çatışma Sıklığı

Flörtte yaşanan çatışmanın sıklığı konusunda, hiçbir zaman çatışma yaşamayanlar, her zaman çatışma yaşayanlar, haftada birkaç kez çatışma yaşayanlar ile ayda birkaç kez çatışma yaşayan katılımcılar tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31 incelendiğinde flört sayısına göre tüm katılımcıların en yüksek puan ortalaması elde ettikleri ölçüt aynıdır: *Evleneceğim kişinin hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması.* Yanı sıra katılımcıların en düşük puan ortalaması elde ettikleri ölçütler *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması ile evleneceğim kişinin dindar olması* maddeleridir.

Flörtte yaşadığı çatışmanın miktarı farklı olan katılımcıların ölçekten elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütündedir ve ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: hiçbir zaman çatışma yaşamayanlar ($\bar{X}$= 4,76, SS= 0,48); her zaman çatışma yaşayanlar ($\bar{X}$= 4,67, SS= 0,59); haftada birkaç kez çatışma yaşayanlar ($\bar{X}$= 4,71, SS= 0,50) ile ayda birkaç kez çatışma yaşayanlar ($\bar{X}$= 4,60, SS= 0,64).

Hiçbir zaman çatışma yaşamayanlar ($\bar{X}$= 2,23, SS= 1,19); haftada birkaç kez çatışma yaşayanlar ($\bar{X}$= 2,54, SS= 1,25) ile ayda birkaç kez çatışma yaşayanlar ($\bar{X}$= 2,33, SS=1,12) en düşük puan ortalamasını *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünden elde ederken, her zaman çatışma yaşayanlar ($\bar{X}$= 2,17, SS= 1,40) ise; *evleneceğim kişinin dindar olması* ölçütünden elde etmişlerdir.

Bulgular flörtte yaşanan çatışma sıklığının kişilerin evlilik algıları üzerinde çeşitli düzeylerde etkili olduğunu göstermektedir. Dikkat çeken diğer bir bulgu da flört yaşamında her zaman çatışma yaşayan katılımcıların evleneceği kişinin dindar olmasının istemeyen kişiler olduğudur.

**Tablo 31. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Çatışma Sıklığına Göre Dağılımı**

| Çatışma Sıklığı | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Hiç bir zaman | $\bar{X}$ | 4,03 | 3,24 | 2,72 | 2,78 | 3,51 | 3,56 | 3,10 | 2,97 | 3,56 | 3,34 | 2,79 | 3,32 | 3,76 | 4,76 | 2,74 | 3,49 | 3,11 | 4,13 | 3,77 | 2,23 |
| | S.S. | 1,15 | 1,08 | 1,14 | 1,68 | 1,27 | 1,16 | 1,72 | 1,51 | 1,25 | 1,16 | 1,23 | 1,22 | 1,11 | 0,48 | 1,55 | 1,63 | 1,47 | 1,14 | 1,24 | 1,19 |
| Her zaman | $\bar{X}$ | 4,25 | 3,39 | 3,17 | 2,33 | 3,47 | 3,64 | 2,78 | 2,78 | 3,47 | 3,86 | 2,86 | 3,36 | 3,94 | 4,67 | 2,17 | 3,28 | 3,14 | 4,17 | 3,56 | 2,61 |
| | S.S. | 1,00 | 1,18 | 1,21 | 1,60 | 1,56 | 1,33 | 1,82 | 1,59 | 1,50 | 1,25 | 1,27 | 1,29 | 0,95 | 0,59 | 1,40 | 1,67 | 1,48 | 0,94 | 1,32 | 1,27 |
| Haftada birkaç | $\bar{X}$ | 4,46 | 3,38 | 2,91 | 2,81 | 3,38 | 3,64 | 3,37 | 3,15 | 3,58 | 3,66 | 3,03 | 3,43 | 3,98 | 4,71 | 2,73 | 3,86 | 3,45 | 4,30 | 3,86 | 2,54 |
| kez | S.S. | 0,87 | 0,90 | 1,17 | 1,70 | 1,28 | 1,20 | 1,63 | 1,41 | 1,08 | 0,94 | 1,17 | 1,10 | 0,93 | 0,50 | 1,45 | 1,35 | 1,37 | 0,73 | 1,15 | 1,25 |
| Ayda birkaç kez | $\bar{X}$ | 4,28 | 3,36 | 2,72 | 2,68 | 3,63 | 3,71 | 3,19 | 3,15 | 3,50 | 3,48 | 2,75 | 3,37 | 3,73 | 4,60 | 2,61 | 3,60 | 3,17 | 4,31 | 4,03 | 2,33 |
| | S.S. | 0,82 | 0,94 | 1,03 | 1,61 | 1,23 | 1,07 | 1,56 | 1,30 | 1,17 | 1,01 | 1,22 | 1,13 | 1,08 | 0,64 | 1,37 | 1,46 | 1,27 | 0,78 | 0,95 | 1,12 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,91 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

### 5.3.10. Eğitim Düzeyi

Eğitim düzeyi konusunda, okuryazar olan, ilkokul, ortaokul, lise, üniversite ve lisansüstü eğitim mezunu olan katılımcılar tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 32'de verilmiştir.

Tablo 32 incelendiğinde eğitim düzeylerine göre tüm katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler Ölçeğinden elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütündedir ve ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: okuryazar ($\bar{X}$= 5,00, SS= 0,00), ortaokul mezunu ($\bar{X}$= 4,50, SS= 0,71), lise mezunu ($\bar{X}$= 4,56, SS= 0,66), üniversite mezunu ($\bar{X}$= 4,65, SS= 0,60), lisansüstü mezunu ($\bar{X}$= 4,77, SS= 0,46).

Okuryazar olan katılımcılar en düşük puan ortalamasını *politik siyasi görüşünün benzer olması ölçütünden* ($\bar{X}$=1,50, SS= 0,71); Ortaokul ($\bar{X}$= 2,50, SS= 0,71), lise ($\bar{X}$= 2,49, SS= 1,40) ve üniversite mezunları ($\bar{X}$= 2,28, SS= 1,12) *evleneceğim popülaritesinin yüksek olması* ölçütünden, lisansüstü mezunları ise *evleneceğim kişinin dindar olması* ($\bar{X}$=2,41 , SS= 1,41) ölçütünden elde etmişlerdir.

Bulgular eğitim düzeylerinin farklılığı katılımcı kişilerin evlilik algıları üzerinde çeşitli düzeylerde etkili olduğunu göstermektedir.

**Tablo 32. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı**

| Eğitim Düzeyi | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Okuryazar | $\bar{X}$ | 5,00 | 4,00 | 4,00 | 2,00 | 2,00 | 2,50 | 2,50 | 1,50 | 2,00 | 4,00 | 2,50 | 2,00 | 4,00 | 5,00 | 2,00 | 3,00 | 5,00 | 4,00 | 2,00 | 4,50 |
| | S.S. | 0,00 | 1,41 | 1,41 | 1,41 | 1,41 | 2,12 | 2,12 | 0,71 | 1,41 | 1,41 | 0,71 | 1,41 | 1,41 | 0,00 | 1,41 | 2,83 | 0,00 | 1,41 | 1,41 | 0,71 |
| Ortaokul | $\bar{X}$ | 3,50 | 3,00 | 3,00 | 2,50 | 3,00 | 3,50 | 3,50 | 3,00 | 3,50 | 3,50 | 3,00 | 3,50 | 4,00 | 4,50 | 2,50 | 4,50 | 3,50 | 4,00 | 3,50 | 2,50 |
| | S.S. | 0,71 | 0,00 | 0,00 | 2,12 | 2,83 | 0,71 | 2,12 | 1,41 | 0,71 | 0,71 | 0,00 | 0,71 | 0,00 | 0,71 | 2,12 | 0,71 | 0,71 | 0,00 | 0,71 | 0,71 |
| Lise | $\bar{X}$ | 4,14 | 3,16 | 2,54 | 2,86 | 2,82 | 3,28 | 3,54 | 2,72 | 3,51 | 3,39 | 2,86 | 3,04 | 3,58 | 4,56 | 2,86 | 3,65 | 3,26 | 4,16 | 4,09 | 2,49 |
| | S.S. | 1,16 | 1,13 | 1,15 | 1,74 | 1,40 | 1,31 | 1,62 | 1,42 | 1,39 | 1,26 | 1,36 | 1,24 | 1,12 | 0,66 | 1,53 | 1,48 | 1,38 | 0,92 | 1,04 | 1,40 |
| Üniversite | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,32 | 2,76 | 2,72 | 3,57 | 3,72 | 3,21 | 3,11 | 3,49 | 3,49 | 2,80 | 3,39 | 3,76 | 4,65 | 2,64 | 3,62 | 3,20 | 4,26 | 3,86 | 2,28 |
| | S.S. | 0,92 | 0,96 | 1,08 | 1,66 | 1,26 | 1,12 | 1,63 | 1,40 | 1,18 | 1,03 | 1,22 | 1,13 | 1,05 | 0,60 | 1,41 | 1,49 | 1,35 | 0,86 | 1,11 | 1,12 |
| Lisansüstü | $\bar{X}$ | 4,42 | 3,60 | 3,16 | 2,52 | 4,00 | 3,74 | 2,79 | 3,34 | 3,78 | 3,79 | 2,93 | 3,60 | 4,22 | 4,77 | 2,41 | 3,55 | 3,23 | 4,41 | 4,08 | 2,73 |
| | S.S. | 0,64 | 0,89 | 1,05 | 1,47 | 0,96 | 0,99 | 1,55 | 1,19 | 1,04 | 0,94 | 1,13 | 1,10 | 0,90 | 0,46 | 1,41 | 1,46 | 1,32 | 0,74 | 0,94 | 1,13 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,91 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

Okuryazar, ilkokul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu, üniversite mezunu ve lisansüstü mezunu katılımcıların Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden elde ettikleri puanlar, madde bazında analiz edilmiş ve hangi eğitim düzeyindeki katılımcının hangi maddede hangi eğitim düzeyindeki katılımcıya göre anlamlı düzeyde farklı düşündüğü belirlenmiştir. Bu konuda ulaşılan bulgular Tablo 33'te verilmiştir:

**Tablo 33. Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Madde-Eğitim Düzeyi Analizi**

| Ölçüt | Ölçüt Düzeyi | Eğitim Düzeyi | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Okuryazar (A) | İlkokul (B) | Ortaokul (C) | Lise (D) | Üniversite (E) | Lisansüstü (F) |
| Güzel/ Yakışıklı olması | Hiç önemli değil | | | | F(,031) | | |
| Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Hiç önemli değil | F( ,044) | | F( ,044) | E(,041) F(,006) | | |
| | Önemli Değil | | | | E(,014) F(,003) | | |
| | Önemli | | | | | | D( ,002) E( ,043) |
| Eş tercihimde ailemin onayı | Hiç önemli değil | E( ,032) F( ,026) | | | E(,017) | | |
| Aynı dinden/mezhepten olmak | Çok önemli | | | | F(,007) | | |
| Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Hiç önemli değil | | | | F(,037) | | |
| | Önemli | | | | | | D( ,004) |
| Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Önemli | | | | | | D( ,009) |
| Cinsel açıdan çekici olması | Çok önemli | | | | | | D( ,012) E( ,001) |
| Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Kısmen Önemli | | | | E(,022) | | |
| Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Kısmen Önemli | | | | F(,027) | | |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Aile bağlarına düşkün olması | Hiç önemli değil | D( ,001) E( ,032) F( ,005) | | | | | |
| Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması | Hiç önemli değil | | | | | F( ,018) | |
| | Çok önemli | E( ,004) | | | E(,004) | | |

Tablo 33 incelendiğinde farklı eğitim düzeylerine sahip katılımcıların madde (ölçüt) bazında kimi maddelerde birbirlerinden anlamlı düzeylerde ($p<.05$) farklı düşündükleri görülmektedir. *Güzel\yakışıklı olma* maddesinde lise mezunu katılımcılar bu ölçütü lisansüstü mezunlarına göre daha hiç önemli bulmamaktadırlar.

Benzer şekilde lise mezunu katılımcılar evlenecekleri kişinin eğitim düzeyinin kendilerine benzer olması isteme durumu bakımından diğer eğitim seviyesindekilere göre önemsiz görürken, lisansüstü mezunları evlenecekleri kişinin kendi eğitim düzeylerine uygun olmasını çok önemli bulmaktadırlar.

Lise mezunları eş tercihinde ailenin onayını almayı üniversite mezunlarına kıyasla hiç önemli bulmamaktadırlar. Aynı dinden\mezhepten olmak lise mezunları için çok önemli iken, lisansüstü mezunları için tersi durum söz konusudur.

Politik, siyasi görüşünün benzer olması lise mezunları için hiç önemli değilken, lisansüstü mezunları için önemli olduğu görülmektedir.

Lisansüstü mezunları eş adaylarının becerikli, yetenekli, hamarat olmasını lise mezunlarına göre önemli bulmaktadırlar. Lisansüstü mezunları eş adaylarının cinsel açıdan çekici olmasını lise ve üniversite mezunlarına göre çok daha önemli bulmaktadırlar.

Okuryazar olanlar aile bağlarına düşkün olmayı diğer eğitim düzeylerindeki katılımcılara oranla hiç önemli bulmamaktadırlar.

Lise mezunları hoşgörülü, duyarlı ve cana yakın olma ile yaşam tarzlarının birbirine uyması ölçütlerine diğer eğitim düzeyindeki katılımcılara göre kısmen önemli bulmaktadırlar.

Dikkat çeken bir diğer bulgu da evleneceği kişinin popülaritesinin yüksek olması üniversite mezunu katılımcılar için diğerlerine kıyasla hiç önemli değilken, okuryazar ve lise mezunu katılımcılar için çok önemlidir.

Bulgular Eş Seçme Öncelikleri ölçeğinin maddelerine göre lise ve lisansüstü mezunu katılımcıların diğer eğitim düzeylerindeki katılımcılara göre genel olarak daha seçici davranma eğiliminde olduklarını göstermektedir.

### 5.3.11. Çalışma Durumu

Çalışma durumu konusunda, çalışan, çalışmayan ve iş arayan katılımcılar tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 34 verilmiştir.

Tablo 34 incelendiğinde çalışma durumuna göre tüm katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler Ölçeğinden elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde iken; en düşük puan ortalaması *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütündedir.

En yüksek ortalamaların elde edildiği *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: çalışan katılımcılar ($\overline{X}$= 4,68, SS= 0,54), çalışmayan katılımcılar ($\overline{X}$= 4,61, SS= 0,70) ve iş arayan katılımcılar ($\overline{X}$= 4,66, SS= 0,48).

En düşük ortalamaların elde edildiği *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünde ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: çalışan katılımcılar ($\overline{X}$= 2,40, SS= 1,18), çalışmayan katılımcılar ($\overline{X}$= 2,36, SS= 1,18) ve iş arayan katılımcılar ($\overline{X}$= 2,24, SS= 1,09).

Ulaşılan bulgular çalışma durumunun katılımcıların eş seçme öncelikleri, diğer bir deyişle evlilik algıları üzerinde önemli düzeyde farklılıklar yaratmadığını göstermektedir.

**Tablo 34. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı**

| Çalışma Durumu | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popüllaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Çalışıyor | $\bar{X}$ | 4,31 | 3,35 | 2,73 | 2,73 | 3,50 | 3,59 | 3,13 | 3,08 | 3,50 | 3,53 | 2,83 | 3,33 | 3,89 | 4,68 | 2,63 | 3,65 | 3,25 | 4,26 | 3,98 | 2,40 |
| | S.S. | 0,88 | 0,96 | 1,08 | 1,66 | 1,29 | 1,14 | 1,60 | 1,38 | 1,21 | 1,09 | 1,23 | 1,11 | 1,00 | 0,54 | 1,41 | 1,46 | 1,32 | 0,87 | 1,05 | 1,18 |
| Çalışmıyor | $\bar{X}$ | 4,21 | 3,35 | 2,93 | 2,72 | 3,60 | 3,85 | 3,29 | 3,19 | 3,65 | 3,48 | 2,80 | 3,48 | 3,69 | 4,61 | 2,63 | 3,60 | 3,18 | 4,31 | 3,77 | 2,36 |
| | S.S. | 0,93 | 1,01 | 1,12 | 1,62 | 1,19 | 1,07 | 1,67 | 1,39 | 1,18 | 0,98 | 1,20 | 1,22 | 1,12 | 0,70 | 1,49 | 1,51 | 1,39 | 0,82 | 1,19 | 1,18 |
| İş arıyor | $\bar{X}$ | 4,24 | 3,21 | 2,93 | 2,31 | 3,69 | 3,59 | 3,21 | 2,69 | 3,24 | 3,59 | 2,90 | 3,31 | 3,55 | 4,66 | 2,66 | 3,34 | 3,14 | 4,17 | 3,93 | 2,24 |
| | S.S. | 1,15 | 0,98 | 1,19 | 1,51 | 1,51 | 1,24 | 1,63 | 1,34 | 0,95 | 0,98 | 1,18 | 1,14 | 1,06 | 0,48 | 1,32 | 1,65 | 1,41 | 0,89 | 0,88 | 1,09 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,91 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

### 5.3.12. Çalışılan Sektör

Çalışılan sektör konusunda, özel sektör çalışanı katılımcılar, kamu çalışanı katılımcılar, kendi işini yapan katılımcılar ile diğer sektörlerde çalışan katılımcılar tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 35 verilmiştir.

Tablo 35 incelendiğinde çalıştıkları sektörlere göre tüm katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler Ölçeğinden elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde iken; en düşük puan ortalaması *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütündedir.

En yüksek ortalamaların elde edildiği *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: özel sektör çalışanı katılımcılar ($\bar{X}$= 4,63, SS= 0,57), kamu çalışanı katılımcılar ($\bar{X}$= 4,78, SS= 0,48), kendi işini yapan katılımcılar ($\bar{X}$= 4,69, SS= 0,64) ile diğer sektörlerde çalışan katılımcılar ($\bar{X}$= 4,63, SS= 0,65).

En düşük ortalamaların elde edildiği *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünde ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: özel sektör çalışanı katılımcılar ($\bar{X}$= 2,35, SS= 1,17), kamu çalışanı katılımcılar ($\bar{X}$= 2,59, SS= 1,22), kendi işini yapan katılımcılar ($\bar{X}$= 2,38, SS= 1,18) ile diğer sektörlerde çalışan katılımcılar ($\bar{X}$= 2,32, SS= 1,15).

Ulaşılan bulgular çalışılan sektörün katılımcıların eş seçme öncelikleri üzerinde önemli düzeyde farklılıklar yaratmadığını göstermektedir.

**Tablo 35. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Çalışılan Sektöre Göre Dağılımı**

| Çalışılan Sektör | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Özel Sektör | $\bar{X}$ | 4,29 | 3,33 | 2,83 | 2,61 | 3,52 | 3,52 | 2,97 | 2,90 | 3,48 | 3,55 | 2,84 | 3,30 | 3,86 | 4,63 | 2,50 | 3,49 | 3,21 | 4,22 | 3,95 | 2,35 |
| | S.S. | 0,93 | 1,00 | 1,06 | 1,59 | 1,30 | 1,11 | 1,60 | 1,37 | 1,19 | 1,09 | 1,26 | 1,08 | 1,00 | 0,57 | 1,37 | 1,51 | 1,31 | 0,88 | 1,06 | 1,17 |
| Devlet\Kamu | $\bar{X}$ | 4,48 | 3,38 | 2,66 | 2,79 | 3,62 | 3,73 | 3,47 | 3,53 | 3,59 | 3,49 | 2,86 | 3,49 | 3,97 | 4,78 | 2,75 | 3,75 | 3,14 | 4,44 | 4,08 | 2,59 |
| | S.S. | 0,77 | 0,83 | 1,10 | 1,66 | 1,16 | 1,18 | 1,53 | 1,37 | 1,18 | 1,04 | 1,24 | 1,23 | 0,90 | 0,48 | 1,43 | 1,38 | 1,44 | 0,78 | 0,91 | 1,22 |
| Kendi İşi | $\bar{X}$ | 3,88 | 3,44 | 2,66 | 3,34 | 3,66 | 4,06 | 3,91 | 3,22 | 3,69 | 3,56 | 3,00 | 3,22 | 3,97 | 4,69 | 3,25 | 4,13 | 3,50 | 4,06 | 4,09 | 2,38 |
| | S.S. | 0,94 | 0,91 | 1,26 | 1,75 | 1,38 | 1,22 | 1,40 | 1,39 | 1,15 | 1,01 | 1,05 | 1,24 | 1,03 | 0,64 | 1,50 | 1,34 | 1,27 | 0,76 | 0,96 | 1,18 |
| Diğer | $\bar{X}$ | 4,23 | 3,32 | 2,85 | 2,67 | 3,52 | 3,81 | 3,28 | 3,19 | 3,54 | 3,47 | 2,75 | 3,48 | 3,58 | 4,63 | 2,66 | 3,66 | 3,22 | 4,31 | 3,71 | 2,32 |
| | S.S. | 0,93 | 1,02 | 1,13 | 1,68 | 1,27 | 1,09 | 1,70 | 1,36 | 1,22 | 0,99 | 1,16 | 1,19 | 1,18 | 0,65 | 1,49 | 1,50 | 1,38 | 0,84 | 1,22 | 1,15 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,91 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

### 5.3.13. Gelir Düzeyi

Gelir düzeyi konusunda aylık 1000 -2000 TL arası gelire sahip olanlar, 2000- 3000 TL arası gelire sahip olanlar, 3000 – 4000 TL arası gelire sahip olanlar ile 5000 TL ve üzeri gelire sahip olan katılımcılar, tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 36'da verilmiştir.

Tablo 36 incelendiğinde gelir düzeylerine göre tüm katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler Ölçeğinden elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde iken; en düşük puan ortalaması *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütündedir.

En yüksek ortalamaların elde edildiği *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: 1000 -2000 TL arası gelire sahip olanlar ($\bar{X}$= 4,63, SS= 0,63), 2000- 3000 TL arası gelire sahip olanlar ($\bar{X}$= 4,61, SS= 0,62), 3000 – 4000 TL arası gelire sahip olanlar ($\bar{X}$= 4,71, SS= 0,53) ile 5000 TL ve üzeri gelire sahip olanlar ($\bar{X}$= 4,71, SS= 0,51)

En düşük ortalamaların elde edildiği *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünde ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: 1000 -2000 TL arası gelire sahip olanlar ($\bar{X}$= 2,35, SS= 1,15), 2000- 3000 TL arası gelire sahip olanlar ($\bar{X}$= 2,24, SS= 1,13), 3000 – 4000 TL arası gelire sahip olanlar ($\bar{X}$= 2,46, SS= 1,21) ile 5000 TL ve üzeri gelire sahip olanlar ($\bar{X}$= 2,53, SS= 1,22)

Ulaşılan bulgular aylık gelirin katılımcıların eş seçme öncelikleri üzerinde önemli düzeyde farklılıklar yaratmadığını göstermektedir.

**Tablo 36. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı**

| Gelir Düzeyi | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1000-2000 TL | $\bar{X}$ | 4,20 | 3,30 | 2,83 | 2,62 | 3,64 | 3,64 | 3,26 | 3,06 | 3,48 | 3,40 | 2,82 | 3,36 | 3,63 | 4,63 | 2,51 | 3,57 | 3,12 | 4,21 | 3,80 | 2,35 |
| arası | S.S. | 0,98 | 1,01 | 1,10 | 1,62 | 1,24 | 1,17 | 1,63 | 1,40 | 1,19 | 1,02 | 1,20 | 1,14 | 1,11 | 0,63 | 1,43 | 1,51 | 1,31 | 0,85 | 1,16 | 1,15 |
| 2000-3000 TL | $\bar{X}$ | 4,15 | 3,25 | 2,75 | 2,61 | 3,17 | 3,62 | 3,01 | 2,75 | 3,44 | 3,41 | 2,78 | 3,21 | 3,72 | 4,61 | 2,61 | 3,52 | 3,20 | 4,23 | 3,89 | 2,24 |
| arası | S.S. | 1,02 | 0,97 | 1,04 | 1,65 | 1,42 | 1,16 | 1,63 | 1,40 | 1,13 | 1,14 | 1,28 | 1,05 | 1,07 | 0,62 | 1,45 | 1,50 | 1,26 | 0,88 | 1,15 | 1,13 |
| 3000-4000 TL | $\bar{X}$ | 4,38 | 3,42 | 2,74 | 2,89 | 3,70 | 3,71 | 3,27 | 3,27 | 3,57 | 3,67 | 2,89 | 3,45 | 3,99 | 4,71 | 2,79 | 3,83 | 3,38 | 4,37 | 4,09 | 2,46 |
| arası | S.S. | 0,81 | 0,87 | 1,12 | 1,65 | 1,18 | 1,01 | 1,55 | 1,32 | 1,23 | 1,06 | 1,19 | 1,23 | 0,90 | 0,53 | 1,40 | 1,40 | 1,35 | 0,86 | 0,94 | 1,21 |
| 5000 TL ve üstü | $\bar{X}$ | 4,45 | 3,45 | 2,91 | 2,71 | 3,67 | 3,71 | 3,15 | 3,41 | 3,69 | 3,71 | 2,81 | 3,55 | 4,03 | 4,71 | 2,64 | 3,52 | 3,21 | 4,25 | 3,88 | 2,53 |
| | S.S. | 0,70 | 1,06 | 1,16 | 1,66 | 1,13 | 1,22 | 1,73 | 1,33 | 1,21 | 0,88 | 1,22 | 1,15 | 1,03 | 0,51 | 1,44 | 1,56 | 1,53 | 0,81 | 1,01 | 1,22 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,91 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

Aylık geliri 1000-2000 TL, 2000-3000 TL, 3000-4000 TL ile 5000 TL ve üzeri olan katılımcıların Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden elde ettikleri puanlar, madde bazında analiz edilmiş ve hangi gelir düzeyindeki katılımcının hangi maddede hangi gelir düzeyindeki katılımcıya göre anlamlı düzeyde farklı düşündüğü belirlenmiştir. Bu konuda ulaşılan bulgular Tablo 37'de verilmiştir:

**Tablo 37. Eş Seçme Öncelikleri Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Madde-Gelir Düzeyi Analizi**

| Ölçüt | Ölçüt Düzeyi | Gelir düzeyi | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | 1000-2000 TL arası (A) | 2000-3000 TL arası (B) | 3000-4000 TL arası (C) | 5000 TL ve üstü (D) |
| Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Hiç önemli değil | | A( ,039)<br>C( ,008)<br>D( ,032) | | |
| Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Hiç önemli değil | | C( ,029) | | |
| Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Önemli | | | | B( ,011) |
| | Çok önemli | | | A( ,031) | |
| Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Kısmen Önemli | | C( ,020) | | |
| Aile bağlarına düşkün olması | Önemli Değil | B( ,031) | | | |

Tablo 37 incelendiğinde farklı aylık gelir düzeyine sahip katılımcıların madde (ölçüt) bazında kimi maddelerde birbirlerinden anlamlı düzeylerde ($p<.05$) farklı düşündükleri görülmektedir. *Eğitim düzeyinin benimle denk olması* maddesinde aylık geliri 2000-3000 TL arasında olan katılımcılar bu ölçütü aylık geliri 3000-4000 TL ile 5000 TL ve üzerinde olan katılımcılara göre daha önemsiz bulmaktadırlar.

2000-3000 TL aylık gelire sahip olan katılımcılar politik, siyasi görüşünün benzer, aynı olması ölçütü ile Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması

ölçütünde aylık geliri 3000-4000 TL arasında olan katılımcılara oranla daha az önemli bulmaktadırlar.

Evlenilecek kişinin becerikli, yetenekli, hamarat olmasını aylık geliri 5000 TL ve üzerinde olanlar önemli görürken, bu husus aylık geliri 3000-4000 TL arasında olan katılımcılar için çok önemlidir.

En düşük gelir grubundaki katılımcılar için evlenilecek kişinin aile bağlarının güçlü olması kendilerinden daha fazla gelire sahip olan katılımcılara nazaran hiç önemli görülmemektedir.

### 5.3.14. Yaşanılan Yer

Yaşanılan yer konusunda kendime ait, aileme ait, kira ve diğer seçenekleri işaretleyen katılımcılar, tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 38'de verilmiştir.

Tablo 38 incelendiğinde oturdukları yere göre tüm katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler Ölçeğinden elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde iken; en düşük puan ortalaması *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütündedir.

En yüksek ortalamaların elde edildiği *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: Kendisine ait yerde kalanlar ($\bar{X}$= 4,71, SS= 0,53), ailesine ait yerde kalanlar ($\bar{X}$= 4,64, SS= 0,61), kirada oturanlar ($\bar{X}$= 4,64, SS= 0,60) ve diğer yerlerde kalanlar ($\bar{X}$= 4,69, SS= 0,53).

En düşük ortalamaların elde edildiği *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünde ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: Kendisine ait yerde kalanlar ($\bar{X}$= 2,24, SS= 1,12), ailesine ait yerde kalanlar ($\bar{X}$= 2,44, SS= 1,23), kirada oturanlar ($\bar{X}$= 2,37, SS= 1,15) ve diğer yerlerde kalanlar ($\bar{X}$= 2,43, SS= 1,14).

Ulaşılan bulgular oturulan yerin özelliğinin katılımcıların eş seçme öncelikleri üzerinde önemli düzeyde farklılıklar yaratmadığını göstermektedir.

**Tablo 38. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Yaşanılan Yere Göre Dağılımı**

| Yaşanılan Yer | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşlümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının beninle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Kendime ait | $\bar{X}$ | 4,28 | 3,42 | 2,60 | 2,98 | 3,36 | 3,58 | 3,55 | 2,93 | 3,45 | 3,51 | 2,67 | 3,21 | 3,88 | 4,71 | 2,95 | 3,85 | 3,30 | 4,20 | 4,02 | 2,24 |
| | S.S. | 0,92 | 1,05 | 1,16 | 1,67 | 1,40 | 1,19 | 1,63 | 1,46 | 1,33 | 1,19 | 1,31 | 1,27 | 1,05 | 0,53 | 1,44 | 1,43 | 1,35 | 0,93 | 1,15 | 1,12 |
| Aileme ait | $\bar{X}$ | 4,21 | 3,29 | 2,88 | 2,83 | 3,47 | 3,83 | 3,39 | 3,06 | 3,53 | 3,55 | 2,95 | 3,49 | 3,67 | 4,64 | 2,75 | 3,76 | 3,17 | 4,18 | 3,94 | 2,44 |
| | S.S. | 1,01 | 0,98 | 1,08 | 1,67 | 1,28 | 1,06 | 1,60 | 1,30 | 1,10 | 1,02 | 1,20 | 1,08 | 1,10 | 0,61 | 1,46 | 1,47 | 1,28 | 0,89 | 1,06 | 1,23 |
| Kira | $\bar{X}$ | 4,34 | 3,34 | 2,79 | 2,38 | 3,69 | 3,51 | 2,81 | 3,12 | 3,53 | 3,49 | 2,80 | 3,31 | 3,89 | 4,64 | 2,39 | 3,29 | 3,25 | 4,34 | 3,83 | 2,37 |
| | S.S. | 0,85 | 0,96 | 1,10 | 1,56 | 1,22 | 1,20 | 1,60 | 1,44 | 1,20 | 1,03 | 1,21 | 1,16 | 1,00 | 0,60 | 1,39 | 1,51 | 1,42 | 0,80 | 1,11 | 1,15 |
| Diğer | $\bar{X}$ | 4,26 | 3,49 | 2,89 | 3,09 | 3,57 | 3,83 | 3,26 | 3,51 | 3,66 | 3,57 | 2,69 | 3,49 | 3,89 | 4,69 | 2,49 | 4,06 | 3,17 | 4,49 | 3,97 | 2,43 |
| | S.S. | 0,66 | 0,82 | 0,99 | 1,63 | 1,17 | 0,82 | 1,48 | 1,27 | 1,28 | 1,01 | 1,08 | 1,07 | 0,90 | 0,53 | 1,22 | 1,28 | 1,27 | 0,66 | 0,92 | 1,14 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,91 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

### 5.3.15. Birlikte Yaşanılan Kişiler

Birlikte yaşanılan kişiler konusunda kendi başına, aileyle birlikte, arkadaşlarla birlikte ve diğer kişilerle birlikte yaşayan katılımcılar, tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 39'da verilmiştir.

Tablo 39 incelendiğinde birlikte yaşadıkları kişilere göre tüm katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler Ölçeğinden elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde iken; en düşük puan ortalamaları *bakir\bakire olması, evleneceğim kişinin dindar olması* ve *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütlerindedir.

En yüksek ortalamaların elde edildiği *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: Kendi başına yaşayanlar ($\bar{X}$= 4,73, SS= 0,54), ailesiyle birlikte yaşayanlar ($\bar{X}$= 4,63, SS= 0,62), arkadaşlarıyla birlikte yaşayanlar ($\bar{X}$= 4,68, SS= 0,47)ve diğer kişilerle birlikte yaşayanlar ($\bar{X}$= 4,70, SS= 0,46).

Kendi başına yaşayanlar ($\bar{X}$= 2,31, SS= 1,30) ile arkadaşlarıyla birlikte yaşayanlar ($\bar{X}$= 2,21, SS= 1,29) en düşük puan ortalamasını *evleneceğim kişinin dindar olması* ölçütünden elde ederken, ailesiyle birlikte yaşayanlar ($\bar{X}$= 2,34, SS= 1,17) *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünde, diğer kişilerle birlikte yaşayanlar ise ($\bar{X}$= 2,19, SS= 1,61) *evleneceği kişinin bakir, bakire olması* ölçütünde en düşük puan ortalamalarını elde etmişlerdir.

Ulaşılan bulgular birlikte yaşadıkları kişilerin katılımcıların eş seçme öncelikleri üzerinde önemli düzeyde farklılıklar yaratmadığını göstermektedir.

**Tablo 39. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Yaşanılan Yere Göre Dağılımı**

| Birlikte Yaşanılan Kişiler | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Kendi başıma | $\bar{X}$ | 4,34 | 3,46 | 2,87 | 2,74 | 3,67 | 3,48 | 2,89 | 3,07 | 3,53 | 3,72 | 2,56 | 3,40 | 3,87 | 4,73 | 2,31 | 3,64 | 3,31 | 4,28 | 3,81 | 2,47 |
| | S.S. | 0,81 | 0,93 | 1,16 | 1,71 | 1,21 | 1,11 | 1,52 | 1,44 | 1,14 | 1,01 | 1,26 | 1,19 | 1,13 | 0,54 | 1,30 | 1,47 | 1,32 | 0,95 | 1,20 | 1,19 |
| Aileyle | $\bar{X}$ | 4,23 | 3,32 | 2,74 | 2,83 | 3,45 | 3,72 | 3,35 | 3,06 | 3,50 | 3,47 | 2,93 | 3,38 | 3,73 | 4,63 | 2,81 | 3,72 | 3,21 | 4,20 | 3,99 | 2,34 |
| | S.S. | 0,98 | 0,97 | 1,08 | 1,64 | 1,32 | 1,15 | 1,63 | 1,36 | 1,20 | 1,07 | 1,20 | 1,13 | 1,02 | 0,62 | 1,45 | 1,47 | 1,33 | 0,86 | 1,05 | 1,17 |
| Arkadaşlarla | $\bar{X}$ | 4,32 | 3,23 | 2,77 | 2,23 | 3,92 | 3,53 | 2,87 | 3,15 | 3,49 | 3,42 | 2,66 | 3,21 | 3,83 | 4,68 | 2,21 | 3,23 | 3,08 | 4,51 | 3,60 | 2,36 |
| | S.S. | 0,75 | 0,99 | 1,05 | 1,41 | 0,98 | 1,07 | 1,68 | 1,46 | 1,27 | 1,03 | 1,22 | 1,18 | 1,16 | 0,47 | 1,29 | 1,53 | 1,40 | 0,67 | 0,97 | 1,18 |
| Diğer | $\bar{X}$ | 4,41 | 3,43 | 3,14 | 2,19 | 3,51 | 3,76 | 2,86 | 3,32 | 3,76 | 3,68 | 2,73 | 3,51 | 4,30 | 4,70 | 2,41 | 3,22 | 3,38 | 4,46 | 3,86 | 2,51 |
| | S.S. | 0,80 | 1,09 | 1,13 | 1,61 | 1,37 | 1,14 | 1,53 | 1,40 | 1,09 | 0,97 | 1,17 | 1,15 | 0,70 | 0,46 | 1,46 | 1,55 | 1,46 | 0,77 | 1,23 | 1,22 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,91 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

### 5.3.16. Ebeveynlerin Durumu

Ebeveynlerin durumu konusunda, ebeveynleri birlikte olan, ebeveynleri boşanmış olan, annesi sağ olan, babası sağ olan, ebeveynlerinin her ikisi de hayatta olmayan katılımcılar, tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 40'ta verilmiştir.

Tablo 40 incelendiğinde ebeveynlerinin durumuna göre tüm katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler Ölçeğinden elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde iken; en düşük puan ortalamaları *politik, siyasi görüşünün benzer, yakın olması, yaşının birbirine yakın olması, evleneceğim kişinin dindar olması* ve *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütlerindedir.

En yüksek ortalamaların elde edildiği *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: ebeveynleri birlikte olan katılımcılar ($\bar{X}$= 4,65, SS= 0,58), ebeveynleri boşanmış olan katılımcılar ($\bar{X}$= 4,66, SS= 0,53), annesi sağ olan katılımcılar ($\bar{X}$= 4,57, SS= 0,77), babası sağ olan katılımcılar ($\bar{X}$= 4,92, SS= 0,28), ebeveynlerinin her ikisi de hayatta olmayan katılımcılar ($\bar{X}$= 5,00, SS= 0,00).

Ebeveynlerinin her iki de hayatta olan katılımcılar ($\bar{X}$= 2,41, SS= 1,15) ile annesi hayatta olan katılımcılar ($\bar{X}$= 2,07, SS= 1,13) en düşük puan ortalamasını *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünden elde ederken, ebeveynleri boşanmış olan katılımcılar ($\bar{X}$= 1,80, SS= 1,19) *evleneceğim kişinin dindar olması* ölçütünde, babası sağ olan katılımcılar ($\bar{X}$= 1,92, SS= 1,50) *politik, siyasi görüşün benzer olması* ölçütünde, ebeveynlerinin her ikisi de hayatta olmayan katılımcılar ise *yaşının kendisine eşit ya da yakın olması* ($\bar{X}$= 1,00, SS= 0,00) ölçütünde en düşük puan ortalamalarını elde etmişlerdir.

Ulaşılan bulgular ebeveynlerin birlikte olma, boşanmış olma ya da hayatta olma durumlarına göre katılımcıların eş seçme öncelikleri üzerinde farklılıklar yarattığını göstermektedir.

Dikkat çeken bir diğer bulgu da ebeveynleri boşanmış olan katılımcılar eş adayında dindar olma özelliğini aramazken, babası sağ fakat annesi hayatta olmayan katılımcıların ise politik, siyasi görüş benzerliğini önemsemediklerini göstermektedir. Bu bulgular toplumumuzun aile yapısının ve kültürel özelliklerinin bireylerin üzerindeki etkisini göstermesi açısından önemlidir.

**Tablo 40. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Ebeveynlerin Durumuna Göre Dağılımı**

| Ebeveynlerin Durumu | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popüleritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Birlikteler | $\bar{X}$ | 4,28 | 3,33 | 2,83 | 2,76 | 3,61 | 3,72 | 3,28 | 3,16 | 3,57 | 3,53 | 2,90 | 3,40 | 3,80 | 4,65 | 2,69 | 3,67 | 3,24 | 4,26 | 3,95 | 2,41 |
| | S.S. | 0,89 | 0,96 | 1,08 | 1,64 | 1,21 | 1,12 | 1,61 | 1,34 | 1,13 | 1,05 | 1,18 | 1,09 | 1,04 | 0,58 | 1,40 | 1,44 | 1,31 | 0,84 | 1,03 | 1,15 |
| Boşanmışlar | $\bar{X}$ | 4,43 | 3,57 | 2,93 | 1,98 | 3,55 | 3,30 | 2,36 | 3,14 | 3,36 | 3,45 | 2,59 | 3,52 | 4,20 | 4,66 | 1,80 | 2,86 | 3,07 | 4,32 | 3,55 | 2,48 |
| | S.S. | 0,76 | 0,97 | 1,30 | 1,47 | 1,50 | 1,13 | 1,59 | 1,62 | 1,40 | 1,00 | 1,39 | 1,23 | 0,76 | 0,53 | 1,19 | 1,62 | 1,70 | 0,74 | 1,49 | 1,34 |
| Anne sağ | $\bar{X}$ | 4,07 | 3,26 | 2,45 | 3,19 | 3,19 | 3,67 | 3,24 | 2,74 | 3,50 | 3,60 | 2,67 | 3,31 | 3,50 | 4,57 | 2,90 | 3,81 | 3,17 | 4,12 | 3,83 | 2,07 |
| | S.S. | 1,11 | 1,08 | 1,04 | 1,63 | 1,38 | 0,98 | 1,56 | 1,42 | 1,33 | 1,04 | 1,18 | 1,33 | 1,25 | 0,77 | 1,49 | 1,53 | 1,19 | 1,15 | 1,19 | 1,13 |
| Baba sağ | $\bar{X}$ | 4,23 | 3,46 | 2,54 | 2,08 | 2,69 | 3,31 | 3,00 | 1,92 | 3,15 | 3,31 | 2,15 | 2,31 | 3,69 | 4,92 | 2,85 | 3,54 | 3,15 | 4,62 | 4,23 | 2,15 |
| | S.S. | 1,48 | 1,13 | 1,13 | 1,50 | 1,55 | 1,65 | 1,78 | 1,50 | 1,57 | 1,25 | 1,41 | 1,32 | 1,11 | 0,28 | 1,77 | 1,61 | 1,63 | 0,65 | 0,83 | 1,46 |
| İkisi de hayatta | $\bar{X}$ | 4,33 | 3,00 | 2,00 | 1,33 | 3,33 | 2,67 | 2,67 | 3,33 | 2,67 | 3,33 | 1,00 | 2,67 | 3,33 | 5,00 | 2,33 | 5,00 | 4,33 | 4,67 | 4,00 | 1,67 |
| değil | S.S. | 0,58 | 0,00 | 1,00 | 0,58 | 2,08 | 1,53 | 2,08 | 0,58 | 1,53 | 1,53 | 0,00 | 1,53 | 0,58 | 0,00 | 2,31 | 0,00 | 1,15 | 0,58 | 0,00 | 0,58 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,91 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

### 5.3.17. Ebeveynlerin Evlenme Biçimi

Ebeveynlerin evlenme biçimi konusunda, ebeveynleri flört ederek evlenen, ebeveynleri akraba evliliği yapan, ebeveynleri görücü usulüyle evlenen ve ebeveynleri diğer biçimlerde evlenen katılımcılar, tarafından eş seçmede en çok ve en az tercih edilen ölçütlerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 41'de verilmiştir.

Tablo 41 incelendiğinde ebeveynlerinin evlenme biçimlerine göre tüm katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler Ölçeğinden elde etmiş oldukları en yüksek puan ortalaması *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde iken; en düşük puan ortalamaları *bakir\bakire olması* ile *evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütlerindedir.

En yüksek ortalamaların elde edildiği *hoşgörülü, duyarlı cana yakın olması* ölçütünde ortalamaların görünümü gruplarına göre şöyledir: Ebeveynleri flört ederek evlenen katılımcılar ($\bar{X}$= 4,67, SS= 0,54), ebeveynleri akraba evliliği yapan katılımcılar ($\bar{X}$= 4,67, SS= 0,61), ebeveynleri görücü usulüyle evlenen katılımcılar ($\bar{X}$= 4,65, SS= 0,62) ve ebeveynleri diğer biçimlerde evlenen katılımcılar ($\bar{X}$= 4,64, SS= 0,58)

Ebeveynleri flört ederek evlenen katılımcılar ($\bar{X}$= 2,25, SS=1,49) en düşük puan ortalamasını *evleneceğim kişinin bakir\bakire olması* ölçütünden elde ederken, ebeveynleri akraba evliliği yapan katılımcılar ($\bar{X}$= 2,47, SS= 1,22), ebeveynleri görücü usulüyle evlenen katılımcılar ($\bar{X}$= 2,45, SS= 1,16) ve ebeveynleri diğer biçimlerde evlenen katılımcılar ($\bar{X}$= 2,10, SS= 1,21) *evleneceği kişinin popülaritesinin yüksek olması* ölçütünde en düşük puan ortalamalarını elde etmişlerdir.

Ulaşılan bulgular ebeveynlerin flört yaparak evlenme, akraba evliliği yapma, görücü usulüyle evlenme ve diğer şekillerde evlenme durumlarına göre katılımcıların eş seçme öncelikleri üzerinde bir miktar farklılık yarattığını göstermektedir.

Dikkat çeken bir diğer bulgu da ebeveynleri flört yaparak evlenmiş olan katılımcılar eş adayında bakir\bakire olma özelliğini çok önemsemezken, ebeveynleri bunun dışında kalan biçimlerde evlenenler popülariteyi diğer evlilik önceliklerine göre en alt önemde görmektedirler.

**Tablo 41. Katılımcıların Eş Seçiminde Tercih Ettikleri Ölçütlerin Ebeveynlerin Evlenme Biçimlerine Göre Dağılımları**

| Ebeveynlerin Evlenme Biçimi | | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | Güzel/ Yakışıklı olması | Maddi durumunun iyi (zengin) olması | Bakir/Bakire olması | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | Eş tercihimde ailemin onayı | Aynı dinden/mezhepten olmak | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | Kültürümüzün benzer/aynı olması | Becerikli/Yetenekli/Hamarat olması | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması | Cinsel açıdan çekici olması | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | Evleneceğim kişinin dindar olması | Daha önce evlenmemiş olması | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | Aile bağlarına düşkün olması | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Flört ederek | $\bar{X}$ | 4,44 | 3,33 | 2,80 | 2,25 | 3,56 | 3,59 | 2,72 | 3,12 | 3,41 | 3,44 | 2,86 | 3,38 | 3,84 | 4,67 | 2,27 | 3,61 | 3,45 | 4,32 | 3,83 | 2,32 |
| | S.S. | 0,75 | 0,99 | 1,11 | 1,49 | 1,25 | 1,10 | 1,61 | 1,34 | 1,21 | 1,02 | 1,20 | 1,13 | 1,01 | 0,54 | 1,33 | 1,48 | 1,32 | 0,83 | 1,04 | 1,17 |
| Akraba evliliği | $\bar{X}$ | 4,43 | 3,27 | 3,07 | 3,17 | 3,93 | 4,07 | 3,80 | 3,13 | 3,77 | 3,13 | 2,87 | 3,37 | 3,90 | 4,67 | 3,30 | 3,80 | 3,13 | 4,10 | 4,27 | 2,47 |
| | S.S. | 0,97 | 1,08 | 0,91 | 1,68 | 1,11 | 0,94 | 1,32 | 1,25 | 1,10 | 1,07 | 1,31 | 1,16 | 0,92 | 0,61 | 1,21 | 1,49 | 1,31 | 0,84 | 0,94 | 1,22 |
| Görücü usulü | $\bar{X}$ | 4,15 | 3,34 | 2,80 | 2,91 | 3,53 | 3,72 | 3,43 | 3,13 | 3,57 | 3,61 | 2,83 | 3,40 | 3,83 | 4,65 | 2,77 | 3,62 | 3,06 | 4,25 | 3,95 | 2,45 |
| | S.S. | 1,00 | 0,94 | 1,09 | 1,66 | 1,27 | 1,14 | 1,61 | 1,42 | 1,17 | 1,01 | 1,21 | 1,14 | 1,04 | 0,62 | 1,46 | 1,49 | 1,37 | 0,88 | 1,10 | 1,16 |
| Diğer | $\bar{X}$ | 4,18 | 3,49 | 2,56 | 3,03 | 3,23 | 3,31 | 3,21 | 2,64 | 3,56 | 3,62 | 2,59 | 3,15 | 3,41 | 4,64 | 2,82 | 3,49 | 3,31 | 4,26 | 3,77 | 2,10 |
| | S.S. | 0,88 | 1,07 | 1,23 | 1,77 | 1,49 | 1,26 | 1,54 | 1,42 | 1,29 | 1,33 | 1,25 | 1,23 | 1,29 | 0,58 | 1,41 | 1,52 | 1,17 | 0,79 | 1,22 | 1,21 |
| Toplam | $\bar{X}$ | 4,27 | 3,34 | 2,80 | 2,70 | 3,54 | 3,66 | 3,18 | 3,09 | 3,53 | 3,52 | 2,83 | 3,37 | 3,81 | 4,66 | 2,63 | 3,62 | 3,22 | 4,27 | 3,91 | 2,38 |
| | S.S. | 0,91 | 0,98 | 1,10 | 1,64 | 1,28 | 1,13 | 1,62 | 1,38 | 1,19 | 1,05 | 1,22 | 1,15 | 1,05 | 0,59 | 1,43 | 1,49 | 1,34 | 0,85 | 1,09 | 1,17 |

# 6. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, İstanbul ili ilçelerinde yaşayan farklı kişisel özelliklere sahip katılımcıların Eş Seçme Önceliklerinin onların demografik özellikleriyle ilişkisi betimlenmiştir.

Araştırmada veri toplama amacıyla 20 maddelik Eş Seçmede Öncelikler Ölçeği ile Kişisel Bilgiler Formu kullanılmıştır. Eş Seçmede Öncelikler Ölçeği likert tipinde yapılandırılmış, maddeleri "hiç önemli değil" den, "çok önemli" ye kadar sıralanan beş dereceli bir ölçektir. Kişisel bilgiler formu ise katılımcının demografik özelliklerini 17 farklı alanda ortaya çıkarmaya yarayan ve araştırmacı tarafından geliştirilmiş bir formdur. Eş Seçmede Öncelikler Ölçeği nihai uygulama öncesi iç tutarlılık testine tabi tutulmuş ve güvenilirlik değeri (Cronbach's Alpha) .766 olarak ölçülmüştür. Ölçek ve formun uygulanmasından elde edilen veriler elektronik ortamda kayıt altına alınarak, ilgili istatistiksel tekniklerle çözümlenmiş ve ulaşılan bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmada amaç doğrultusunda dört sorunun yanıtı aranmıştır. İlk soru katılımcıların kişisel özelliklerinin onların evlilik tercihleri eğilimleri diğer bir deyişle evlilik algılarını etkileme düzeylerini belirmeye dönüktür. Araştırmanın ikinci, üçüncü ve dördüncü soruları katılımcıların görüşlerinden hareket ederek, flört süresinin uzunluğunun; çiftlerin evlilik algısını hangi yönde etkilediğini, çiftlerin birbirini daha iyi tanımaları konusunda önemli bir etken olup olmadığı ile flört süresinin uzunluğunun kişileri evliliğe hazır hissetme konusunda nasıl etkilediğinin belirlenmesine dönüktür.

Araştırma sorularına yanıt bulmak üzere elde edilen veriler; aritmetik ortalama ($\overline{X}$), Frekans (f), Yüzde (%), Standart sapma (SS), yardımıyla çözümlenerek yorumlanmıştır.

Katılımcıların demografik özelliklerine göre evlilik algılarının değişme düzeylerini test etmek amacıyla farklı analizler yapılmış ve demografik özelliklerin kiminde anlamlı düzeyde ilişkiler bulunurken kimilerinde ise anlamlı düzeyde ilişkinin varlığı gözlenmemiştir. Araştırmaya katılan kişilerin evlilik tercihlerinin onların kişisel özelliklerine (cinsiyet, yaş, medeni durum, flört edilen kişiyle tanışma biçimi, flörte başlama yaşı, flört süresi, flört nedeni, daha önceki flört sayısı, halihazırdaki flörtte çatışma sıklığı, eğitim düzeyi, çalışma durumu, çalışılan sektör, gelir düzeyi, yaşanılan yer, birlikte yaşanılan kişiler, ebeveynlerin durumu, ebeveynlerin evlenme biçimi) göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda katılımcıların demografik özelliklerinin Eş Seçmede Öncelikler Ölçeğinin maddeleri (ölçüt) bağlamında kimi noktalarda farklı etkilerde bulundukları gözlenmiştir. **Ulaşılan bulgulardan bazıları aşağıdaki gibidir:**

- **Cinsiyetlerine göre katılımcıların evlilik tercihleri arasında anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmaktadır.**

*Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması* maddesinde erkek katılımcılar bu ölçütü kadınlara göre hiç önemli bulmazlarken, kadın katılımcılar da erkeklere göre en önemli ölçüt olarak görmektedirler. Güzel \yakışıklı olma ölçütünde kadın ve erkekler ayrışmaktadırlar. Kadın katılımcılar için yakışıklı olma ölçütü önemli değil ya da kısmen önemli iken, erkekler için ise kadınların güzel olmaları önemli ve çok önemli olarak gözlenmiştir. Maddi durum konusu erkekler için kadınlara göre hiç önemli değil ya da önemli değil iken, kadınların maddi durum ölçütünü erkeklere göre kısmen önemli ve önemli gördükleri gözlenmiştir.

Kadın katılımcılar erkelerin bakir olmasını hiç önemli görmezlerken, erkekler ise kadınların bakire olmasını çok önemli olarak görmektedirler. Bu durumun tersi karşı cinsin eğitim düzeyi algısında görülmektedir. Erkek katılımcıların evlenecekleri kadının eğitim düzeyinin kendilerine yakın olmasını hiç önemli görmezken, aksine kadın katılımcılar evlenecekleri erkeğin kendileriyle benzer eğitim düzeyinde olmasını çok önemli görmektedir.

Eğitim düzeyi ile benzer bir durum eş seçiminde aile onayı konusunda da görülmektedir. Erkek katılımcılar evlenecekleri kadının ailelerinin onayından geçmesini hiç önemli görmezken, kadın katılımcılar evlenecekleri erkeğin ailesi tarafından onaylanmasını çok önemli görmektedirler. Eş seçiminde erkeklerin kadınlardan farklılaştığı, erkeklerin evlenecekleri kadının dini, mezhebi inanç noktasında kendisine benzer olmasını hiç önemli görmemektedir. Bu durum kültürümüzdeki ve diğer kültürlerdeki erkeğe karşı cins konusunda rahatlık ve geniş hareket alanı vermesinin bir sonucu olarak görülebilir.

Politik ve siyasi görüşün benzer olması kadın katılımcıların eş adaylarında çok önemli düzeyde görmek istedikleri bir ölçüt iken, erkek katılımcılar eş olarak seçecekleri kadınların benzer dünya görüşüne sahip olup olmamasını hiç önemli görmemektedirler. Benzer durum kültür birlikteliği arama ölçütünde de görülmektedir. Erkek katılımcılar kadın katılımcılara göre eş adayında benzer kültür özelliklerine sahip olmayı hiç önemli görmemektedirler.

Becerikli, yetenekli, hamarat olma ölçütü kadın katılımcılar için kısmen önemli iken, erkek katılımcılar evlenecekleri kadınların becerikli, yetenekli ve hamarat olmasını çok önemli görmektedirler. Kadın katılımcılar Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması ölçütünde evlenecekleri erkeklerin kendileri ve aileleriyle denk olma koşulunu önemli ve çok önemli görmektedirler. Oysa durum erkeklerde tersi yöndedir. Erkek katılımcılar evlenecekleri kadının kendisinin ve ailesinin sosyokültürel olarak kendisine ve ailesine denk olmasını hiç önemli görmemektedirler.

Flört ilişkisi yaşamış olma durumu erkekler için kısmen önemli iken kadınlar için çok önemli bir ölçüt olarak gözlenmiştir. Yaşam tarzlarının birbirine uyması konusu erkeklerde kadınlara göre anlamlı düzeyde hiç önemli değil olarak görülmektedir. Kadın katılımcılar evlenecekleri erkeğin popülaritesinin yüksek olmasını önemli ya da çok önemli görürken, erkekler evlenecekleri kadının popülaritesinin yüksek olmasını hiç önemli görmemektedirler. Tabir yerindeyse erkekler başkaları tarafından bilinmeyen, saklı kalmış kadınları aramaktadırlar.

Yukarıdaki maddelerdeki erkek görüşleri birlikte dikkate alındığında erkeklerin evlilik konusunda neredeyse gözü kapalı tercihlerde bulunma eğiliminde oldukları, eş tercihinde "olsun da nasıl olursa olsun" tarzına yakın düşündükleri görülmektedir.

- **Medeni durumlarına göre katılımcıların evlilik tercihleri arasında anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmaktadır.**

*Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması* maddesinde boşanmış katılımcılar bu ölçütü evli, bekar ve ilişkisi olanlara göre hiç önemli değil ve önemli değil bulmaktadırlar. Bekar katılımcılar *güzel, yakışıklı olması* ölçütünü ilişkisi olanlara göre çok önemli bulmaktadırlar.

*Maddi durumun iyi olmasını* bekarlar evlilere göre çok önemli bulurken, boşanmışlar ve ilişkisi olanlar evlilere göre önemli bulmaktadırlar. Burada dikkat çeken bulgu evliler maddi durumu önemsemezken, diğer medeni durumdaki katılımcılar zengin olmayı önemli bir ölçüt olarak kabul etmekteler.

*Aynı dinden\mezhepten olmak* evlilerde ilişkisi olanlara göre çok önemli iken, bekar ve boşanmış katılımcılarda nişanlılara göre hiç önemli değildir. *Politik, siyasi görüşün benzer ya da aynı olması* nişanlılar açısından evlilere göre önemli olmayan düzeydedir. *Hoşgörülü,*

*duyarlı cana yakın olma* ölçütü boşanmışlar için evli, bekar ve ilişkisi olanlara nazaran önemli görülmemektedir.

Daha önce evlenmemiş olma ölçütü boşanmışlar için evli, bekar, nişanlı ve ilişkisi olanlara göre hiç önemli değildir. Aynı şekilde boşanmış katılımcılar için *Flört ilişkisi yaşıyor olma, yaşam tarzlarının birbirine uyması, aile bağlarına düşkün olması* ölçütleri bekar, evli, nişanlı ve ilişkisi olan katılımcılara kıyasla hiç önemli değil düzeyindedir.

Dikkat çeken bir başka bulgu ise Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması ölçütünün bekar katılımcılarda, evlilere göre çok önemli görülmesidir. Diğer bir deyişle, bekar katılımcılar evlenecekleri kişinin popüler olmasını istemektedir.

- **Flört süresine göre katılımcıların evlilik tercihleri arasında anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmaktadır.**

Yapılan madde-değişken analizi sonucunda *Kültürümüzün benzer\aynı olması* maddesinde 1-2 yıl flört süresine sahip katılımcılar bu ölçütü 0-6 ay flört süresi olanlara göre olanlara göre daha önemli bulmaktadırlar.

1-2 yıl flört süresine sahip olan katılımcılar *evleneceğim kişinin dindar olması* ölçütünü 2-3 yıl flört edenlere göre çok önemli bulurken; *daha önce evlenmemiş olma* ölçütünü 4 yıl ve üzeri olanlara göre daha önemsiz bulmaktadırlar.

- **Gelir düzeyine göre katılımcıların evlilik tercihleri arasında anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmaktadır.**

*Eğitim düzeyinin benimle denk olması* maddesinde aylık geliri 2000-3000 TL arasında olan katılımcılar bu ölçütü aylık geliri 3000-4000 TL ile 5000 TL ve üzerinde olan katılımcılara göre daha önemsiz bulmaktadırlar.

2000-3000 TL aylık gelire sahip olan katılımcılar politik, siyasi görüşünün benzer, aynı olması ölçütü ile Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim aileme denk olması ölçütünde aylık geliri 3000-4000 TL arasında olan katılımcılara oranla daha az önemli bulmaktadırlar.

Evlenilecek kişinin becerikli, yetenekli, hamarat olmasını aylık geliri 5000 TL ve üzerinde olanlar önemli görürken, bu husus aylık geliri 3000-4000 TL arasında olan katılımcılar için çok önemlidir.

En düşük gelir grubundaki katılımcılar için evlenilecek kişinin aile bağlarının güçlü olması kendilerinden daha fazla gelire sahip olan katılımcılara nazaran hiç önemli görülmemektedir.

**Benzer konularda yapılmış araştırmaların sonuçları ise şu şekildedir:**

2006-2007 eğitim-öğretim döneminde Pınar (2008), Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinden 70 öğrenci ile flört ilişkisi yaşayanların evliliğe bakış açıları üzerine bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda öğrenciler, %94.2 evlenecekleri eşin iyi huylu olmasını, %97.1 eğitimli olmasını, %81.4 dünya görüşlerine uygun olmasını, %62.8 güzel/yakışıklı olmasını ve %47 aynı kültürden olmasını önemli bulmuşlardır.

Ünal (1996)'ın yaptığı, evlilik adayı bireylerin eş seçimi ölçütlerindeki psiko-sosyal faktörleri belirleyerek, evliliğin düşünülmesinde etkin olan unsurları derecelendirme çalışması; kadınlar kendileriyle eşit ya da kendilerinden daha yüksek öğrenimli olan, erkekler ise kendi eğitimlerine eşit ya da kendi eğitimlerinden daha düşük öğrenimli olan eş adayıyla evlilik kararı alacaklarını bildirmişleridir. Araştırmaya katılan kişilerin % 71'i evliliği "yaşamı sevdiği kişiyle paylaşma" şeklinde açıklamışlar ve tüm katılımcılar evlenecekleri kişiyi kendilerinin seçmek istediklerini söylemişlerdir.

Çakıcı'nın (2016) yaptığı 'görücü usulü evlenen çiftler ile flört ederek evlenen çiftler arasındaki evlilik sonrası evlilik dinamiklerinin karşılaştırılması' isimli çalışmasının sonuçlarına göre; kadınların yaşlarının artmasıyla evliliklerindeki hoşnutsuzluğun da arttığı sonucu bulunmuştur. Öte yandan evlenme biçimlerinin farklılıklarına göre kadınlarda yaş faktörünün evlilik uyumuna ve hoşnutsuzluğuna etkisine bakıldığında; görücü usulüyle evlenmiş kadınların yaş faktörü ile uyum ve hoşnutsuzlukları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamış, flört ederek evlenen kadınların yaşlarının arttıkça evlilikte anlaşabilme oranının da arttığı sonucu elde edilmiştir.

Çimen (2007), çiftlerin evlilik doyumlarını evlilik biçimleri boyutunda incelediğinde; psikososyal yönü açısından flört ederek evlenen çiftlerin evlilik uyumlarının ve evlilik doyumlarının görücü usulü evlenen çiftlere göre daha yüksek olduğu sonucunu elde etmiştir.

Bir başka çalışma olan, 2008'de Korkut ve Şendil' in anlaşarak ve görücü usulü evlenen kişilerle yaptığı araştırmada, görücü usulü ile evlenmiş olan kişilerin anlaşarak evlenmiş olan kişilere oranla evlilik uyumlarının daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Benzer bir çalışma yapan Kelley (1978) ise geleneksel olan ve olmayan çiftlerin uyum ve doyumları bakımından farklılaşma olduğunu ve geleneksel evlilik biçimine sahip olan çiftlerin evlilik doyum ve uyumlarının geleneksel olmayanlara göre daha düşük olduğu bulgusunu elde etmiştir.

Reifman ve diğerleri (2004), karşı cinsle ilişkide, partnerlerin birbirlerinde aradıkları özellikler konulu çalışmasında kadınların, erkeklerde sosyal statüyü ve maddi geliri ararken; erkeklerin ise kadınlarda fiziksel çekicilik ile cinsel tatmini daha fazla aradıkları bulunmuştur.

Çiftlerle yaptıkları araştırmada Waller ve McLanahan (2005), partnerlerin evlenme beklentisinde oldukları ve partnerlerin paylaştıkları deneyimlerin evliliğin en büyük yordayıcısı olduğu sonucu bulunmuştur. Yani sonu olarak, evlilik beklentisi onların evlenmesindeki en büyük yordayıcı olarak bulunmuştur. Aynı zamanda çiftlerin geleceklerini benzerlikle çerçeveledikleri nde ilişkiyi sürdürme eğilimlerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

**Tüm bu araştırma sonuç ve bulgularına göre şu öneriler geliştirilmiştir:**

Flört süreleri bireylerin evlilik hakkında düşüncelerini etkileyen önemli faktörler arasındadır. Bireylerin flört süresi uzadıkça birbirlerine olan bağlılıkları artmakta ve evlilik hakkındaki olumlu düşünceleri güçlenmektedir. Evlilik öncesinde bireylerin birbirlerini tanımaları, evlilik uyum ve doyumları için önemli bir faktördür. Bireylerin birbirlerini tanımaları için evlilik öncesinde uzun süre flört dönemi yaşamaları, evliliklerini daha sağlıklı sürdürebilmeleri için önem arz etmektedir.

Toplumumuzda evlilik çok önemli bir olgudur. Evleneceğimiz kişiye karar verirken kendi düşüncelerimiz kadar ailemiz ve çevremizin düşünceleri de etkili olmaktadır. Evleneceğimiz kişi kadar ailesi ve çevresi de evlilik hayat açısından önem teşkil etmektedir.

Bu sebeple flört döneminde partnerimizi tanımak kadar ailesi ve çevresini de tanımak önemli bir unsurdur.

Yaşın artması evlilik algısı bakımından önemli bir rol oynamaktadır. Kişinin yaşının ilerlemesiyle birlikte çevresel faktörlerin de etkisiyle kişilerin evlilik hakkındaki düşünceleri de değişmektedir. Genç yetişkinlik döneminde kişilerin flört yaşadıkları partnerleriyle evlenme eğilimleri artmaktadır.

Kişilerin eş seçerken kendi kültür, eğitim, sosyo-ekonomik durum, inanç gibi faktörlere benzer ya da uygun kişileri tercih etmeleri ileride evlilik içerisinde yaşanacak olan çatışmaları en aza indirgemede etkili rol oynamaktadır.

Evlilik yaşantısındaki krizleri ve çatışmaları önleyebilmek adına çiftler, evlilik öncesinde gerçekleştirilen eğitimlere yönlendirilip bu eğitimlere katılmaları sağlanabilir.

Bireylerin partnerleriyle olan kişilik özeliklerinin farklılığından dolayı ortaya çıkabilecek problemler hakkında bilgilendirme yapılmalı ve kişilerin öz farkındalık kazanabilmesini sağlayacak etkinlikler üretilmelidir.

Katılımcı kişilerin içinde yaşadıkları toplumun bireyleri oldukları, bu toplumun kültürel özelliklerine her biri kendi donanımı ölçüsünde sahip olduğu dikkate alındığında, katılımcıların eş seçme kriterlerinin şekillenmesinde araştırmada değinilen birçok faktörün etkili olduğu söylenebilir.

Bulgular bireylerin yalnızca kendi yaşantıları değil çevresindekilerin yaşantıları ve hatta ebeveynlerinin tercihlerinden de etkilenerek evliliğe ilişkin yaklaşımlarını oluşturdukları göstermektedir. Tüm bunlardan hareketle araştırmanın ilgili alan yazın için önemli sayılabilecek sonuçlara sahip olduğu ve yapılacak ilgili araştırmalara yol gösterici olabileceği söylenebilir.

Bu araştırma kapsamında bireylerin eş seçme ve evlilik algıları bağlamında kullanılan ölçeğin başka araştırmalar için kullanılabilecek düzeyde geçerli ve güvenilir olduğu görülmekte, bu bakımdan da araştırmalarda kullanılabileceği önerilmektedir.

Yapılan çalışmada eş seçme önceliklerinin en önemli yordayıcısı olarak flört süresi üzerinde durulmuştur. Bireylerin flört süreleri arttıkça eş seçme önceliklerindeki

düşüncelerinin de değiştiği görülmektedir. Bu araştırmada ele alınan eş seçmeye yönelik sorular, gerçek hayatta da bireylerin eş seçerken kullandıkları kriterleri ifade etmektedir.

Konunun önemi açısından araştırmayı genişleterek, yaygınlaştırarak ve evlenecek bireylerin sağlıklı ve güçlü bir aile kurmalarına yardımcı olmak için farklı demografik çevrelerde geniş bir örneklem grubu ile araştırma yapılabilir.

# EKLER

## EK 1: Kişisel Bilgi Formu

1.Cinsiyet :
Kadın ( ) Erkek ( )

2. Yaş :
3. Medeni Durum :
Evli ( ) Bekar ( ) Nişanlı ( ) Boşanmış ( ) İlişkisi var ( )

4. Flört edilen kişiyle nasıl tanışıldığı :
Arkadaş ( ) Aile ( ) İnternet ( ) Okul ( ) İş ( ) Diğer ( )

5. Flörte başlama yaşı :
15 ve daha önce ( ) 16-17( ) 18-19 ( ) 20 ve daha yukarı ( ) Henüz yaşamadım ( )

6. Flört süresi :
0-6 ay ( ) 6-12 ay( ) 1-2 yıl ( ) 2-3 yıl( ) 4 yıl ve üstü ( )

7. Flört nedeni :
Evlilik düşünmeme ( ) Ekonomik durum ( ) Kendini hazır hissetmeme ( ) Diğer ( )

8. Daha önceki flört sayınız :
0 ( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( ) 5 ve üstü ( )

9. Flört içerisindeki çatışma sıklığı :
Hiç bir zaman ( ) Her zaman ( ) Haftada bir kaç ( ) Ayda bir kaç ( )

10. Eğitim düzeyi :
Okur-yazar ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite ( ) Üniversite ve üstü ( )

11. Çalışma durumu :
Çalışıyor ( ) Çalışmıyor ( ) İş arıyor ( )

12. Hangi sektörde çalışıldığı :
Özel ( ) Devlet ( ) Kendi işi ( ) Diğer ( )

13. Maddi gelir :
1000 -2000TL ( ) 2000- 3000TL( ) 3000 – 4000TL ( ) 5000TL ve üstü ( )

14. Yaşadığınız yer :
Kendime ait ( ) Aileme ait ( ) Kira ( ) Diğer ( )

15. Kimlerle yaşadığı:
Kendi başına ( ) Aileyle ( ) Arkadaşlarla ( ) Diğer ( )

16. Anne- baba :
Birlikte ( ) Boşanmış ( ) Anne sağ ( ) Baba sağ ( ) İkisi de hayatta değil ( )

17. Anne - babanın hangi şekilde evlendiği:
Flört ederek ( ) Akraba evliliği ( ) Görücü usulü ( ) Diğer ( )

**EK 2: Eş Seçmede Öncelikler Ölçeği**

1=Hiç Önemli Değil 2=Önemli Değil 3=Kısmen Önemli 4=Önemli 5=Çok Önemli

| No | Maddeler | Hiç Önemli Değil | Önemli Değil | Kısmen Önemli | Önemli | Çok Önemli |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Aşık Olmam/Aşk ilişkisinin olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 2 | Güzel/Yakışıklı olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 3 | Maddi durumunun iyi (Zengin) olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 4 | Bakir/Bakire olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 5 | Eğitim düzeyinin benimle denk olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 6 | Eş tercihimde ailemin onayı | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 7 | Aynı dinden/mezhepten olmak | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 8 | Politik siyasi görüşümün benzer/aynı olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 9 | Kültürümün benzer/aynı olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 10 | Becerikli/Yetenekli/ Hamarat olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 11 | Yaşının benimle eşit ya da yakın olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 12 | Ailesinin ve kendisinin sosyokültürel seviyesinin benim ailemle denk olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 13 | Cinsel açıdan çekici olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 14 | Hoşgörülü/Duyarlı/Cana yakın olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 15 | Evleneceğim kişinin dindar olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 16 | Daha önce evlenmemiş olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 17 | Flört ilişkisi yaşıyor/yaşamış olmam | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 18 | Yaşam tarzlarımızın birbirine uyması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 19 | Aile bağlarına düşkün olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |
| 20 | Evleneceğim kişinin popülaritesinin yüksek olması | (1) | (2) | (3) | (4) | (5) |

**EK 3: Ölçek Kullanım İzni**

Merhaba,

İstanbul Ticaret Üniversitesi Aile Danışmanlığı ve Eğitimi bölümünde tezli yüksek lisans yapmaktayım. 'Uzun Süre Flört Yaşayan Çiftlerin Evlilik Algıları' konulu tez çalışmam için sizin tarafınızdan geliştirilen 'Eş Seçmede Öncelikler Ölçme Aracı'nı gerekli araştırmaları yapmak ve uygulamak için izin istiyorum. Saygılarımla.

Merve Kaçar

merhaba Merve hanım ölçek izni
ölçeği kullanabilirsiniz.
sonuç hakkında bilgi vermeniz veya tezinize YÖK Tez Merkezi tarafından verilen numarayı bana göndermeniz yeterli olacaktır.
iyi çalışmalar dilerim.

---

**Gönderen:** Mervekaçar<merveekacar@gmail.com>
**Gönderildi:** 19Şubat2018Pazartesi14:20
**Kime:** rehber71@hotmail.com
**Konu:** ölçek izni

# KAYNAKÇA


Abalı, S. (2006). *Boşanmak için başvuran kadınların evlilikteki cinsel yaşamlarını boşanma nedeni olarak görme nedenleri,* Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Adasal, R. (1963). *Cinsiyet, aşk, evlilik,* Ankara: Tarhan Kitapevi,.

Alkan, E. (2008). *Cinsel işlev bozuklukları ve kişiler arası tarz, öfke, kendilik algısı,* Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ar, Ö. F. (2014). *Normal gelişim gösteren çocuğa sahip ebeveynler ile otizmli çocuğa sahip ebeveynlerin evlilik uyumu ve anksiyete düzeylerinin incelenmesi,* Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aslan Dölen, Z. (2014). *Üniversite öğrencilerinin yakın ilişkilerinde bağlanım: Romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar ve cinsiyet rolleri.* Yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Atak, H. ve Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar,* 2012; 4(4): 520-546.

Bacanlı, H. (2001). Eş tercihleri, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi,* Cilt:2, Sayı:15, 7-16.

Balcı, M.; Tuncel, A. ve Atan, A. (2013). 5-∝ Redüktaz enzim inhibitörlerinin erkek cinsel fonksiyonları üzerine etkileri, *Androloji Bülteni,* Cilt: 15, Sayı: 54, 176-179.

Barut, Y. (2004). *Farklı bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerinin cinsel bilgi düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi,* slidex.tips. (Erişim tarihi 05.04.2018)

Başay, A. C. (2015). *Üniversite öğrencilerinin benlik yapısı ve eş seçme kriterleri,* Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayoğlu, F. ve Atlı, A. (2014). İnönü evlilik tutum ölçeği: Gerçeklik ve güvenirlik analizleri, *Ege Eğitim Dergisi,* (15) 2: 397-415.

Berksan, S. (1968). Türkiye'de evliliğin yapısı ve bu yapının doğurganlık üzerindeki etkileri, *Aile Yazıları 4*, (Derleyen; Dikeçligil, B. ve Çiğdem, A. 1991), Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı.

Beştav, F. G. (2007). *Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Bildirici, A. (2016). *Evlilik süresinin, cinsel yaşama ve evlilik doyumuna etkisi ve sonuçlarının demografik özelliklerine göre karşılaştırılması*, Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bozdemir, N. ve Özcan, S. (2011). Cinselliğe ve cinsel sağlığa genel bakış, *TJFMPC*, 5: 37-46.

Budak, B. (2011). *Üniversite öğrencilerinin aşka ilişkin tutumları ve ilişki doyumlarının kişilik özellikleri ile ilişkisi*, Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Burger, J. M. (2006). *Kişilik: Psikolojik biliminin insan doğasına dair söyledikleri*, İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Büyükpapuşçu, H. (2011). *Ergenlikte romantik ilişkiler: İnternetin rolü*, Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Cambridge Dictionary https://dictionary.cambridge.org/tr/sözlük/ingilizce-türkçe/flirt_1 (Erişim tarihi 01.03.2018)

Canel, A. N. (2007). *Ailede problem çözme, evlilik doyumu ve örnek bir grup çalışmasının sınanması,* Doktora tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ceylan, F. G. (1994). *Üniversite öğrencilerinin eş seçimindeki tercih ve beklentileri*, Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ceylan, N. M. G. (2017). *Romantik ilişkide; ilişkiye odaklanma, çatışma çözme tepkileri ve ilişkide affediciliğin algılanan ebeveynlik biçimi ve ebeveyne duygusal erişilebilirlik açısından incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Cihan Güngör, H. ve İlhan, T. (2008). Evlilik uyumu ve mizah tarzları arasındaki ilişkiler, *Aile ve Toplum Dergisi,* Yıl: 10 Cilt: 4 Sayı: 13 Ocak-Şubat-Mart 2008, 97-106.

Çakıcı, B. (2016). *Görücü usulü evlenen çiftler ile flört ederek evlenen çiftler arasındaki evlilik sonrası evlilik dinamiklerinin karşılaştırılması*, Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çalışkan, Z.; Timur-Taşhan, S., Orhan, İ. ve Nacar, G. (2015). Partneri olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin eş seçimi tercihlerinin karşılaştırılması, *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4 (1): 6-10.

Çapkın, M. (2012). *Romantik kıskançlığın, bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması,* Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelik, E. (2012). *Evli bireylerin cinsel özgüven düzeyleri ile cinsel öz-yeterlik, evlilik yaşam doyumu ve cinsel utangaçlıklarının incelenmesi*, Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çelik, M. (2006). *Evlilik doyum ölçeği geliştirme çalışması*, Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çimen, Ş. E. (2007). *Görücü usulü ve anlaşarak evlenen bireylerin çeşitli sosyal psikolojik faktörler yönünden karşılaştırılması*, Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demir, Y. ve Durmuş, E. (2015). Uzun evlilikler: Bir yastıkta kırk yıl, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 36, Şubat, 636-645.

Demiray, Ö. (2006). *Evlilikte uyumun demografik özelliklere göre incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dincer, Ö. (2007). *Namus ve bekaret: Kuşaklar arasında değişen ne? İki kuşaktan kadınların cinsellik algıları,* Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Doğan, H. (2010). *Evli bireylerin sosyotropik-otonomik kişilik özellikleriyle evliliklerinde çatışma yaşama durumları arasındaki ilişki,* Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Doğaner, B. (2014). *Romantik ilişkileri olan üniversite öğrencilerinin narsistik kişilik eğilimi düzeylerine göre; ilişki bağlanımı, ilişki doyumu ve benlik saygılarının incelenmesi - İstanbul il örneği-*, Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Durmuş, E. ve Baba, E. (2014). Evli çiftlerin duygusal zeka düzeyleri ile evlilik uyumlarının karşılaştırılması, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 23, Sayı 1, 2, 352-369.

Durutürk, C. (2007). *Gelenek, tüketim toplumu ve törensel tüketim: Türkiye'deki evlilik törenleri üzerine sosyolojik bir araştırma*, Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Efe, E. (2013). *Üniversite öğrencilerinin eş seçme eğilimleri*, Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdoğan, S. (2007). *Evlilik uyumu ile psikiyatrik rahatsızlıklar, bağlanma stilleri ve mizaç ve karakter özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*, Uzmanlık tezi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi.

Eryılmaz, A. (2004). *Ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde romantik yakınlığı başlatmada algılanan kontrol,* Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2011). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatma ve algılanan kontrol, *G.Ü, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 31, Sayı 2(2011), 350-380.

Eşici, H. (2014). *Romantik ilişki kalitesinin erken dönem uyumsuz şemaları, bağlanma ve psikolojik ihtiyaçlar açısından incelenmesi*, Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Eşiyok, S. (2016). *Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine ve bilişsel esneklik düzeylerine göre romantik ilişki inançlarının incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Farajzadeh, N. (2011). *Türk ve İranlı üniversite öğrencilerinin eş seçimi ile ilgili görüşleri,* Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Fışoğlu, H. (1992). Lisansüstü öğrencilerin evlilik uyumu, *Psikoloji Dergisi*, Cilt 7, Sayı 28. 16-23.

Ghandchilar, B. (2015). *Karşı cins tercihleri: Kültürler arası karşılaştırma*, Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Giddens, A. (2014). *Mahremiyetin dönüşümü-modern toplumlarda cinsellik, aşk ve erotizm* (3. Baskı), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Gladding, S. T. (2015). *Aile terapisi-tarihi, kuram ve uygulamaları*, Ankara: Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği.

Gökçe, B. (1976). Aile ve aile tipleri üzerine bir inceleme. Dikeçligil B. ve Çiğdem A. (1991). *Aile yazıları 1- Temel kavramlar yapı ve tarihi süreç-* , Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu

Güçlü Ergin, N. (2008). *Evli ve boşanmış kişilerin evlilik uyumu ve cinsiyetçilik açısından karşılaştırılması*, Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gülden, Ç. (2011). *Ergenlerin romantik ilişkilerini başlatma, sürdürme ve bitirme nedenlerinin incelenmesi,* Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güleç, G. (2013). *Aile yapısı ve ilişkileri,* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Güvenç, B. (1972). *İnsan ve kültür- antropolojiye giriş,* Ankara: Türk Sosyal Bilimler Derneği Yayınları.

Hasdemir, K. (2014). *Evlilik uyumu ve cinsel doyum arasındaki ilişki,* Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hortaçsu, N. (2002). *Çocuklukta İlişkiler: Ana baba, kardeş ve arkadaşlar,* Ankara: İmge Kitabevi.

Hünler, O. S. ve Gençöz, T. (2003). Boyun eğici davranışlar ve evlilik doyumu ilişkisi: Algılanan evlilik problemleri çözümünün rolü, *Türk Psikoloji Dergisi,* 18 (51), 99-108.

Işıloğlu, B. (2006). *Anksiyete ve depresyon tanısı ile izlenen evli kadınlarda aile içi şiddetin sosyodemografik faktörler, çift uyumu ve hastalıkla ilişkisi,* Uzmanlık tezi, Sağlık Bakanlığı Bakırköy Prof. Dr. Mahzar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi 12. Psikiyatri Birimi.

Işınsu, M. (2003). *İkili ilişki biçimi ve süresi ile bağlanma stilleri arasındaki bağlantılar,* Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kabasakal, Ö. (1991). Aile eğilimleri, *Türk Aile Yıllığı,* Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu.

Kahraman, Z. (2011). *Bir evlilik ve aile hayatı eğitim programının evli kadınlarda evlilik uyumuna ve aile sistemine etkisi,* Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kahvecioğlu, C. (2014). *Eş seçiminin, terkedilme şeması, baskın nöral sistemler, evlilik mitleri ve bağlanma stilleri açısından incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kankaya, D. (2015). *Evli bireylerde aldatma eğilimi ve cinsel yaşantılar*, Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karaboğa, F. (2008). *Evlenme geleneğinin değişen karakteri üzerine bir inceleme: Sanal ortam ve evlenme*, Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karaoğuz, F. C. (2016). *Yetişkinlikte romantik ilişkiler ve depresyon arasındaki ilişkiler*, Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaya, Y. ve Aslan, E. (2013). Kadın cinselliğinde gelenekler ve kültür (derleme), *Androloji Bülteni*, 15(54): 214-217.

Kayır, A. (1995). *Cinsellik ve cinsel eğitim*, Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı, İstanbul.

Keldal, G. (2015). *Üniversite öğrencilerinin evliliğe ilişkin tutumlarının yordayıcısı olarak eş seçme stratejileri ve cinsiyet rol algıları*, Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kızıldağ, Ö. ve Şendil, G. (2003). *Evlilik çatışması ve çocuk davranış problemleri arasındaki ilişkinin bilişsel-bağlamsal çerçeve açısından incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kocadere, M. (1995). *İyi ve kötü evliliklerin özelliklerini belirlemeye yönelik betimsel bir çalışma*, Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Küçükarslan, M. (2011). *Mersin Üniversitesi öğrencilerinin romantik ilişkilere yönelik inançlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve romantik ilişki yaşama durumu değişkenlerine göre incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Küçükarslan, M. ve Gizir, C. A. (2014). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi,* 5 (42), 148-159.

Lafcı, P. (2014). *Evli bireylerin aşka ilişkin tutumları ile evlilik uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Maden, A. (1991). Evlenme ve evlenme şekilleri, *Türk Aile Ansiklopedisi*, C:2, Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları.

Maşallah, M. (2004). *Üniversite gençliğinin evlilik ve aile kurumuna yaklaşımı (Fırat Üniversitesi uygulaması)*, Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

McCabe, M. P. (1984). Toward a theory of adolescent dating, *Adolesence*, 19 (73), 159-170.

Metin, M. (2014). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık,

Nemlioğlu, S. B. (2011). *Ergenlikte romantik ilişkiler*, Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ondaş, B. (2007). *Üniversite öğrencilerinin evlilik ve eş seçimiyle ilgili görüşlerin incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Onur, B. (1995). *Gelişim psikolojisi-yetişkinlik-yaşlılık-ölüm,* Ankara: İmge Kitabevi,

Onur, B. (2005). *Anılardaki aşklar, çocukluğun ve gençliğin psikoseksüel tarihi,* İstanbul: Kitap Yayınevi.

Ovalı, H. (2010). *Farklı coğrafi bölgelerde yaşayan bireylerin evlilik çatışmalarının çeşitli demografik özelliklere göre karşılaştırılması*, Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Örnek, S. V. (1966). Sivas ve çevresinde hayatın çeşitli safhalarıyla ilgili batıl inançların ve büyüsel işlemlerin etnolojik tetkiki, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları*, Sayı: 174.

Özbiçer, S. (2013). *Üniversite öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile romantik ilişki doyumları ve eşlerinin ilişki düzeylerine yönelik algıları*, Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Özen, Y. ve Gül, A. (2007). Sosyal ve eğitim bilimleri araştırmalarında evren-örneklem sorunu, *KKEFD*, Sayı: 15, 394-422.

Özgüven, İ. E. ve Bilge F. (1997). Üniversite öğrencilerinin karşı cins arkadaşlığı, *PDR Dergisi*, cilt II, sayı: 8.

Özgüven, İ. E. (2014). *Evlilik ve aile terapisi,* (4.Baskı). İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Özgüven, İ. E. (2017). *Cinsellik ve cinsel yaşam,* (2.Baskı). İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Özkete, H. İ. (2015). *Bağlanma, eş seçiminde sınırlandırıcı inançlar ve beden imgesi baş etme stratejilerinin romantik ilişkilerde mükemmeliyetçiliği yordaması*, Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özşen, D. (2006). *Evlilik süresini etkileyen faktörlerin cox regrasyon ile analizi*, Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öztürk, E. (2013). *Sosyo-tarihsel perspektif süreci içinde aşk sosyolojisi*, İstanbul: Cinius Yayınları.

Özuğurlu, K. (2013). *Evlilik raporu*, (3. Baskı).İstanbul: Altın Kitaplar Basımevi.

Polat, D. (2006). *Evli bireylerin evlilik uyumları, aldatma eğilimleri ve çatışma eğilimleri arasındaki ilişkilerin bazı değişkenler açısından incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Roscoe, B., Diana, M. S., & Brooks, R. H. (1987). Early, middle and late adolescents views on dating and factors influencing partner selection, *Adolescence*, 22 (85), 59-68.

Santrock, J.W. (2015). *Ergenlik* (Çeviri Editörü: Siyez D. M.), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Saraç, A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunu yordamada akılcı olmayan inançlar ve evlilik öncesi ilişki algılarının rolü*, Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sardoğan, M. E. ve Karahan, T. F. (2005). Evli bireylere yönelik bir insan ilişkileri beceri eğitimi programı'nın evli bireylerin evlilik uyum düzeylerine etkisi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt: 38, Sayı: 2, 89-102.

Sarı, T. ve Korkut-Owen, F. (2016). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların ve bağlanma boyutlarının ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 37, 204-216.

Schmitt, D. P. (2003). Universal sex differences in the desire for sexual variety: Tests from 52 nations, 6 continents, and 13 islands and 118 members of the international sexuality description project, *Journal of Personality and Social Psychology Copyright 2003 by the American Psychological Association*, Vol. 85, No. 1, 85–104.

Schuiling, K. D., & Likis F. E. (2013). *Women's gynecologic health, second edition*, Jones & Bartlett Publishers.

Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçün: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II' nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi, *Türk Psikoloji Yazıları*, 8 (16), 1-11.

Serpin Eşiyok, V. (2016). *Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine ve bilişsel esneklik düzeylerine göre romantik ilişki inançlarının incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Shipman, A. C. S. (2010). Mate selection in modern India, *University of Connecticut, ProQuest Dissertations Publishing.*

Soğancı, D. (2017). *Bağlanma stillerinin romantik ilişki doyumu üzerindeki etkisi*, Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Solmuş, T. (2010*). Romantik ilişkiler, evlilik ve ana-baba-çocuk ilişkileri,* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Soylu, Y. ve Kağnıcı, D. Y. (2015). Evlilik uyumunun empatik eğilim, iletişim ve çatışma çözme stillerine göre yordanması, *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5 (43) 44-54.

Şamatacı, G. (2013). *Romantik ilişkilerde affetme: Transaksiyonel analiz ego durumları açısından bir inceleme,* Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Şen, B. (2015). *Evlilik öncesi çift eğitimi*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Şener, A. ve Terzioğlu, R. G. (2002). *Ailede eşler arası uyuma etki eden faktörlerin araştırılması*, Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı.

Şengül-Öner, D. (2013). *Evli bireylerin evlilik çatışması, çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumlarının incelenmesi,* Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Tarhan, N. (2017). *Mutlu evlilik psikolojisi*,(23. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları.

Tosun, C. (2015). *Evlilik öncesindeki ve evli bireylerin ilişki nitelikleri, benlik kurguları ve özgeci davranış düzeyleri*, Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Tuna, G. (2004). *Yakın ilişkilerde fiziksel çekiciliğin ve kişilik özelliklerinin rolü,* Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tutarel-Kışlak, Ş. ve Göztepe, I. (2012). Duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler, *Ankyra: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (2), 27-46.

Tuzer, D. (2016). *Üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumlarının bireysel özellikleri açısından incelenmesi,* Yüksek lisans tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türk Dil Kurumu http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b01dab3b5b1c3.02688967 (Erişim tarihi 01.03.2018)

Türkaslan, N. ve Suleymanov, A. (2010). Üniversite son sınıf öğrencilerinin evlilik konusundaki görüş ve düşünceleri -Azerbaycan ve Türkiye karşılaştırması, *Karadeniz (Black Sea-Çernoye More) Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 5, 1-11.

Türkdoğan, O. (1991). Aile sosyolojisi modeli, *Türk Aile Ansiklopedisi C: 1*, Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları.

Türkoğlu, Z. (2014). *Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde sorun çözme becerileri ile affedici özellikleri,* Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Tüzemen, A. ve Özdağoğlu, A. (2007). Doktora öğrencilerinin eş seçiminde önem verdikleri kriterlerin analitik hiyerarşi süreci yöntemi ile belirlenmesi, *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 21,Sayı: 1, 215-232.

Uğur, R. (2017). *Heteroseksüel çiftlerin bağlanma romantizm ve eş seçimine yönelik tutumlarının çift uyumu ile ilişkisi*, Yüksek lisans tezi, Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yalçıntaş-Sezgin, E. (2015). *Ergen romantik ilişkilerinde sağlıklı ilişkiler geliştirme programının kız ergen bireylerin romantik ilişki sürecinde yaşadıkları çatışma eğilimine etkisi,* Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yavuzer, H. (2015). *Evlilik okulu,*(11. Baskı). İstanbul: Remzi Kitapevi.

Yedilioğlu, E. (2017). *Yetişkinlerde bağlanma stillerinin depresyon, kaygı, travma ve romantik ilişkilerle ilgisi,* Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yekenkunrul, D. (2011). *Gebelikte bulantı kusma, evlilik uyumu ve eş ilişkisi arasındaki ilişkinin incelenmesi,* Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Yıldırım, İ. (2007). Üniversite öğrencilerinin eş seçme kriterleri, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi,* Cilt: 3, Sayı: 27, 15-26.

Yıldız, Ö. (2017). *Üniversite mezunu evli bireylerin evlilik doyumları ve cinsellik olgusuna bakışları,* Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Yılmazçoban, A. M. (2008). *Flört ve görücü usulü evliliklerde psiko-sosyal özelliklerin etkisi- demirci örneği-,* Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.